

บทความวิจัย

เรื่อง ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงของจีน: การศึกษาทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

โดย

นางสาวเวธกา ลิกขไชย
รหัสนักศึกษา 05610911

บทความวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2564

ลิขสิทธิ์ของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ชื่อบทความวิจัย	ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: การศึกษาทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์
ผู้เขียน	นางสาวเวธกา ลิกขไชย
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์วิมลศิริ กลิ่นบุบผา
สาขาวิชา	เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์
ปีการศึกษา	2564

บทคัดย่อ

บทความวิจัยเรื่อง “ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ: การศึกษาทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายของชื่อเมืองและภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผู้วิจัยวิเคราะห์ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือใน 6 มณฑล จำนวน 83 ชื่อเมือง โดยใช้แนวคิดเรื่องการจัดกลุ่มทางความหมายและอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

ผลการศึกษาความหมายของชื่อเมือง พบว่าศัพท์หลักในชื่อเมืองมี 9 กลุ่มความหมาย กลุ่มความหมายที่ปรากฏมากที่สุดคือ ความหมายเกี่ยวกับเขตการปกครอง ส่วนของศัพท์ขยายมี 12 กลุ่มความหมาย กลุ่มความหมายที่ปรากฏมากที่สุดคือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ เมื่อนำความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายมาเปรียบเทียบกัน พบว่ากลุ่มความหมาย “เขตการปกครอง” และ กลุ่มความหมาย “น้ำและแหล่งน้ำ” ปรากฏในชื่อเมืองมากที่สุด ส่วนรูปศัพท์ที่ปรากฏความถี่สูงสุดในชื่อเมืองทั้งหมดคือ “州” (zhōu) [โจว] จากความหมายที่พบนี้สามารถวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้ 7 ด้าน ภาพสะท้อนที่เชื่อมโยงกับโลกทัศน์ของคนในพื้นที่มากที่สุดคือ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ รองลงมาคือ พรรณพืชและพรรณสัตว์ วิธีชีวิต ลักษณะการปกครอง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความเชื่อและค่านิยม ลักษณะอื่น ๆ ตามลำดับ

ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาชื่อเมืองว่า ไม่ใช่เพียงแค่การศึกษาภาษาเพื่อการสื่อสารเท่านั้น แต่การศึกษาความหมายของชื่อเมืองยังเชื่อมโยงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างคนกับพื้นที่ ดังเช่นชื่อเมืองทั้ง 6 มณฑลทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยที่เชื่อมโยงให้เห็นโลกทัศน์ของคนจีนที่สัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติรวมทั้งบริบททางสังคมและวัฒนธรรม จึงกล่าวได้ว่าการศึกษาความหมายของชื่อเมืองมีส่วนช่วยให้เข้าใจผู้คนและพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ชื่อเมือง, ความหมาย, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์

กิตติกรรมประกาศ

บทความวิจัยชิ้นนี้สามารถสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับการกรุณาอย่างสูงจากอาจารย์ วิมลศิริ กลิ่นบุบผา อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและให้คำปรึกษา ตลอดจนการ ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง จนทำให้งานวิจัยในครั้งนี้เสร็จสมบูรณ์ ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบคุณครอบครัว และเพื่อน ๆ ที่คอยให้ ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ ตลอดจนให้กำลังใจ ซึ่งเป็นแรงผลักดันให้การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยหวังว่า งานวิจัยฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่สนใจศึกษาด้านความหมายและด้าน คุณค่าของชื่อเมือง ตลอดจนการศึกษาด้านสภาพสังคมและวัฒนธรรมทางภาคตะวันออกเฉียง ของประเทศ

เวธกา ลิกขไชย

สารบัญ

บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	ง
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	5
คำถามวิจัย	5
สมมติฐานการวิจัย	5
ขอบเขตการศึกษา	5
วิธีการศึกษา	6
นิยามศัพท์	14
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	14
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
ผลการวิจัย	28
ความหมายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของประเทศไทย	28
ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกของประเทศไทย	47
สรุปและอภิปรายผลการศึกษา	78
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	80
ประวัติผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

ตารางที่ 1	ผลการศึกษาความหมายของศัพท์หลักที่ปรากฏในชื่อเมือง ทางภาคตะวันออกของจีน	29
ตารางที่ 2	ผลการศึกษาความหมายของศัพท์ขยายที่ปรากฏในชื่อเมือง ทางภาคตะวันออกของจีน	33
ตารางที่ 3	เปรียบเทียบความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายของชื่อเมือง ทางภาคตะวันออกของจีน	42

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาษาถือเป็นวัฒนธรรมหรืออาจกล่าวได้ว่า คือส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม อันสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมและประเพณีที่ถ่ายทอดในแต่ละสังคม ภาษาและวัฒนธรรมต่างแสดงให้เห็นถึงความเหมือนและความต่างของมนุษย์ และมีความเป็นสากล กล่าวคือทุกสังคมต่างมีเป็นของตนเอง ในขณะที่เดียวกันก็มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกันตามแต่ละสังคม นอกจากนี้มนุษย์ได้สร้างสรรค์ภาษาและวัฒนธรรมขึ้น เพื่อใช้สื่อสารระหว่างกันในกลุ่มชาติพันธุ์ของตนจึงเกิดเป็นการเรียนรู้และถ่ายทอดสืบต่อกันมา ภาษาเป็นตัวกำหนดวัฒนธรรม และวัฒนธรรมก็เป็นตัวกำหนดภาษา ดังนั้นภาษาและวัฒนธรรมจึงกำหนดซึ่งกันและกัน (Greenberg, 1977, อ้างถึงใน อัญชลี สิงห์น้อย, 2546: 51)

รูปแบบทางภาษาหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม คือ การตั้งชื่อ กล่าวคือ การตั้งชื่อสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมในแง่ค่านิยมและสภาพแวดล้อมของสังคมวัฒนธรรมหนึ่ง เช่น การตั้งชื่อบุคคลในวัฒนธรรมไทย ให้ความสำคัญกับความเชื่อในเรื่องสิ่งมงคล เพื่อเสริมความมงคลให้กับการดำเนินชีวิต การตั้งชื่อไม่เพียงใช้ในการระบุตัวบุคคล หากมนุษย์ยังใช้การตั้งชื่อเพื่อให้สามารถบ่งบอกตำแหน่งของสถานที่ต่าง ๆ ได้ นั่นคือ ชื่อสถานที่

เฮแลนเดอร์ (Helander, 1994: 123-134, quoted in Helleland, 2002: 4) กล่าวว่าชื่อสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรมของผู้คน เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแสดงความรู้สึกเกี่ยวกับท้องถิ่นที่ตนอาศัย กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ชื่อมีความสำคัญในประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ชื่อสถานที่ยังเป็นภาพสะท้อนของการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และธรรมชาติผ่านช่วงเวลาที่แตกต่างกัน

ชื่อสถานที่จึงเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ เพื่อช่วยสร้างความเข้าใจต่อการระบุตำแหน่งที่อยู่ของตนหรือสถานที่นั้น ๆ ในแต่ละภูมิภาคของโลกมีลักษณะการตั้งชื่อให้แก่สถานที่ที่มีความสำคัญแตกต่างกันออกไป ชื่อสถานที่ที่แสดงถึงลักษณะอาณาเขต เช่น ชื่อประเทศ ชื่อรัฐ ชื่อมณฑล ชื่อจังหวัด ชื่อหมู่บ้าน ชื่อสถานที่แสดงถึงประเภทสถานที่ เช่น ชื่อวัด ชื่อวัง ชื่อแม่น้ำ ชื่อคลอง ชื่อถนน เป็นต้น

ฉีหงเหียน และเซียวจิ่วเกิน (Qi Hongyan and Xiao Jiugen, 2019: 87) นักวิชาการจากสถาบันวิจัยด้านภาษาของมหาวิทยาลัยเจียงซี ศึกษาเรื่อง “ชื่อสถานที่ : แหล่งรวบรวมวัฒนธรรมสังคม และกิจกรรมทางประวัติศาสตร์” พบว่า ชื่อสถานที่ที่เกิดจากการสร้างสรรค์กิจกรรมของมนุษย์เพื่อสะท้อนถึงช่วงเวลาหนึ่งในประวัติศาสตร์ เป็นส่วนหนึ่งของมรดกทางวัฒนธรรม สามารถสะท้อนถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของเชื้อชาติที่แตกต่างกัน โดยชื่อสถานที่มักจะสอดคล้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ และเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ ดังนั้นชื่อสถานที่จึงเป็นตัวแทนของประวัติศาสตร์ สังคม ความคิด รวมถึงลักษณะพิเศษของภาษาและผลผลิตทางวัฒนธรรมของสังคมมนุษย์

ดังนั้น “ชื่อ” จึงไม่ใช่เพียงแค่คำเรียกแทนเพื่อสร้างความเข้าใจที่ตรงกัน แต่ยังบ่งบอกถึงความแตกต่างของลักษณะทางภูมิศาสตร์ รวมไปถึงลักษณะทางสังคม วัฒนธรรม อัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่ด้วย จึงกล่าวได้ว่าการศึกษเกี่ยวกับชื่อสถานที่นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง

จากการสำรวจพบว่าม้งงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับชื่อสถานที่จำนวนมาก ดังเช่นงานวิจัยที่ศึกษาชื่อสถานที่ในประเทศไทย ได้แก่ มาโนช ดินลาสกุล (2556) “ศึกษาเรื่องชื่อบ้านนามเมือง เรื่องเล่าชีวิตคนและชุมชนลุ่มทะเลสาบสงขลา” พบว่า ความเป็นมาของชื่อเมืองสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และวิญญาณ อีกทั้งยังความเป็นมาของชื่อเมืองสะท้อนอาชีพของผู้คน เช่นเดียวกับ รัตนดรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) “ศึกษาเรื่องวัฒนธรรมภาษาในการตั้งชื่อบ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร และไทยกวย” พบว่า ชื่อเมืองมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมความเชื่อ การตั้งถิ่นฐานตามต้นไม้ การดำรงชีวิต และการทำหากิน พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562) “ศึกษาการตั้งชื่อคลองและชื่อบ้านในอำเภอบางเสาธง” พบว่าแนวทางการตั้งชื่อคลองและชื่อบ้านมีความสัมพันธ์คน สิ่งของ ลักษณะภูมิประเทศ ตลอดจนความเชื่อและเรื่องเล่าใน

นอกจากนี้ ยังมีงานวิจัยที่ศึกษาชื่อสถานที่ในต่างประเทศไว้อย่างน่าสนใจ เช่น บุญมาพรหมสาขา ณ สกลนคร และรัตนา จันท์เทาว์ (2560) “ศึกษาเรื่อง ชื่อเมืองในประเทศเยอรมนีที่สัมพันธ์กับแม่น้ำ” พบว่าชื่อเมืองมีความสัมพันธ์กับแม่น้ำหลายสาย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการตั้งชื่อโดยใช้คำศัพท์เกี่ยวกับแม่น้ำมาตั้งเป็นชื่อเมือง มจรุส แพทย์ชีพ (2560) “ศึกษาเรื่องชื่อเมืองในภูมิภาคคันโตของญี่ปุ่น” ในด้านโครงสร้างและความหมายของชื่อเมือง พบว่าโครงสร้างชื่อเมืองตั้งแต่ 1-4 คำ และในด้านความหมายชื่อเมืองสะท้อนให้เห็นว่าชาวญี่ปุ่นให้ความสำคัญกับสิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ เป็นต้น

งานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นนี้แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของการศึกษาชื่อสถานที่ ดังจะเห็นได้จากการศึกษาชื่อบ้านนามเมืองทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศล้วนพบว่า ชื่อบ้านนามเมืองสะท้อนภาพทางสังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ และวิถีชีวิตของผู้คน สิ่งเหล่านี้สะท้อนผ่านความเป็นมาและความหมายของชื่อบ้านนามเมือง อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงลักษณะของภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกันของแต่ละพื้นที่ ดังนั้นการศึกษาเกี่ยวกับชื่อบ้านนามเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 4 ของโลก บนพื้นที่ขนาดใหญ่ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย และมีกลุ่มชนต่าง ๆ อาศัยอยู่จำนวนมาก ทางภาคตะวันออกของประเทศตามแนวชายฝั่งเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ในด้านพืชพันธุ์ ธรรมชาติ ทางตอนเหนือเป็นทุ่งหญ้า ทางตะวันตกเป็นเขตเทือกเขา ที่ราบสูงและทะเลทราย และทางตอนใต้เป็นดินแดนหุบเขา เป็นต้น (กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ, 2563) นอกจากนี้

สาธารณรัฐประชาชนจีนยังมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดมาอย่างยาวนาน เพราะตั้งอยู่บริเวณแหล่งอารยธรรมลุ่มแม่น้ำเหลืองอันเก่าแก่ของโลก (กมลชนก โตสงวน, 2562)

หลังเต๋อเซียง (Ling Dexiang, 2015: 47) ศึกษาเรื่อง “ลักษณะทางภูมิศาสตร์ของการตั้งชื่อเมืองในประเทศจีน” พบว่า ชื่อสถานที่ คือ ซากดึกดำบรรพ์ที่มีชีวิตของวัฒนธรรมทางสังคม และมรดกทางประวัติศาสตร์วัฒนธรรมที่มีมาอย่างยาวนาน ทำให้เข้าใจวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับการตั้งชื่อสถานที่ในประเทศจีนมากขึ้น และสามารถสืบทอดและสืบสานประเพณีจีนได้ดีขึ้น ดังนั้นชื่อเมืองจึงมีความสำคัญและเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตชาวจีน

ลักษณะดังกล่าวเหล่านี้สะท้อนผ่านการตั้งชื่อเมืองในภาคตะวันตกของประเทศจีน ดังที่ อรอนงค์ อินสะอาด (2560) ได้ศึกษาความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันตกประเทศจีน พบว่าสามารถจัดกลุ่มความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันตกของประเทศจีน ได้ดังนี้

ความหมายเกี่ยวข้องกับสิริมงคล โดยสะท้อนให้เห็นว่าชาวจีนให้ความสำคัญกับความสงบ สุข ความร่มเย็น ได้แก่

เมืองอันคัง	安康 (Ānkāng)	คำว่า 安 (ān) [อัน] แปลว่า สงบสุข คำว่า 康 (kāng) [คัง] แปลว่า แข็งแรง
เมืองสูยหนิง	遂宁 (Suīníng)	คำว่า 遂 (suì) [สู้ย] แปลว่า เมืองสูย คำว่า 宁 (níng) [หนิง] แปลว่า เจียบสงบ

ดังนั้น ชื่อเมืองอันคัง หมายถึง เมืองที่สงบสุขและผู้คนมีสุขภาพที่ดีแข็งแรง และชื่อเมืองสูยหนิงจึงหมายถึง เมืองสูยที่มีความสงบสุข

ความหมายการเลี่ยงสิ่งไม่เป็นสิริมงคล ชาวจีนไม่นิยมตั้งชื่อเมืองพ้องเสียงเสียงกับชื่อของจักรพรรดิ ดังชื่อ เมืองอ๋อปิน 宜賓 (Yíbīn) ซึ่งพ้องเสียงกับชื่อจักรพรรดิเจ้ากวงอ๋อ

เมืองอ๋อปิน	宜賓 (Yíbīn)	คำว่า 宜 (yí) [อ๋อ] เปลี่ยนมาจาก คำว่า 义 (yì) [อ๋อ]
-------------	------------	--

อีกทั้งยังพบว่าชื่อเมืองมีความสัมพันธ์กับลักษณะภูมิประเทศของเมืองนั้น ดังนั้นชื่อเมืองจึงมีลักษณะความหมายเกี่ยวข้องกับทิศทาง แม่น้ำ ภูเขา พืชพรรณ ได้แก่

เมืองฮูลุนเป่ย์	呼伦贝尔 (Hūlúnbèi)	ตั้งชื่อตามชื่อของทะเลสาบฮูลุน และทะเลสาบเป่ย์เอ่อร์
-----------------	-----------------	--

เมืองฮั่นจง   汉中 (Hànzhōng)   คำว่า 中 (zhōng) [จง] แปลว่า ตรงกลาง
 คำว่า 汉 (hàn) [ฮั่น] แปลว่า ชื่อแม่น้ำฮั่น
 ชื่อเมืองฮั่นจง หมายถึง เมืองที่ตั้งอยู่
 ตอนกลางของแม่น้ำฮั่น

นอกจากชื่อเมืองภาคตะวันตกของประเทศจีนแล้ว ผู้วิจัยยังพบว่าชื่อเมืองภาคตะวันออกก็น่าสนใจเช่นกัน เพราะชื่อเมืองในภาคตะวันออกสะท้อนโลกทัศน์จากความหมายของชื่อได้อย่างหลากหลาย ในด้านความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกของประเทศจีน มีตัวอย่างดังนี้

ความหมายเกี่ยวกับความเป็นสิริมงคล ในองค์ประกอบของชื่อเมืองมีคำว่า 安 (ān) [อัน] แปลว่า สงบสุข , 宁 (níng) [หนิง] แปลว่า สงบ เยียบสงบ, 平 (píng) [ผิง] ราบเรียบ, ราบรื่น ได้แก่

เมืองไท่อัน	泰安 (Tàian)
เมืองจีอัน	集安 (Jiān)
เมืองหนิงโป	宁波 (Níngbō)
เมืองหวายอัน	淮安 (Huái'ān)
เมืองหนานผิง	南平 (Nánpíng)

การนำคำบอกทิศทางมาเป็นองค์ประกอบของชื่อเมือง ในชื่อเมืองมี คำว่า 南 (nán) [หนาน] แปลว่า ทิศใต้, 东 (dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออก ได้แก่

เมืองจีหนาน	济南 (Jǐnán)
เมืองหนานจิง	南京 (Nánjīng)
เมืองตงหยิง	东营 (Dōngyíng)

ชื่อเมืองที่แสดงถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของภาคตะวันออก ในชื่อเมืองมักปรากฏคำศัพท์ดังนี้ เช่น 山 (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา, 湖 (hú) [หู] แปลว่า ทะเลสาบ, 岛 (dǎo) [ต้าว] แปลว่า เกาะ, 海 (hǎi) [ไห่] แปลว่า ทะเล ลักษณะดังกล่าวปรากฏในชื่อเมืองต่าง ๆ ได้แก่

เมืองซานตง	山东 (Shāndōng)
เมืองชิงต่าว	青岛 (Qīngdǎo)
เมืองเว่ยไห่	威海 (Wēihǎi)
เมืองอู่หู	芜湖 (Wúhú)

นอกจากนี้ชื่อเมืองมีความเกี่ยวข้องกับอาหารหรือวัตถุทางธรรมชาติที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต เช่น เมืองเหียนเฉิง 盐城 (Yánchéng) คำว่า 盐 (yán) [เหียน] แปลว่า เกลือ เนื่องจากเป็นเมืองที่มีแหล่งผลิตเกลือที่สำคัญหลายแห่ง

จากการสำรวจเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่า ยังไม่พบว่ามีผู้ใดศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยทั้งในด้านความหมาย ตลอดจนภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงประสงค์จะศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย เพื่อให้ทราบโครงสร้างทางความหมาย รวมไปถึงภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจีน และเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมข้ามพรมแดน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

คำถามวิจัย

1. ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเกี่ยวข้องกับเรื่องใดบ้าง
2. ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงสภาพสังคมและวัฒนธรรมจีนด้านใดบ้าง และอย่างไร

สมมติฐานการวิจัย

1. ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเกี่ยวข้องกับเรื่องความเป็นสิริมงคลเป็นสำคัญ
2. ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคลของชาวจีน

ขอบเขตการศึกษา

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสาร ไม่ใช่งานวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยจำกัดขอบเขตข้อมูลชื่อเมืองเฉพาะที่ปรากฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวนทั้งสิ้น 83 ชื่อ ซึ่งเป็นข้อมูลที่เผยแพร่ใน

เว็บไซต์ของศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน (www.thaibizchina.com) ตั้งแต่ พ.ศ 2550 – 2565 เท่านั้น

ส่วนข้อมูลเกี่ยวกับความหมายของชื่อเมือง ผู้วิจัยค้นคว้าจากสารานุกรมบริแทนนิกา (www.britannica.com) พจนานุกรมจีน-ไทย ฉบับใหม่ (现代韩泰词典) ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 36 พ.ศ. 2561 รวมทั้งบทความวิชาการและเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่เผยแพร่ในช่วงระหว่างปี พ.ศ 2550-2565

วิธีการศึกษา

1. ศึกษาเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 1.1 สืบค้นและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาชื่อสถานที่
- 1.2 ศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์โครงสร้างภาษาการจัดกลุ่มทางความหมาย รวมทั้งการศึกษาด้านภาษากับโลกทัศน์และภาษากับวัฒนธรรม

2. การเก็บข้อมูล

งานวิจัยนี้เก็บข้อมูลจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกของประเทศไทยในเขตพื้นที่ 6 มณฑล จำนวนทั้งสิ้น 83 ชื่อเมือง โดยมีเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เก็บข้อมูลดังนี้

สาธารณรัฐประชาชนจีนแบ่งการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่

ระดับที่ 1 โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง (Provincial level) แบ่งออกเป็น 4 แบบ คือ การปกครองท้องถิ่นระดับมณฑล การปกครองท้องถิ่นแบบมณฑลปกครองตนเอง การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลนคร การปกครองท้องถิ่นแบบเขตบริหารพิเศษ

ระดับที่ 2 โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นที่ขึ้นตรงกับหน่วยงานท้องถิ่นระดับมณฑล แบ่งออกเป็น 2 ชั้น คือ ชั้นที่ 1 หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับจังหวัด (Prefectural level) ชั้นที่ 2 หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศมณฑลหรืออำเภอ (Country level)

ระดับที่ 3 โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นระดับที่ขึ้นตรงกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่นระดับจังหวัด (Prefectural level) และหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ระดับเทศมณฑลหรืออำเภอ (Country level) เรียกว่า หน่วยงานการปกครองท้องถิ่นในระดับตำบล (Township level)

การศึกษาครั้งนี้ศึกษาเฉพาะชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของประเทศไทยภายใต้การปกครองท้องถิ่น 2 ระดับ คือ ระดับที่ 1 โครงสร้างการปกครองท้องถิ่นที่ขึ้นตรงกับรัฐบาลกลาง (Provincial level) ประเภทการปกครองระดับมณฑล และระดับที่ 2 โครงสร้างการปกครองที่ขึ้นตรงกับหน่วยงานท้องถิ่นระดับมณฑล ชั้นที่ 1 หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่น ในระดับจังหวัด (Prefectural level) จำนวนชื่อเมืองทั้ง 83 ชื่อ แบ่งออกตามพื้นที่ 6 มณฑลของประเทศไทย ดังนี้

1) มณฑลซานตง (山东) จำนวน 17 ชื่อ ดังนี้

1. 济南 นครจีหนาน
2. 青岛 เมืองชิงต่าว
3. 淄博 เมืองจื่อปั่ว
4. 枣庄 เมืองจ่าวจวง
5. 东营 เมืองตงหยิง
6. 烟台 เมืองเยียนไถ
7. 潍坊 เมืองเหวยฟาง
8. 济宁 เมืองจีหนิง
9. 泰安 เมืองไท่อัน
10. 威海 เมืองเว่ยไห่
11. 日照 เมืองรื่อจ้าว
12. 莱芜 เมืองหลายอู่
13. 临沂 เมืองหลินอี
14. 德州 เมืองเต๋อโจว
15. 聊城 เมืองเหลียวเฉิง
16. 滨州 เมืองปินโจว
17. 菏泽 เมืองเหอเจ้อ

2) มณฑลเจ้อเจียง (浙江) จำนวน 11 ชื่อ ดังนี้

1. 杭州 นครหางโจว
2. 宁波 เมืองหนิงโป
3. 温州 เมืองเวินโจว
4. 湖州 เมืองหูโจว
5. 嘉兴 เมืองเจี๋ยซิง
6. 绍兴 เมืองเส้าซิง
7. 金华 เมืองจินหัว
8. 衢州 เมืองฉวีโจว
9. 舟山 เมืองโจวซาน
10. 台州 เมืองไถโจว
11. 丽水 เมืองลี่สุ่ย

3) มณฑลเจียงซู (江苏) จำนวน 13 ชื่อ ดังนี้

1. 南京 นครหนานจิง
2. 无锡 เมืองอู่ซี
3. 常州 เมืองฉางโจว
4. 苏州 เมืองซูโจว
5. 南通 เมืองหนานทง
6. 扬州 เมืองหยางโจว
7. 镇江 เมืองเจิ้นเจียง
8. 泰州 เมืองไท่โจว
9. 徐州 เมืองสวีโจว
10. 连云港 เมืองเหลียนหยุนกั่ง
11. 淮安 เมืองหวายอัน
12. 盐城 เมืองเหยียนเฉิง
13. 宿迁 เมืองซู่เซี่ยน

4) มณฑลฝูเจี้ยน (福建) จำนวน 9 ชื่อ ดังนี้

1. 福州 นครฝูโจว
2. 厦门 เมืองเซี่ยเหมิน
3. 漳州 เมืองจางโจว
4. 泉州 เมืองเฉวียนโจว
5. 莆田 เมืองฝูเถียน
6. 三明 เมืองซานหมิง
7. 南平 เมืองหนานผิง
8. 龙岩 เมืองหลงเหยียน
9. 宁德 เมืองหนิงเต๋อ

5) มณฑลเจียงซี (江西) จำนวน 11 ชื่อ ดังนี้

1. 南昌 นครหนานชาง
2. 九江 เมืองจิวเจียง
3. 景德镇 เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น
4. 萍乡 เมืองผิงเซียง

5. 新余	เมืองซินหยู่
6. 吉安	เมืองจีอัน
7. 宜春	เมืองอีชุน
8. 鷹潭	เมืองอิงถาน
9. 贛州	เมืองก้านโจว
10. 上饶	เมืองล้างหราว
11. 扶州	เมืองฝู่โจว

6) มณฑลอานฮุย (安徽) จำนวน 16 ชื่อ ดังนี้

1. 合肥	นครเหอฝย
2. 淮北	เมืองหวายเป่ย์
3. 宿州	เมืองซู่โจว
4. 亳州	เมืองป้อโจว
5. 蚌埠	เมืองเป่ิงปู้
6. 阜陽	เมืองฟู่หยาง
7. 淮南	เมืองหวายหนาน
8. 滁州	เมืองฉู่โจว
9. 六安	เมืองลู่อัน
10. 馬鞍山	เมืองหม่าอันซาน
11. 巢湖	เมืองฉาวหู
12. 蕪湖	เมืองอู่หู
13. 宣城	เมืองชวณเฉิง
14. 銅陵	เมืองถงหลิง
15. 池州	เมืองฉือโจว
16. 安慶	เมืองอันชิ่ง
17. 黃山	เมืองหวางซาน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

นำชื่อเมืองในภาคตะวันออกของประเทศจีน จำนวน 83 ชื่อ มาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คือ

3.1 การวิเคราะห์ความหมายของชื่อเมือง

ผู้วิจัยจำแนกศัพท์ที่ประกอบในชื่อออกเป็นศัพท์หลักและศัพท์ขยาย วิเคราะห์ความหมายของแต่ละศัพท์แล้วจัดกลุ่มความหมาย จากนั้นนับความถี่ของศัพท์ที่ปรากฏมากที่สุดทั้งในศัพท์หลักและศัพท์ขยาย และนับความถี่รวม ทั้งนี้เพื่อให้เห็นถึงความหมายสำคัญที่ปรากฏอยู่ในชื่อเมือง การจำแนกศัพท์และการวิเคราะห์ความหมายของศัพท์ใช้แนวคิดดังนี้

3.1.1 แนวคิดการจำแนกคำศัพท์

แยกศัพท์ที่ประกอบในชื่อเมือง เนื่องจากชื่อเมืองเกิดจากการประสมคำ ดังนั้นจึงใช้แนวคิดในการแยกศัพท์จากคำประสม คำประสมประกอบด้วยศัพท์หลัก หมายถึง คำที่ทำหน้าที่ให้ความหมายหลัก และศัพท์ขยาย หมายถึง คำที่ทำหน้าที่เสริมขยายความหมายของศัพท์หลัก

ภาษาจีนใช้โครงสร้างการเรียงคำแบบ “ศัพท์ขยาย + ศัพท์หลัก” ดังนั้นการพิจารณาแยกศัพท์จะจัดศัพท์ที่อยู่หลัง เป็น “ศัพท์หลัก” และศัพท์ที่อยู่ด้านหน้าศัพท์หลักเป็น “ศัพท์ขยาย”

โครงสร้างของศัพท์หลักส่วนใหญ่ประกอบด้วยคำมูล 1 คำ เช่น คำว่า 山东 (Shāndōng) [ซานตง] ศัพท์หลัก คือ คำว่า “东” (dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออก คำว่า 丽水 (Líshuǐ) [ลี่สู่ย] ศัพท์หลัก คือ คำว่า “水” (shuǐ) [สู่ย] แปลว่า แม่น้ำ

โครงสร้างของศัพท์ขยายอาจเป็นคำมูล 1 คำ หรือคำมูลเรียงกันมากกว่า 1 คำ หรือคำมูลที่เป็นคำประสมก็ได้ ดังตัวอย่าง

ศัพท์ขยายประเภทคำมูล 1 คำ เช่น คำว่า 浙江 (zhèjiāng) [เจ้อเจียง] ศัพท์ขยายคือ 浙 (zhè) [เจ้อ] แปลว่า บิดเบี้ยว คดโค้ง

ศัพท์ขยายประเภทคำประสม เช่น คำว่า 景德镇 (jǐngdézhèn) [จิ่งเต๋อเจิ้น] ศัพท์ขยาย คือ คำว่า “景德” (jǐngdé) [จิ่งเต๋อ] แปลว่า ชื่อรัชศกในสมัยจักรพรรดิซ่งเจินจง

3.1.2 การจัดกลุ่มทางความหมายของชื่อเมือง

การจัดกลุ่มความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกของประเทศจีนใช้แนวคิดเรื่องการจัดกลุ่มทางความหมาย (semantic field) ของยูจีน ไนดา (Nida, E., 1975: 174-186 อ้างถึงในศิริลักษณ์ ทวีภิรุ้งทวี, 2547: 19-23) โดยมีขั้นตอนดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) จำแนกคำเรียกชื่อเมืองออกเป็นคำศัพท์ย่อย โดยคำศัพท์ที่จำแนกออกมา ต้องมีความหมายสมบูรณ์ในตัวเอง เช่น คำว่า “山东” (shāndōng) แยกศัพท์ออกเป็น 2 คำศัพท์ คือ คำว่า “山” (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา และคำว่า “东” (dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออก ในส่วนของศัพท์ที่มีความหมายกำกวม จะไม่แยกศัพท์ออกมา เช่น คำว่า “马鞍” (mǎān) [หม่าอัน] ซึ่งเป็นคำประสมที่มีความหมายใหม่ แปลว่า อานม้า หากแยกศัพท์นี้ออกเป็น 2 คำศัพท์ คือ 马 (mǎ) แปลว่า ม้า และ 鞍 (ān) อาน ก็จะทำให้ความหมายไม่ชัดเจน กรณีนี้ผู้วิจัยจะไม่แยกคำศัพท์ออกมา

2) นำคำศัพท์ที่จำแนกแล้วมาพิจารณาความหมาย โดยแบ่งคำศัพท์ออกเป็น นามทั่วไป และนามเฉพาะหรือชื่อเฉพาะ ดังนี้

นามทั่วไป อิงตามความหมายประจำคำจากพจนานุกรม แล้วค้นคว้าข้อมูล เพิ่มเติมจากบทความวิชาการและเว็บไซต์ต่าง ๆ เพื่อยืนยันความถูกต้องของข้อมูล

นามเฉพาะหรือชื่อเฉพาะ ในที่นี้หมายถึงชื่อบุคคล หรือชื่อสถานที่สำคัญ ผู้วิจัยจะไม่พิจารณาจากความหมายตามศัพท์ แต่จะพิจารณาความหมายตามสิ่งที่อ้างอิงถึง เช่น บุคคล หรือสถานที่ ซึ่งมีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ของคนในพื้นที่

ส่วนชื่อแม่น้ำ ชื่อทะเลสาบ หรือชื่อภูเขา เช่นเดียวกับนามเฉพาะหรือชื่อเฉพาะ ผู้วิจัยวิเคราะห์ความหมายตามชื่อที่อ้างอิง ไม่พิจารณาจากความหมายตามศัพท์ เนื่องจากสามารถอธิบายถึงความสัมพันธ์กับคนในพื้นที่ได้

3) จัดประเภทของคำศัพท์แนวคิดทางไวยากรณ์แยกศัพท์ที่ประกอบในชื่อเมือง คือ “ศัพท์ขยาย + ศัพท์หลัก” โดยคำศัพท์ที่ปรากฏเป็นคำแรกของชื่อเมือง ถือเป็นศัพท์ขยาย ซึ่งอาจมีมากกว่า 1 ศัพท์ ผู้วิจัยจัดเป็น “ศัพท์ขยาย” ทั้งหมด เนื่องจากทำหน้าที่ขยายความหมายของศัพท์หลัก ในส่วนของศัพท์คำสุดท้าย ถือเป็นศัพท์ที่มีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นคำที่แสดง ความหมายหลักของคำนั้น ผู้วิจัยจัดคำศัพท์เหล่านั้นเป็น “ศัพท์หลัก” เช่น 山东 (Shāndōng) [ซานตง] ซึ่งศัพท์ขยาย คือ คำว่า “山” (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา ศัพท์หลัก คือ คำว่า “东” (dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออก

4) จัดกลุ่มความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยาย ตามแนวคิดเรื่องการจัดกลุ่มทางความหมาย (semantic field) ของยูจิน ไนดา คือ นำแต่ละคำมาเปรียบเทียบความหมายกัน คำที่มีองค์ประกอบทางความหมายย่อย (semantic component) ร่วมกัน ก็จัดอยู่ในกลุ่มความหมายเดียวกัน เช่น 山 (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา, 湖 (hú) [หู] แปลว่า ทะเลสาบ, 岛 (dǎo) [ต่าว] แปลว่า เกาะ, 海 (hǎi) [ไห่] แปลว่า ทะเล เป็นต้น คำข้างต้นมีองค์ประกอบทางความหมายย่อยร่วมกันคือ เกี่ยวข้องกับสภาพทางภูมิศาสตร์ จึงจัดคำเหล่านี้ในกลุ่มความหมาย “ลักษณะทางภูมิศาสตร์”

ตัวอย่าง การจัดกลุ่มทางความหมายของชื่อเมือง

เมืองซานตง	山东 (Shāndōng)	ศัพท์ขยาย คำว่า 山(shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา ศัพท์หลัก คำว่า 东 (dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออก
เมืองหวงซาน	黄山(Huángshān)	ศัพท์ขยาย คำว่า 黄 (huáng) [หวง] แปลว่า สีเหลือง ศัพท์หลัก คำว่า 山 (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา
เมืองชิงเต่า	青岛 (Qīngdǎo)	ศัพท์ขยาย คำว่า 青 (qīng) [ชิง] แปลว่า สีเขียว ศัพท์หลัก คำว่า 岛 (dǎo) [ต้าว] แปลว่า เกาะ
เมืองหนานผิง	南平 (Nánpíng)	ศัพท์ขยาย คำว่า 南 (nán) [หนาน] แปลว่า ทิศใต้ ศัพท์หลัก คำว่า 平 (píng) [ผิง] แปลว่า ราบเรียบ
เมืองไท่อัน	泰安 (Tàian)	ศัพท์ขยาย คำว่า 泰 (tài) [ไท่] แปลว่า สงบสุข, สันติ ศัพท์หลัก คำว่า 安 (ān) [อัน] แปลว่า สงบสุข

ชื่อเมืองข้างต้นสามารถนำมาจัดกลุ่มความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายได้ดังนี้

1) กลุ่มความหมายของศัพท์หลัก แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 山 (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา, 岛 (dǎo) [ต้าว] แปลว่า เกาะ

1.2) ตำแหน่งและทิศทาง คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 东 (dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออก

1.3) ความเป็นสิริมงคล คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 平 (píng) [ผิง] แปลว่า ราบเรียบ, 安 (ān) [อัน] แปลว่า สงบสุข

2) กลุ่มความหมายของศัพท์ขยาย แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

2.1) ลักษณะทางภูมิศาสตร์ คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 山 (shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา

2.2) ตำแหน่งและทิศทาง คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 南 (nán) [หนาน] แปลว่า ทิศใต้

2.3) คุณสมบัติ คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 黄 (huáng) [หวง] แปลว่า สีเหลือง, 青 (qīng) [ชิง] แปลว่า สีเขียว

2.4) ความเป็นสิริมงคล คำศัพท์ที่ปรากฏ คือ 泰 (tài) [ไท่] แปลว่า สงบสุข, สันติ

3.2 แนวคิดการวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม

การวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจีนจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศจีนใช้แนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) โดยมุ่งเน้นวิเคราะห์จากกลุ่มความหมายของคำศัพท์ในชื่อเมืองเชื่อมโยงกับสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของจีน โดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์

ตัวอย่าง การวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม

เมืองซานตง	山东 (Shāndōng)	คำว่า 山(shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา คำว่า 东(dōng) [ตง] แปลว่า ทิศตะวันออกเฉียงเหนือ
เมืองชิงเต่า	青岛 (Qīngdǎo)	คำว่า 青(qīng) [ชิง] แปลว่า สีเขียว คำว่า 岛(dǎo) [ต้าว] แปลว่า เกาะ
เมืองเวย์ไห่	威海 (Wēihǎi)	คำว่า 威(wēi) [เวย์] แปลว่า อานุภาพ คำว่า 海(hǎi) [ไห่] แปลว่า ทะเล
เมืองอู่หู	芜湖 (Wúhú)	คำว่า 芜(wú) [อู่] แปลว่า มีหญ้าและพืชมากมาย คำว่า 湖(hú) [หู] แปลว่า ทะเลสาบ

ชื่อเมืองข้างต้นสะท้อนให้เห็นถึงสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ในด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ โดยพิจารณาจากคำศัพท์ที่มีกลุ่มความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ สามารถแบ่งประเภทต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

- 1) ลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขา คำที่ปรากฏ คือ คำว่า 山(shān) [ซาน] แปลว่า ภูเขา เช่น 山(shān) [ซาน] + ตำแหน่งและทิศทาง ดังชื่อเมืองซานตง 山东(Shāndōng)
- 2) ลักษณะภูมิประเทศแบบหมู่เกาะ คำที่ปรากฏ คือ คำว่า 岛(dǎo) [ต้าว] แปลว่า เกาะ เช่น ลักษณะของเกาะ + 岛(dǎo) [ต้าว] ดังชื่อเมืองชิงเต่า 青岛(Qīngdǎo)
- 3) ลักษณะภูมิประเทศแบบชายฝั่งทะเล คำที่ปรากฏ คือ คำว่า 海(hǎi) [ไห่] แปลว่า ทะเล เช่น ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง + 海(hǎi) [ไห่] ดังชื่อเมืองเวย์ไห่ 威海(Wēihǎi)
- 4) ลักษณะภูมิประเทศที่เป็นแหล่งน้ำ คำที่ปรากฏ คือ คำว่า 湖(hú) [หู] แปลว่า ทะเลสาบ เช่น ลักษณะของทะเลสาบ + 湖(hú) [หู] ดังชื่อเมืองอู่หู 芜湖(Wúhú)

4. เรียบเรียงผลการศึกษารูปแบบของบทความวิจัย

นิยามศัพท์

ชื่อเมือง ในงานวิจัยนี้หมายถึง ชื่ออย่างเป็นทางการที่ใช้เรียกเมืองในการปกครองระดับมณฑล และชื่อเมืองในการปกครองที่ขึ้นตรงกับหน่วยงานท้องถิ่นระดับมณฑล ชั้นที่ 1 (Prefectural-level city)

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมที่สะท้อนจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน
2. เป็นแนวทางการศึกษาชื่อสถานที่ในเขตพื้นที่อื่นต่อไป
3. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาภาษาและวัฒนธรรมข้ามพรมแดน

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน ตามแนวทางการศึกษาทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชื่อเมืองทั้งในประเทศและต่างประเทศ

1. แนวความคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิดต่าง ๆ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมาย (Semantic Field Theory) สำหรับนำมาวิเคราะห์โครงสร้างทางความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน รวมไปถึงแนวคิดภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) นำมาวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมือง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 ทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมาย

จากทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมายมีวิธีการในการจัดกลุ่มความหมายของคำตามรูปแบบความสัมพันธ์ทางความหมายกับความหมายของคำอื่น ๆ และจัดกลุ่มคำที่มีความหมายสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน กลุ่มความหมายของคำมีกลุ่มความหมายย่อยที่แน่นอนร่วมกัน คำที่มีความหมายอยู่ใต้อรรถเขตเดียวกัน จึงมีมีโนทัศน์เดียวกัน

ยูจิน ไนดา (Nida, E., 1975: 174-186 อ้างถึงใน ศิริลักษณ์ ทวีกิจรุ่งทวี, 2547: 19-23) กล่าวถึงแคว้นความหมาย (semantic domains) ว่าประกอบด้วยกลุ่มของความหมายที่มี

องค์ประกอบทางความหมายย่อย (semantic component) ที่แน่นอนร่วมกัน โดยแบ่งค่านาม ออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

1. สรรพสิ่ง (entities) ประกอบด้วย

1.1 สิ่งไม่มีชีวิต (inanimate)

1.1.1 ธรรมชาติ (Natural) ได้แก่

(1) สภาพทางภูมิศาสตร์ (Geographical) เช่น สิ่งที่อยู่บนฟ้า (ท้องฟ้า เมฆ หมอก รุ้ง ดวงอาทิตย์ เป็นต้น) สิ่งเหนือธรรมชาติ (สวรรค์ นรก) สิ่งสัมผัสกับโลก (โลก สถานที่ ประเทศ พื้นดิน ภูเขา เป็นต้น)

(2) วัตถุธรรมชาติ (Natural substances) เช่น ทั่วไป (แร่ธาตุ) โลหะ (เหล็ก เงิน) เพชรพลอย หิน (ก้อนกรวด ทราย ดิน เป็นต้น) ไฟ น้ำ (ฝน หิมะ)

(3) ดอกไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้ (Flora and plant products) เช่น ต้นไม้ ไม้พุ่มและสมุนไพร (ผัก หญ้า) ผลิตภัณฑ์จากไม้ (ถ่าน ชี้เก๊า) ส่วนของผลไม้ (ผลไม้ เมล็ด) ส่วนที่ไม่ใช่ผลไม้ (กิ่ง ใบ ราก หนาม เป็นต้น)

1.1.2 สิ่งประดิษฐ์และสิ่งก่อสร้าง (Manufactured or constructed entities) ได้แก่

(1) สิ่งประดิษฐ์ (Artifacts) เช่น ทั่วไป (วัตถุ สินค้า) ยานพาหนะ เครื่องมือ อาวุธ เครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า เฟอร์นิเจอร์ ไฟ ภาชนะ เหมียว รูปบูชา เครื่องดนตรี สิ่งที่ใช้สื่อสารด้วยการเขียน (กระดาษ ปากกา หมึก เป็นต้น) สิ่งที่ใช้ผูก (เชือก โซ) สิ่งที่เกี่ยวข้องกับการประหาร (ไม้กางเขน เป็นต้น)

(2) วัตถุที่แปลงสภาพอย่างเป็นทางการ (Processed substances) เช่น ทั่วไป (อาหาร เครื่องดื่ม) ผลิตภัณฑ์จากผัก (ผลไม้ แป้ง) ผลิตภัณฑ์จากสัตว์ (นม ไข่) เครื่องปรุงอาหาร ยาพิษ ยา เครื่องหอม (กำยาน น้ำหอม)

(3) สิ่งก่อสร้าง (Constructions) เช่น สิ่งที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัยขนาดใหญ่ (วัด ศาลเจ้า) ที่อยู่อาศัย (บ้าน โรงแรม) ส่วนของตึก (ห้อง ประตู) สิ่งที่ไม่ใช่ที่อยู่อาศัยขนาดเล็ก (หลุมศพ รั้ว) อุปกรณ์ก่อสร้าง โปรง (ห้องเก็บของใต้ตึก) สถานที่ธุรกิจ (ธนาคาร ศาล) เรือและส่วนของเรือ

1.2 สิ่งมีชีวิต (animate)

1.2.1 สัตว์ นก แมลง (Animal, Birds, Insects) เช่น

(1) ทั่วไป (สัตว์ สัตว์เลี้ยงคาน เป็นต้น)

(2) นก (นก นกแก้ว เป็นต้น)

(3) แมลง (แมลง ยุง เป็นต้น)

(4) สัตว์ (สัตว์ป่า สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม)

(5) อวัยวะของสัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์ (ปีก ทาง เป็นต้น)

1.2.2 มนุษย์ (Human being) เช่น

(1) ทั่วไปและแยกตามอายุและเพศ เช่น ทั่วไป (คน ประชาชน เป็นต้น) ผู้ชาย (ชายแก่ ชายหนุ่ม เป็นต้น) ผู้หญิง (หญิงแก่ หญิงสาว เป็นต้น)

(2) คำเรียกญาติ (Kinship) เช่น ทั่วไป (รุ่น ความสัมพันธ์ ครอบครัว เป็นต้น) รุ่นลูก (ลูกชาย ลูกสาว) รุ่นพ่อและรุ่นก่อนพ่อ (พ่อ แม่ ปู่ ย่า เป็นต้น) คู่หมั้น (สามี ภรรยา เป็นต้น) รุ่นลูกพี่ลูกน้อง (น้องชาย น้องสาว เป็นต้น)

(3) กลุ่ม (Group) เช่น ทั่วไป (ฝูงชน ประชาชน เป็นต้น) กลุ่มทางสังคม ศาสนา กลุ่มทางสังคมการเมือง (รัฐชาติ ต่างชาติ เป็นต้น) กลุ่มศาสนาการเมือง (สภาท้องถิ่น) กลุ่มสังคม (เพื่อน เพื่อนบ้าน เป็นต้น)

(4) ร่างกาย (Body) เช่น ทั่วไป (ร่างกาย) อวัยวะ (ศีรษะ หู ตา จมูก เป็นต้น) ผลผลิตจากร่างกาย (น้ำลาย เหงื่อ เป็นต้น)

1.3 สิ่งนอกเหนือธรรมชาติ (Supernatural power or being) เช่น

1.3.1 บุคลาธิษฐาน (สวสวรรค์)

1.3.2 ตัวบุคคล (พระเจ้า นางฟ้า)

2. เหตุการณ์ (Events)

2.1 ทางกายภาพ (Physical) บรรยากาศ ของเหลว เสียง การเผาไหม้ เป็นต้น

2.2 ทางสรีระ (Physiological) การกิน การผลิต การหลับ การตาย เป็นต้น

2.3 ความรู้สึก (Sensory) ได้ยิน สัมผัส เห็น รส กลิ่น เป็นต้น

2.4 อารมณ์ (Emotive) ความต้องการ ความกลัว ความเศร้า เป็นต้น

2.5 สติปัญญา (Intellectual) ความคิด การตัดสินใจ ความจำ เป็นต้น

2.6 การสื่อสาร (Communication) พูด อ่าน เขียน เป็นต้น

2.7 ความสัมพันธ์ (Association) คล้อยตามกัน ตรงข้ามกัน เป็นต้น

2.8 การควบคุม (Control) ควบคุม บังคับ ลงโทษ เป็นต้น

2.9 การเคลื่อนไหว (Movement) เคลื่อนที่ ไป มา เป็นต้น

2.10 การกระทบ (Impact) เบรก ชน ตี ฆ่า เป็นต้น

2.11 การส่งผ่าน (Transfer) ให้ รับ เป็นต้น

2.12 การกระทำซับซ้อน (Complex activities) เกษตรกรรม การทำอาหาร เป็นต้น

3. นามธรรม (Abstracts)

- 3.1 เวลา (Time) วันนี้ พรุ่งนี้ เป็นต้น
- 3.2 ระยะทาง (Distance) คอก วา เมตร กิโลเมตร เป็นต้น
- 3.3 ปริมาณ (Volume)
- 3.4 อัตราความเร็ว (Velocity)
- 3.5 อุณหภูมิ (Temperature)
- 3.6 สี (Color)
- 3.7 จำนวน (Number)
- 3.8 สถานภาพ (Status) รวย จน เป็นต้น
- 3.9 ลักษณะ (Religious character) สะอาด ซื่อสัตย์ เป็นต้น
- 3.10 ความดึงดูด (Attractiveness) มีเสน่ห์ สวย เป็นต้น
- 3.11 วัย (Age)
- 3.12 ความจริงเท็จ (Truth-falsehood)
- 3.13 ความดีเลว (Good-bad)
- 3.14 ความสามารถ (Capacity)
- 3.15 สุขภาพ (State of health) ป่วย แข็งแรง เป็นต้น

4. ความเกี่ยวข้องระหว่างสิ่ง ๆ หนึ่งกับสิ่งอื่น ๆ (Relational)

- 4.1 ระยะ (Spatial) บน ล่าง หน้า หลัง เป็นต้น
- 4.2 เวลา (Temporal) เมื่อ ขณะที่ ตั้งแต่ เป็นต้น
- 4.3 การชี้เฉพาะ (Deictic) นี่ นั่น โน้น เป็นต้น
- 4.4 เหตุผล (Logical) เพราะ เนื่องจาก แต่ เป็นต้น

จากแนวคิดแวดวงความหมาย (semantic domains) ของไนดา สรุปได้ว่า การจัดกลุ่มทางความหมายของคำเป็นการแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความหมายของคำต่าง ๆ ซึ่งมีองค์ประกอบทางความหมายย่อย (semantic component) ร่วมกัน แนวคิดนี้มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์กลุ่มทางความหมายของคำที่ปรากฏในชื่อเมือง ผู้วิจัยจึงจะนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อจัดกลุ่มทางความหมายของคำในชื่อเมืองต่อไป

1.2 แนวคิดทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549: 73-75) กล่าวว่า แนวคิดทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์เป็นแนวทางการศึกษาที่เป็นวิทยาศาสตร์ และทำให้เข้าใจระบบปริชาน (cognitive system) อัน

หมายถึง ระบบความรู้ ความคิด มโนทัศน์ ของกลุ่มชาติพันธุ์ จากการวิเคราะห์ความหมายของคำในภาษากลุ่มนั้น อีกทั้งการเข้าใจระบบปริชาณโดยผ่านทางภาษาก็คือ การเข้าถึงวัฒนธรรม ดังนั้น การศึกษาคำศัพท์ในภาษานั้นจะทำให้เราสามารถค้นพบระบบมโนทัศน์ของชุมชนนั้นได้

ในการศึกษาภาษาแต่ละภาษาผ่านวิธีการทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ จะทำให้เราเห็นถึงการมองโลกของคนในสังคม และมองเห็นค่านิยม ความคิดที่แตกต่างกันของคนในแต่ละภาษา ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนนที่สุด คือ คำเรียกญาติ เช่น ในภาษาอังกฤษ คำว่า “brother” และ คำว่า “sister” คำทั้งสองไม่มีความหมายที่ตรงกับคำเรียกญาติในภาษาไทย กล่าวคือ คำทั้งสองต่างกันในเรื่ององค์ประกอบของมิติความต่างเรื่องเพศ ในขณะที่คำว่า “พี่” และ คำว่า “น้อง” คำเรียกญาติในภาษาไทย ต่างกันด้วยองค์ประกอบของมิติเรื่องอายุ

นอกจากนี้อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2549: 83) ได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลในแนวคิดภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. คำในภาษาเป็นตัวแทนของมโนทัศน์ ดังนั้นการวิเคราะห์คำทำให้เห็นและเข้าใจมโนทัศน์ ซึ่งนำไปสู่ความเข้าใจในระบบความรู้ ความคิด และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาได้
2. ข้อมูลที่ใช้ต้องได้มาอย่างธรรมชาติ และเป็นวัตถุวิสัย
3. เน้นการวิเคราะห์ความหมายของคำ
4. ผู้วิเคราะห์ต้องใช้วิธีการที่เป็นวิทยาศาสตร์ ซึ่งสามารถตรวจสอบได้
5. เป้าหมายของการวิเคราะห์คือการตีแผ่ระบบความรู้จากมุมมองของชาวบ้าน ไม่ใช่จากมุมมองของผู้วิเคราะห์

จากแนวคิดทางภาษาศาสตร์ชาติพันธุ์สรุปได้ว่า การศึกษาภาษาจากการวิเคราะห์ความหมายของคำสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของกลุ่มคนที่ใช้ภาษานั้น และทำให้เราสามารถเข้าถึงระบบมโนทัศน์ของคนในสังคมนั้นได้ แนวคิดนี้มีประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ชื่อเมืองในด้านโลกทัศน์หรือภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงจะนำแนวคิดดังกล่าวนี้มาใช้ในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมือง

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าม้งงานวิจัยจำนวนมากที่ศึกษาเกี่ยวกับชื่อเมือง เพื่อให้เห็นภาพรวมของการศึกษา อันจะเป็นประโยชน์ต่อการขยายการศึกษางานด้านนี้ต่อไป ผู้วิจัยแบ่งงานวิจัยออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ชื่อเมืองในประเทศไทย และชื่อเมืองในต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

2.1 ชื่อเมืองในประเทศไทย

จากการพบทวนวรรณกรรมพบเอกสารและงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาข้อมูลชื่อเมืองในประเทศไทยพบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ศึกษาด้าน โครงสร้างคำและความหมายของชื่อเมือง ประวัติความเป็นมาของชื่อเมือง รวมไปถึงคุณค่าที่สะท้อนผ่านชื่อเมืองที่มีความสัมพันธ์กับสังคมและวัฒนธรรมท้องถิ่น ดังงานวิจัยต่อไปนี้

สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย (2548) เขียนบทความวิจัยเรื่อง โครงสร้างทางภาษากุณินามของหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ โครงสร้างทางภาษาของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 516 ชื่อ โดยพิจารณาโครงสร้างคำของ ชื่อหมู่บ้านและจำแนกชื่อหมู่บ้านตามลักษณะทางความหมาย การพิจารณาชื่อหมู่บ้านจะพิจารณาคำ มূলที่มีคำว่า บ้าน เช่น บ้านเกาะไทย จะพิจารณาแค่ เกาะไทย ซึ่งมีคำว่า เกาะ เป็นคำหลัก และคำว่า ไทย เป็นคำขยาย ตามลักษณะทั่วไปของไวยากรณ์ไทยที่องค์ประกอบของหน่วยระดับวลีหรือคำ เป็น คำหลัก-คำขยาย หากคำที่ต่อจากคำว่าบ้าน ไม่สามารถแยกจากคำถัดไปได้ จะพิจารณาคำถัดไป ประกอบ เช่น บ้านเฟื่องฟ้า จะพิจารณา เฟื่องฟ้า ในฐานะคำมูลคำเดียว

ผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิตถ์ประกอบด้วยคำมูล ตั้งแต่ 1-5 คำ พบมากที่สุดคือ โครงสร้างชื่อที่ประกอบไปด้วยคำมูล 2 คำ นอกจากนี้ผู้เขียนบทความ ยังพบว่าภาษาของชื่อหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิตถ์มีที่มาจาก การตั้งชื่อด้วยภาษาไทยและ ภาษาต่างประเทศ

นอกจากนี้ผู้เขียนบทความวิจัยได้นำชื่อมาแบ่งตามกลุ่มความหมายได้ 16 กลุ่ม ความหมาย เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ 1) น้ำและแหล่งน้ำ 2) สภาพภูมิประเทศ 3) ตำแหน่ง และทิศทาง 4) อาชีพ 5) พิษพรณธรรมชาติ 6) คุณลักษณะ 7) สิ่งก่อสร้างและสถานที่ 8) บุคคลหรือ ชื่อบุคคล 9) ดินแดนกลุ่มหรือส่วน 10) ปริมาณ 11) ความเป็นสิริมงคล 12) กริยาอาการ 13) สัตว์ 14) แร่ธาตุ และวัตุธรรมชาติ 15) ความหมายอื่น ๆ 16) วัตถุสิ่งของ

โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) เขียนรายงานการวิจัย เรื่อง กุณินาม ของหมู่บ้านในจังหวัดลำปาง วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเกี่ยวกับกุณินามของหมู่บ้านทั้งในส่วนของประวัติ ความเป็นมา ลักษณะโครงสร้างทางภาษา ตลอดจนคุณค่าของกุณินาม วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิง คุณภาพจากการสำรวจข้อมูลเอกสารและภาคสนาม วิเคราะห์ข้อมูลตามประเด็นตามวัตถุประสงค์ และสรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่าจากการวิเคราะห์จำนวนคำที่ประกอบในกุณินามจำนวน 985 ชื่อ โครงสร้างสร้างภาษาของกุณินามประกอบไปด้วยคำมูล 1-7 คำ พบมากที่สุดคือคำมูล 2 คำ ซึ่งพบ

มากถึง 581 ชื่อ ในส่วนของโครงสร้างคำประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ คำหลัก และคำขยาย คำหลัก ทำหน้าที่แสดงความหมายหลักของชื่อ และคำขยาย ทำหน้าที่ขยายความความหมายของคำหลัก โดยมีรูปแบบการเรียงคำ 4 รูปแบบ ดังนี้ (1) คำหลัก (2) คำหลัก+คำขยาย (3) คำหลัก+คำหลัก (4) คำขยาย+คำหลัก พบมากที่สุด คือ คำหลัก+คำขยาย อาจสรุปได้ว่าภูมิภาคส่วนใหญ่เป็นคำประสม ชนิดคำนาม หรือนามวลี ในส่วนของกลุ่มความหมายผู้เขียนรายงานวิจัยแบ่งออกเป็น 18 กลุ่มใหญ่ ๆ ดังนี้ (1) ลักษณะภูมิประเทศ (2) พืช (3) บุคคล (4) ชาติพันธุ์ (5) สัตว์ (6) วัฒนธรรมชาติและแร่ธาตุ (7) วัตถุและสิ่งของ (8) สถานที่ (9) สิ่งก่อสร้าง (10) กิริยาอาการ (11) คุณสมบัติ (12) ตำแหน่งและทิศทาง (13) จำนวน (14) กลุ่มหรือพวก (15) สิริมงคล (16) อวัยวะ (17) หลายความหมาย (18) เบ็ดเตล็ด กลุ่มความหมายที่พบมากที่สุด คือ กลุ่มความหมายลักษณะภูมิประเทศ

นอกจากนี้ในส่วนของการวิเคราะห์ความหมายของคำหลักและคำขยาย พบว่าคำหลัก ส่วนมากเป็นคำในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับน้ำและแหล่งน้ำ ส่วนคำขยายพบว่าเป็นคำในกลุ่มความหมายเกี่ยวกับพืช ในด้านคุณค่าของภูมิภาคสามารถจำแนกออกเป็น 7 ด้าน ดังนี้ (1) ลักษณะภูมิศาสตร์ (2) พรรณพืชพรรณสัตว์ (3) ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น (4) ตำนานและนิทานพื้นบ้าน (5) วิถีชีวิต (6) ความเชื่อและค่านิยม (7) ลักษณะการปกครอง

มานอช ดินลาสกุล (2556) เขียนวิทยานิพนธ์ เรื่อง ชื่อบ้านนามเมือง: เรื่องเล่าชีวิตคน และชุมชนลุ่มทะเลสาบสงขลา มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมเรื่องเล่าของชื่อนามเมือง ศึกษาวิถีชีวิตผู้คน และชุมชนจากเรื่องเล่าของชื่อบ้านนามเมือง และศึกษาความผูกผันระหว่างคนกับทะเลสาบและคนรอบทะเลสาบสงขลา เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับชื่อและความเป็นมาของชื่อชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา เน้นจังหวัดพัทลุงและสงขลา ทั้งชื่อหมู่บ้าน ชื่อตำบล และชื่ออำเภอ โดยมีวิธีการศึกษา ดังนี้ เก็บรวบรวมเกี่ยวกับชื่อและเรื่องเล่าของชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา นำข้อมูลมาเรียงให้เป็นหลักฐานชัดเจนในการเขียนหรือวรรณกรรมลายลักษณ์อักษร จากนั้นวิเคราะห์เรื่องราวและสังเคราะห์ตามประเด็นที่กำหนด เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับชีวิตผู้คน และชุมชนจากเรื่องเล่าของชื่อบ้านนามเมือง และความผูกผันระหว่างคนกับทะเลสาบ

ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาวิถีชีวิตผู้คนและชุมชนจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับชื่อบ้านนามเมืองทั้ง 158 เรื่อง มาจากชื่อหมู่บ้าน ตำบล และอำเภอ เน้นบริเวณจังหวัดสงขลา และพัทลุง เรื่องเล่าดังกล่าวสะท้อนความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และวิญญาณ อีกทั้งยังสะท้อนความเลื่อมใสในศาสนาของคนในชุมชนรอบทะเลสาบสงขลา เป็นความเชื่อตามแบบ “พุทธศาสนาแบบชาวบ้าน” ความเป็นมาของชื่อบ้านนามเมืองสะท้อนอาชีพของผู้คนและชุมชนในอดีตจนถึงปัจจุบัน

ในส่วนของแนวทางการตั้งชื่อภูมิภาคผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้แบ่งแนวทางในการตั้งชื่อภูมินามตามกลุ่มความหมายออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) ชื่อบ้านนามเมืองมีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ

โดยมักใช้ชื่อป่าต้นไม้ เช่น หัวป่า ใหม่ ชายป่า เป็นต้น แหล่งน้ำ เช่น บึง บ่อ พัง บาง เป็นต้น และลักษณะพื้นที่ในการตั้งชื่อ เช่น โคน ดอน แหลม เขา ท่า เกาะ อ่าว เป็นต้น (2) การนำชื่อสิ่งของ หรือสถานที่บางประเภทมาเป็นส่วนหนึ่งของชื่อ (3) การนำชื่อคนหรือบุคคลบางกลุ่มที่มีความสำคัญมาตั้งชื่อ เช่น จีน แม่สาด ซะแล้ สะอ้าน เป็นต้น (4) การใช้คำที่แสดงลักษณะพื้นที่ผสมกับชื่อของสัตว์ เช่น ช้าง ปลา กระจง เต่า เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้เขียนวิทยานิพนธ์ได้ศึกษาความผูกพันระหว่างคนกับทะเลสาบสงขลา พบว่ามีประเด็นสำคัญ ดังนี้ ความผูกพัน เพราะทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีทรัพยากรธรรมชาติเป็นสิ่งเชื่อมโยง แสดงให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของกลุ่มทะเลสาบสงขลา ความผูกพัน เพราะเครือข่าย การอพยพย้ายถิ่นฐาน การแสวงหาแหล่งทำกินใหม่ แต่งงานกับคนต่างชุมชน อุทกภัย เป็นต้น

ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2558) เขียนบทความ เรื่อง ชื่อบ้านนามเมืองภาษามลายูในคาบสมุทรมลายูของไทย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ที่มาของชื่อบ้านนามเมืองในภาษามลายูถิ่นใต้ทั้งในด้านภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ และคติชาวบ้าน อีกทั้งยังแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างภาษามลายูกลางกับภาษามลายูถิ่น

ผลการศึกษาพบว่า ชื่อบ้านนามเมืองที่เป็นตำบล หมู่บ้าน สามารถจำแนกเป็น 4 หมวดหมู่ตามกลุ่มความหมาย ได้ดังนี้ (1) สภาพภูมิศาสตร์หรือทำเลที่ตั้ง กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสภาพภูมิศาสตร์หรือทำเลที่ตั้งที่แสดงถึงลักษณะของหมู่บ้านริมน้ำ (2) คน สัตว์ พืช และสิ่งของ กลุ่มความหมายคน ส่วนใหญ่มีความหมายเกี่ยวข้องกับ ชื่อคน ชื่อผู้อาวุโสในชุมชน หรือชื่อของผู้ที่ริเริ่มเข้ามาตั้งรกรากเป็นคนแรก กลุ่มความหมายชื่อสัตว์มักเป็นชนิดที่มีชุกชุมในพื้นที่ นอกจากนี้ชื่อชุมชนยังมีความหมายเกี่ยวกับชื่อพืชที่เป็นที่นิยมปลูกหรือกินในหมู่บ้าน กลุ่มความหมายชื่อสิ่งของ การนำไปชื่อสิ่งของตั้งเป็นชื่อหมู่บ้าน อีกทั้งชื่อยังแสดงถึงแหล่งการผลิตหรือนิยมใช้สิ่งนั้นด้วย (3) สถานที่หรือทิศทาง มักเกี่ยวกับสถานที่ทางศาสนา สถานที่ศึกษา รวมไปถึงการนำคำระบุทิศทางมาใช้ตั้งชื่อหมู่บ้าน (4) ตำนาน พบว่าชื่อบ้านนามเมืองหรือสถานที่สำคัญจังหวัดชายแดนภาคใต้มีความเกี่ยวข้องกับตำนาน หรือเรื่องเล่าขาน

รัตนตรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) เขียนรายงานวิจัย เรื่อง วัฒนธรรมภาษาในการตั้งชื่อบ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร และไทยกวย ในตำบลดองกำเม็ด อำเภอยะนิง จังหวัดศรีสะเกษ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ความเป็นมาของชื่อบ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรและไทยกวย เพื่อวิเคราะห์ความหมายและการเปลี่ยนแปลงของชื่อบ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรและไทยกวย และเพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของชื่อบ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมรและไทยกวย

ขอบเขตด้านเนื้อหาศึกษาเฉพาะความเป็นมา ความหมาย การเปลี่ยนแปลง และความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของชื่อบ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร และไทยกวย ในตำบลดอง กำเม็ด อำเภอบุซันต์ จังหวัดศรีสะเกษ ขอบเขตด้านพื้นที่ ศึกษาเฉพาะหมู่บ้านในเขตพื้นที่ตำบลดอง กำเม็ด ขอบเขตด้านบุคคลผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิและปราชญ์ท้องถิ่นในพื้นที่

ผลการวิจัยพบว่า ชื่อบ้านนามเมืองทั้ง 57 ชื่อ สามารถแบ่งความเป็นมาได้ 3 ลักษณะ ดังนี้ (1) ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความเป็นมาเกี่ยวกับภูมินิเวศ 30 ชื่อ ซึ่งส่วนใหญ่มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับภูมินิเวศที่เป็นชื่อพืช ในพื้นที่ซึ่งตั้งชื่อตามภาษาไทยเขมรและภาษาไทยกวย (2) ประวัติศาสตร์ 23 ชื่อ ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับตำนาน ส่วนใหญ่นิยมให้ความสำคัญกับความเป็นมาของตำนานของสถานที่นั้น ๆ เป็นหลัก และมีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับชื่อบุคคล ส่วนใหญ่เป็นชื่อบุคคลที่เป็นเจ้าของสถานที่นั้น ๆ (3) สิ่งอื่น ๆ 4 ชื่อ ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับสิ่งอื่น ๆ มีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับลักษณะการไหลของน้ำ และมีความเป็นมาเกี่ยวข้องกับทิศทาง

ในส่วนด้านความหมายและการเปลี่ยนแปลงของชื่อบ้านนามเมืองผู้เขียนรายงานการวิจัย พบ 6 ลักษณะ ได้แก่ (1) ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อม (2) ชื่อบุคคลหรืออาการของคน (3) แหล่งน้ำ (4) อาชีพ (5) ทิศทาง (6) สิ่งก่อสร้าง

ส่วนความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมของชื่อบ้านนามเมือง พบ 4 ลักษณะ ดังนี้ (1) ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมความเชื่อ ซึ่งพบมากที่สุด (2) ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการตั้งถิ่นฐานตามต้นไม้ (3) ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการดำรงชีวิต (4) ชื่อบ้านนามเมืองที่มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมการทำมาหากิน โดยพบน้อยที่สุด

พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562) เขียนงานวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงคติชนวิทยา: การตั้งชื่อคลองและชื่อบ้าน ในอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาประวัติและความเป็นมาของการตั้งชื่อคลองและบ้านในอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อศึกษาบทบาทและความสำคัญของคลองที่เปลี่ยนแปลงจากอดีตสู่ปัจจุบัน

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางการตั้งชื่อคลองและชื่อบ้านในอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ ตั้งชื่อคลอง จำนวน 59 คลอง ส่วนใหญ่คนในพื้นที่เป็นผู้ตั้งชื่อโดยจะตั้งตามสิ่งที่มองเห็นไม่ว่าจะเป็น คน สัตว์ สิ่งของ ตลอดจนลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากรทั้งบนดินและในน้ำ ความเชื่อและเรื่องเล่าในท้องถิ่น โดยจำแนกชื่อคลอง ได้ 10 หมวดหมู่ ดังนี้ (1) ชื่อคน (2) ชื่อพืชพันธุ์ไม้ (3) ชื่อขนาดหรือทิศทางของคลอง เพื่อความชัดเจนในการสัญจร (4) ชื่อลักษณะภูมิประเทศ

บ่งบอกทำเลว่าเป็นที่ลุ่ม ที่ดอน หนอง เวียง อ่าว เกาะ เป็นต้น (5) ตั้งชื่อตามสัตว์ต่างๆ (6) ตั้งชื่อตามสิ่งก่อสร้าง (7) ตั้งชื่อตามกริยาอาการหรือเหตุการณ์ (8) ตั้งชื่อตามถิ่นฐานดั้งเดิม (9) ตั้งชื่อตามเครื่องใช้ไม้สอยในอดีตที่เกี่ยวกับการทำนาและการประมงขนาดเล็ก (10) ตั้งชื่อตามความเชื่อหรือตำนาน

สุพล จินตเมฆา พชลินิจ จินนุ่น และปริยารัตน์ เขาวลิตประพันธ์ (2563) เขียนบทความวิจัย เรื่อง ภาษา ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น และสภาพสังคมวัฒนธรรมภาพสะท้อนจากภูมินามหมู่บ้านในจังหวัดสตูล โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการตั้งชื่อภูมินามหมู่บ้านในจังหวัดสตูลจากภาษามลายู ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภูมินามกับบริบทสังคมและวัฒนธรรม รวมไปถึงศึกษาภาพสะท้อนทางสังคม วัฒนธรรม โดยศึกษาจากประวัติความเป็นมาของภูมินาม จำนวน 279 ชื่อ

ผลการวิจัยพบว่า ภูมินามหมู่บ้านในจังหวัดสตูลได้รับอิทธิพลจากภาษามลายูในการตั้งชื่อ โดยมีกลวิธีการตั้งชื่อ 4 วิธี ดังนี้ (1) การทับศัพท์ (2) การแปลศัพท์ (3) การยืมปน (4) การแปรเสียง

ในด้านการศึกษาความสัมพันธ์ของภูมินามกับภาพสะท้อนทางสังคมผู้เขียนบทความวิจัย จำแนกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ (1) ภูมินามกับภูมิประเทศและปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งจำแนกได้เป็น 5 ลักษณะ ได้แก่ 1) แหล่งน้ำ 2) เกาะ หรือหาด 3) ท้องทุ่ง 4) เนิน ที่สูงหรือที่ดอน 5) ป่าไม้ นอกจากนี้ยังปรากฏชื่อต้นไม้ที่สำคัญต่อทำเลที่ตั้งหมู่บ้าน และยังคงสะท้อนถึงเหตุการณ์ทางธรรมชาติครั้งสำคัญ หรือเหตุการณ์แปลกประหลาด (2) ภูมินามกับกลุ่มชาติพันธุ์และประวัติศาสตร์ชุมชน จำแนกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ 1) ภูมินามกับกลุ่มชาติพันธุ์ 2) ภูมินามกับประวัติศาสตร์ชุมชน 3) ภูมินามกับวิถีชีวิตคนในท้องถิ่น (3) ภูมินามกับความเชื่อ วัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่น (4) ภูมินามกับการเมืองการปกครอง

2.2 ชื่อเมืองในต่างประเทศ

จากการทบทวนวรรณกรรมพบเอกสารและงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาข้อมูลชื่อเมืองในต่างประเทศ ในด้านโครงสร้างคำและความหมายของชื่อเมือง โดยมีรายละเอียดดังนี้

บุญมา พรหมสาขา ณ สกลนคร และรัตนา จันท์เทาว์ (2560) เขียนบทความ เรื่อง ชื่อเมืองในประเทศเยอรมนีที่สัมพันธ์กับแม่น้ำ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อนำแนวคิดเรื่องการตั้งชื่อสถานที่ หรือภูมินามที่บ่งบอกหรือเชื่อมโยงกับสภาพภูมิประเทศมาใช้ศึกษาชื่อเมืองของประเทศเยอรมนี โดยมุ่งอธิบายเกี่ยวกับชื่อเมืองที่ปรากฏหรือเชื่อมโยงกับชื่อแม่น้ำ นำไปอธิบายวัฒนธรรมภาษาในการตั้งชื่อที่อยู่อาศัยของชาวเยอรมัน และนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการอธิบาย

ความหมายของชื่อเมืองในภาษาเยอรมัน โดยศึกษาจาก 293 เมืองหลัก ในจำนวนชื่อเมืองหลักเหล่านี้พบว่า มีการตั้งชื่อที่บ่งบอกลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ อาทิภูเขา ป่าไม้ และแม่น้ำ จำนวน 144 เมือง แต่เมื่อวิเคราะห์ ความหมายของชื่อเมืองเหล่านั้นแล้ว พบว่า มีชื่อเมืองที่เชื่อมโยงกับแม่น้ำมากที่สุด พบจำนวนมากถึง 73 เมือง

ผลการศึกษาพบว่า ชื่อเมืองที่แสดงลักษณะภูมิประเทศเกี่ยวกับแม่น้ำ แบ่งออกเป็นแหล่งน้ำลักษณะต่าง ๆ 5 ประเภท ดังนี้ (1) ชื่อเมืองที่แสดงความเชื่อมโยงกับแม่น้ำ คำที่แสดงถึงแม่น้ำแบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้ รูปแบบที่ 1) นิยมนำชื่อแม่น้ำที่ใกล้ชุมชนมาตั้งเป็นชื่อเมืองสำคัญ ยังพบว่าบางเมืองนำชื่อแม่น้ำสองสายที่ไหลผ่านเมืองมาตั้งรวมกันกับชื่อเมือง รูปแบบที่ 2) การนำลักษณะของแม่น้ำ การไหลของแม่น้ำ หรือสิ่งที่มีความสัมพันธ์กับแม่น้ำมาเป็นชื่อเมือง โดยคำที่ใช้มีความหมายเชื่อมโยงกับแม่น้ำ (2) ชื่อเมืองที่แสดงความเชื่อมโยงกับต้นกำเนิดแม่น้ำ หรือตาน้ำ (3) ชื่อเมืองที่แสดงความเชื่อมโยงกับเส้นทางผ่านแม่น้ำของคนและสัตว์ (4) ชื่อเมืองที่เชื่อมโยงกับลักษณะของลำธารแคบ ๆ (5) ชื่อเมืองที่เชื่อมโยงกับลักษณะภูมิศาสตร์ที่มีต้นน้ำมาจากภูเขา

มธุรส แพทย์ชีพ (2560) เขียนบทความเรื่อง ชื่อเมืองในภูมิภาคคันโตของญี่ปุ่น: โครงสร้างคำและความหมาย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่ออธิบายโครงสร้างและความหมายของชื่อเมืองในภูมิภาคคันโตที่ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของประเทศญี่ปุ่น นำข้อมูลในการศึกษามาจากชื่อเมืองที่ปรากฏในฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของกระทรวงการต่างประเทศ ประเทศญี่ปุ่น จำนวนทั้งสิ้น 203 ชื่อเมือง ซึ่งรวมถึงชื่อเมืองที่เป็นเขตการปกครองพิเศษในเมืองโตเกียว ชื่อเมืองเหล่านี้มีลักษณะการใช้ภาษาที่มีความหมายทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การจัดแบ่งโครงสร้างคำและความหมายของคำที่ปรากฏอยู่ในชื่อเมือง

ผลการศึกษาด้านโครงสร้างชื่อเมืองและความหมายของคำที่ปรากฏในชื่อเมือง พบว่ามีชื่อเมืองที่มีองค์ประกอบคำจำนวนคำ ตั้งแต่ 1-4 คำ โดยพบชื่อเมืองที่มีจำนวน 2 คำ มากที่สุด ซึ่งเกิดจากการนำคำที่มีความหมายต่าง ๆ มาประกอบกันเป็นชื่อเมือง ดังนี้ 1. ชื่อเมืองที่มีโครงสร้าง 1 คำ ลักษณะโครงสร้างดังกล่าวมักแสดงลักษณะเด่นของเมือง เช่น เกี่ยวกับต้นซากุระ ซึ่งเป็นต้นไม้ประจำชาติ 2. ชื่อเมืองที่มีโครงสร้าง 2 คำ การตั้งชื่อจากการนำคำที่มี 2 คำมาตั้งชื่อเมืองมีความสัมพันธ์กับการอธิบายความหมายของชื่อด้วย เมื่อพิจารณาจากการประเภของคำสามารถจัดแบ่งชื่อเมืองชื่อเมือง ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) คำนาม+คำนาม (2) คำนาม+คำคุณศัพท์ (3) คำนาม+คำกริยา 3. ชื่อเมืองที่มีโครงสร้าง 3 คำ แบ่งชื่อเมืองชื่อเมือง ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) คำนาม+คำนาม+คำนาม (2) คำนาม+คำคุณศัพท์+คำนาม (3) คำนาม+คำกริยา+คำนาม 4. ชื่อเมือง

ที่มีโครงสร้าง 4 คำ แบ่งชื่อเมืองชื่อเมือง ออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ (1) คำนามทั้งหมด (2) คำนามผสม คำคุณศัพท์ (3) คำนามผสมกับคำกริยาหรือคำวิเศษณ์

อรอนงค์ อินสะอาด (2560) เขียนบทความ เรื่อง ความหมายของชื่อเมืองในภาค ตะวันตกของประเทศจีน บทความนี้อธิบายชื่อเมืองในภาคตะวันตกของประเทศจีน จำนวน 94 เมือง ใน 11 มณฑล และ 1 เทศบาลนครของภาคตะวันตก ได้แก่ เมืองเสฉวน ยูนนาน กุ้ยโจว ส่านซี กานซู ชิงไห่ เขตปกครองตนเองทิเบต เขตปกครองตนเองซินเจียงอุยกูร์ เขตปกครองตนเองหนิงเซี่ยหุย เขตปกครองตนเองมองโกเลีย เขตปกครองตนเองกวางสีจ้วง และ 1 เทศบาลมหานคร ที่ปกครองจากรัฐบาลกลาง คือ นครฉงชิ่ง โดยสืบค้นชื่อเมืองและข้อมูลเกี่ยวกับเมืองจากฐานข้อมูลเว็บไซต์ภาษาจีน จำนวน 12 แหล่ง

ผลการศึกษา พบว่า ความหมายของชื่อเมือง จากข้อมูลชื่อเมืองในภาคตะวันตกของจีน จำนวน 94 ชื่อ 1 เทศบาลมหานคร สามารถนำมาจัดกลุ่มความหมายหลัก ๆ ได้เป็น 10 กลุ่ม โดยไม่ได้จัดเรียงตามลำดับมากนัก ได้แก่ (1) ความเป็นสิริมงคล (2) การเลี้ยงสิ่งที่ไม่เป็นสิริมงคล (3) ภูมิศาสตร์ (4) ทิศทาง (5) สถานที่ (6) บุคคลหรือกลุ่มคน (7) พืช (8) การปกครอง (9) ตำนาน เรื่องเล่า นิทาน เทพนิยาย (10) ภาษาอื่น ๆ

การศึกษาชื่อเมืองนั้นเป็นงานที่วิจัยกันอย่างกว้างขวางทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศจีน การศึกษาชื่อเมืองที่ได้ทบทวนวรรณกรรมมานี้แสดงให้เห็นแนวทางการศึกษา และผลการศึกษาที่น่าสนใจ ดังนี้

1. พื้นที่ในการศึกษา จากการทบทวนวรรณกรรมพบเอกสารและงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาชื่อเมือง โดยกำหนดพื้นที่ในการศึกษาทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ดังนี้

1.1 พื้นที่ในประเทศไทย การศึกษาพื้นที่ภายในประเทศ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ศึกษาเฉพาะพื้นที่ และศึกษาหลายพื้นที่ จากการศึกษาชื่อเมืองในประเทศไทย พื้นที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นการศึกษาแบบเฉพาะพื้นที่เป็นหลัก เช่น การศึกษาชื่อหมู่บ้านเฉพาะภายในตำบล อำเภอ หรือจังหวัด งานวิจัยที่ศึกษาชื่อหมู่บ้านเฉพาะพื้นที่ ได้แก่ งานวิจัยของสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และ อัญชลี สิงห์น้อย (2548) โอบาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) รัตนดรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562) ตลอดจนงานวิจัยของสุพล จินตเมฆา พัชลินจ์ จินนุ่น และปรียารัตน์ เขาวลิตประพันธ์ (2563)

ในส่วนของงานวิจัยที่ศึกษาหลายพื้นที่ ได้แก่ งานวิจัยของมาโนช ดินลาสกุล (2556) เช่นเดียวกับงานของประพนธ์ เรืองณรงค์ (2558)

1.2 พื้นที่ต่างประเทศ การศึกษาพื้นที่ต่างประเทศส่วนใหญ่เป็นการศึกษาหลายพื้นที่ รายละเอียดการศึกษาเน้นเกี่ยวกับภูมิภาคสำคัญ หรือบริเวณที่ตั้งที่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ งานวิจัยของบุญมา พรหมสาขา ณ สกลนคร และรัตนา จันทร์เทาว์ (2560) มจรุส แพทย์ชีพ (2560) ตลอดจนงานของอรอนงค์ อินสะอาด (2560)

2. ประเด็นการวิเคราะห์ จากการทบทวนวรรณกรรมพบเอกสารและงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาชื่อเมืองในประเด็นการศึกษาที่แตกต่างกัน อาจแบ่งประเด็นการศึกษาดังกล่าวออกเป็น 3 ประเด็นหลัก ดังนี้

2.1 ด้านโครงสร้างคำ พบว่าการศึกษาภูมินามมีทั้งการศึกษาจำนวนพยางค์และการศึกษาจำนวนคำที่ประกอบในชื่อ เพื่อพิจารณาขนาดหรือความยาวของชื่อ จากการศึกษาโครงสร้างคำของชื่อสถานที่ข้างต้น จึงสรุปได้ว่าชื่อสถานที่ อันได้แก่ ภูมินามจะมีขนาดยาวได้ตั้งแต่ 1-7 คำ แต่ขนาดความยาวที่นิยมมากที่สุดดังที่พบในผลการวิจัยข้างต้นคือ ขนาดความยาว 2 คำ ซึ่งลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับโครงสร้างของคำทางภาษาไทยซึ่งเป็นคำโดด ในส่วนของโครงสร้างคำจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน คือ คำหลัก และคำขยาย คำแรกเป็นคำหลัก คำที่สองเป็นคำขยาย โดยคำที่นำมาเรียงมักเป็นคำโดด และคำประสม ดังงานวิจัยของสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย (2548) โอฟาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) เช่นเดียวกับงานวิจัยที่ศึกษาชื่อเมืองในต่างประเทศ ดังงานของมจรุส แพทย์ชีพ (2560) พบว่าโครงสร้างทางภาษาของภาษาญี่ปุ่นเป็นคำโดด ชื่อเมืองส่วนใหญ่จึงมีโครงสร้าง 2 คำ

2.2 ด้านความหมาย พบว่าการศึกษาโครงสร้างทางความหมายของภูมินามมักมุ่งวิเคราะห์ตามความหมายของคำที่นำมาสร้างเป็นภูมินาม และจัดจำแนกกลุ่มตามความหมายของคำที่ปรากฏ ดังงานวิจัยของสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย (2548) โอฟาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) มาโนช ดินลาสกุล (2556) ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2558) บุญมา พรหมสาขา ณ สกลนคร และรัตนา จันทร์เทาว์ (2560) ออรอนงค์ อินสะอาด (2560) พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562) นอกจากวิเคราะห์ความหมายของชื่อ ในงานวิจัยยังมุ่งวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงของภูมินามร่วมด้วย ดังงานวิจัยของรัตนตรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559)

2.3 ด้านค่านิยมและโลกทัศน์ที่สะท้อนผ่านชื่อเมือง มักมุ่งวิเคราะห์ในด้านความเป็นมา ภูมิศาสตร์ และคติชาวบ้านของภูมินาม รวมไปถึงคุณค่าทางสังคมวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านภูมินาม จากการศึกษาข้อมูลด้านประวัติและความเป็นมา ดังงานวิจัยของโอฟาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2558) รัตนตรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) สุพล จินตเมฆา พัทธลินจ์ จินนุ่ณ และปรียารัตน์ เขาวลิตประพันธ์ (2563)

นอกจากนี้ยังมีการศึกษาภาพสะท้อนผ่านชื่อบ้านนามเมืองจากเรื่องเล่าเกี่ยวกับภูมินาม ดังงานวิจัยของมานโซ ดินลาสกุล (2556) พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562)

3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์ จากการทบทวนวรรณกรรมพบเอกสารและงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาชื่อเมืองในแนวคิดและทฤษฎีสัมพันธ์กับประเด็นที่ศึกษา สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

3.1 งานศึกษาด้านโครงสร้างคำ ในการศึกษาด้านจำนวนพยางค์ จำนวนคำ การประกอบคำ และการเรียงคำ ใช้แนวคิดเรื่องคำและการสร้างคำ ดังงานวิจัยของ สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย (2548) โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) เช่นเดียวกับงานของมธุรส แพทย์ชีพ (2560)

3.2 งานศึกษาด้านความหมายของชื่อ ศึกษาโดยใช้ทฤษฎีการจัดกลุ่มความหมาย (Semantic Field Theory) โดยพิจารณาจากความสัมพันธ์ทางความหมายของคำต่าง ๆ แล้วจัดคำที่มีความหมายอยู่ในขอบเขตมโนทัศน์เดียวกันไว้ในกลุ่มความหมายเดียวกัน ดังงานวิจัยของสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย (2548) โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) มานโซ ดินลาสกุล (2556) ประพนธ์ เรื่องณรงค์ (2558) รัตนตรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) บุญมา พรหมสาขา ณ สกลนคร และรัตนา จันทร์เทาว์ (2560) อรอนงค์ อินสะอาด (2560) พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562) ตลอดจนงานของสุพล จินตเมฆา พัชลินิจ จินนุ่น และปริยารัตน์ เชาวลิทประพันธ์ (2563)

3.3 งานศึกษาด้านโลกทัศน์หรือภาพสะท้อนผ่านชื่อเมือง ศึกษาโดยใช้การศึกษาแนวทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) จากการศึกษาชื่อบ้านนามเมืองผ่านข้อมูลด้านประวัติและความเป็นมาของชื่อบ้านนามเมือง รวมไปถึงเรื่องเล่าและตำนานต่าง ๆ ดังงานวิจัยของโอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) มานโซ ดินลาสกุล (2556) ประพนธ์ เรื่องณรงค์ (2558) รัตนตรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง (2562) เช่นเดียวกับงานของสุพล จินตเมฆา พัชลินิจ จินนุ่น และปริยารัตน์ เชาวลิทประพันธ์ (2563)

4. คุณค่าของชื่อสถานที่ จากผลงานศึกษาชื่อบ้านนามเมืองข้างต้น ในการศึกษาคุณค่าของชื่อบ้านนามเมืองส่วนใหญ่พบว่าสะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของชื่อบ้านนามเมืองกับลักษณะภูมิศาสตร์และพรรณพืชพรรณสัตว์ที่มีอยู่ชุกชุมในพื้นที่ สะท้อนให้เห็นถึงการตั้งถิ่นฐานของคน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกันตามลักษณะภูมิประเทศ ตลอดจนความเชื่อค่านิยม

ตำนานหรือประวัติศาสตร์ของท้องถิ่น นอกจากนี้ชื่อบ้านนามเมืองยังสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างของชาติพันธุ์ ลักษณะการเมืองการปกครองในแต่ละพื้นที่อีกด้วย

จากการทบทวนวรรณกรรมและเอกสารวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยนำแนวคิดทฤษฎีการจัดกลุ่มทางความหมาย (Semantic Field Theory) มาวิเคราะห์ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และนำแนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) มาวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมือง

จะเห็นได้ว่าการศึกษาชื่อบ้านนามเมืองในด้านโครงสร้างคำ ความหมาย ตลอดจนค่านิยมและโลกทัศน์ผ่านชื่อเมือง สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของชื่อกับวิถีชีวิตและสภาพแวดล้อมในพื้นที่ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาชื่อบ้านนามเมืองในสังคมหรือประเทศใดก็ล้วนเป็นประโยชน์ทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจจะขยายขอบเขตการศึกษาชื่อบ้านนามเมืองให้กว้างขวางต่อไป โดยจะศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งยังไม่มีการศึกษามาก่อน

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ความหมายและภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 83 ชื่อ ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

1. ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ผู้วิจัยนำศัพท์หลักและศัพท์ขยายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 83 ชื่อ มาวิเคราะห์และจัดกลุ่มทางความหมาย จากนั้นเปรียบเทียบความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายนอกจากนี้ยังเปรียบเทียบรูปศัพท์ที่ปรากฏความถี่สูงสุดในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ผลการศึกษามีดังนี้

1.1 ความหมายของศัพท์หลัก

จากการพิจารณาความหมายของศัพท์หลัก หรือศัพท์สุดท้ายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งมีจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด คือ 84 ศัพท์ ผู้วิจัยพบว่าศัพท์หลักที่ปรากฏในชื่อเมืองสามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 9 กลุ่ม โดยแสดงผลการศึกษาเป็นตารางประกอบคำอธิบายดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความหมายของศัพท์หลักที่ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน

กลุ่มทางความหมาย	จำนวนศัพท์หลัก	ร้อยละ
1. เขตการปกครอง	23	27.38
2. ลักษณะทางภูมิศาสตร์	20	23.81
1.1 น้ำและแหล่งน้ำ	10	11.90
1.2 พื้นที่ป่า	1	1.19
1.3 พื้นที่สูง	5	5.95
1.4 พื้นที่ทำกิน	1	1.19
1.5 พื้นที่ชายฝั่งและเกาะ	3	3.57
3. สถานที่และสิ่งก่อสร้าง	14	16.67
4. ความเป็นสิริมงคล	12	14.29
5. ตำแหน่งและทิศทาง	6	7.14
6. กิริยาอาการ	4	4.76
7. คุณสมบัติ	2	2.38
8. วัตถุธรรมชาติและแร่ธาตุ	2	2.38
9. เวลา	1	1.19
รวม	84	100

จากตารางแสดงผลการศึกษาความหมายของศัพท์หลักที่ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบว่า กลุ่มความหมายที่ปรากฏร้อยละของศัพท์สูงสุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเขตการปกครอง โดยปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 23 ศัพท์ (นับศัพท์ซ้ำ) คิดเป็นร้อยละ 27.38 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการรูปแบบการปกครองในแต่ละเขตพื้นที่ กลุ่มความหมายที่มีปรากฏร้อยละของศัพท์รองลงมา คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ในกลุ่มความหมายย่อย พบว่า กลุ่มความหมายเกี่ยวกับน้ำและแหล่งน้ำ ปรากฏร้อยละสูงสุด แสดงให้เห็นถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำ

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มความหมายประเภทอื่น ๆ ตามที่ปรากฏร้อยละตามตารางข้างต้น ผู้วิจัยจึงเสนอผลการวิจัยกลุ่มความหมายในแต่ละกลุ่มตามลำดับในตาราง และแสดงตัวอย่างคำศัพท์ที่ปรากฏตามกลุ่มความหมายนั้น โดยในกลุ่มความหมายเดียวกันจะแสดงเฉพาะรูปศัพท์ที่ต่างกันเท่านั้น ไม่แสดงรูปศัพท์ซ้ำกัน แม้ว่าจะปรากฏในชื่อเมืองคนละชื่อกันก็ตาม ในกรณีคำศัพท์ปรากฏซ้ำ

กับกลุ่มความหมายอื่น ๆ ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นคำศัพท์ต่างกัน ดังนั้นจะแสดงซ้ำได้ เนื่องจากจัดอยู่ในกลุ่มความหมายต่างกัน ดังนี้

1.1.1 เขตการปกครอง

จากการศึกษาศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเขตการปกครองมากที่สุด ถือเป็นส่วนประกอบสำคัญของศัพท์หลักที่ปรากฏในชื่อเมือง โดยปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 23 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 27.38 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด ผู้วิจัยจะแสดงเฉพาะรูปศัพท์ที่ต่างกันเท่านั้น โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

庄 ¹ (zhuāng) [จวง]	แปลว่า	หมู่บ้าน ชนบท
州 ² (zhōu) [โจว]	แปลว่า	มลรัฐ มณฑล หรือจังหวัด
乡 (xiāng) [เซียง]	แปลว่า	ชนบท หมู่บ้านในชนบท

1.1.2 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ลักษณะทางภูมิศาสตร์ คือ ลักษณะทางกายภาพและสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ เช่น ลักษณะภูมิประเทศประเภทต่าง ๆ ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ป่า พื้นที่สูง พื้นที่ทำกิน ตลอดจนพื้นที่ริมชายฝั่งและหมู่เกาะ จากการศึกษาความหมายของศัพท์หลักพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์มีจำนวนมากเป็นอันดับสองรองจากกลุ่มความหมายเกี่ยวกับเขตการปกครอง โดยพบจำนวนทั้งสิ้น 20 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 23.81 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะภูมิศาสตร์ออกเป็น 5 กลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแสดงตัวอย่างรูปศัพท์ที่ปรากฏในกลุ่มความหมายประเภทต่าง ๆ โดยในแต่ละกลุ่มความหมายแสดงเฉพาะรูปศัพท์ที่ต่างกันเท่านั้น ดังนี้

¹ คำว่า “庄” (zhuāng) [จวง] มีอีกหนึ่งความหมาย คือ ผืนแผ่นดินศักดิ์นาที่ขุนนางหรือกษัตริย์ครอบครอง

² คำว่า “州” (zhōu) [โจว] หมายถึง เขตปกครองในสมัยเก่า ในปัจจุบัน คือ มลรัฐ มณฑล หรือจังหวัด

1) **น้ำและแหล่งน้ำ** ศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำและแหล่งน้ำ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 10 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 11.90 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

沂 ³ (yí) [อี]	แปลว่า	แม่น้ำอีเหอ
江(jiāng) [เจียง]	แปลว่า	แม่น้ำ
水(shuǐ) [ส่วย]	แปลว่า	แม่น้ำ
建 ⁴ (jiàn) [เจี้ยน]	แปลว่า	แม่น้ำเจี้ยนเจียง
潭(tán) [ถาน]	แปลว่า	สระน้ำลึก บ่อน้ำลึก ทะเลสาบ
湖(hú) [หู]	แปลว่า	ทะเลสาบ
泽(zé) [เจ้อ]	แปลว่า	ทะเลสาบขนาดย่อม หนองน้ำ

2) **พื้นที่ป่า** ศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่า ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

芜(wú) [อู]	แปลว่า	พื้นที่รกชัฏ มีหญ้าและพืชเกิดขึ้นมากมาย
------------	--------	---

3) **พื้นที่สูง** ศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่สูง ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 5 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 5.95 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

山(shān) [ซาน]	แปลว่า	ภูเขา
岩(yán) [เหยียน]	แปลว่า	หน้าผา
陵(líng) [หลิง]	แปลว่า	เนินภูเขา

³ คำว่า “沂” (yí) [อี] มาจากชื่อแม่น้ำอีเหอ (沂河) ที่เกิดในมณฑลซานตง และไหลลงสู่พื้นที่มณฑลเจียงซู

⁴ คำว่า “建” (jiàn) [เจี้ยน] มาจากชื่อแม่น้ำเจี้ยนเจียง (建江)

4) **พื้นที่ทำกิน** ศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ทำกิน ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

田 (tián) [เถียน] แปลว่า ที่นา

5) **พื้นที่ชายฝั่งและเกาะ** ศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 3 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 3.57 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

岛 (dǎo) [ด่าว] แปลว่า เกาะ

海 (hǎi) [ไห่] แปลว่า ทะเล

波 (bō) [โป] แปลว่า คลื่น

1.1.3 สถานที่และสิ่งก่อสร้าง

จากการศึกษาศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสถานที่และสิ่งก่อสร้าง ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 14 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 16.67 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

博⁵ (bó) [บัว] แปลว่า อำเภอปั๋วซาน

营 (yíng) [หยิง] แปลว่า ค่ายทหาร

台 (tái) [ไถ] แปลว่า หอสูง หอสังเกตการณ์

坊 (fāng) [ฟาง] แปลว่า ตรอก ซอย

城 (chéng) [เฉิง] แปลว่า เมือง

苏⁶ (sū) [ซู] แปลว่า เมืองซูโจว

京 (jīng) [จิง] แปลว่า เมืองหลวง นครหลวง

港 (gǎng) [กั่ง] แปลว่า ท่าเรือ

镇 (zhèn) [เจิ้น] แปลว่า ฐานที่มั่น, เมือง, ศูนย์กลางการค้า

⁵ คำว่า “博” (bó) [บัว] มาจากชื่ออำเภอปั๋วซาน (博山县)

⁶ คำว่า “苏” (sū) [ซู] มาจากชื่อจังหวัดซูโจว (苏州府) หรือเมืองซูโจว (苏州市) ในปัจจุบัน

埠 (bù) [บู๋]	แปลว่า	เมืองท่า
门 (mén) [เหมิน]	แปลว่า	รั้ว ประตู
徽 ⁷ (huī) [ฮุย]	แปลว่า	เมืองฮุยโจว

1.1.4 ความเป็นสิริมงคล

จากการศึกษาศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นสิริมงคล ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 12 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 14.29 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

宁 (níng) [หนิง]	แปลว่า	สงบสุข
安 (ān) [อัน]	แปลว่า	สงบสุข
兴 (xīng) [ชิง]	แปลว่า	เจริญรุ่งเรือง
华 (huá) [หัว]	แปลว่า	สว่างไสว รุ่งโรจน์ โชติช่วง
明 (míng) [หมิง]	แปลว่า	สว่างไสว รุ่งโรจน์
平 (píng) [ผิง]	แปลว่า	ราบเรียบ รียบรื่น สงบเงียบ
德 (dé) [เต๋อ]	แปลว่า	ศีลธรรม จริยา
昌 (chāng) [ชาง]	แปลว่า	เจริญรุ่งเรือง สว่างไสว

1.1.5 ตำแหน่งและทิศทาง

จากการศึกษาศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่งและทิศทาง ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 6 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 7.14 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

东 (dōng) [ตง]	แปลว่า	ทิศตะวันออก
南 (nán) [หนาน]	แปลว่า	ทิศใต้
西 (xī) [ซี]	แปลว่า	ทิศตะวันตก
北 (běi) [เปย์]	แปลว่า	ทิศเหนือ
阳 (yáng) [หยาง]	แปลว่า	ทิศใต้

⁷ คำว่า “徽” (huī) [ฮุย] มาจากเมืองฮุยโจว (徽州) หรือเมืองหวงซาน (黄山) ในปัจจุบัน

1.1.6 กิริยาอาการ

จากการศึกษาคำศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับกิริยาอาการ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 4 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 4.76 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

照 (zhào) [จ้าว]	แปลว่า	ส่องแสง สาดส่อง
通 (tōng) [ทง]	แปลว่า	ติดต่อกัน เชื่อมสัมพันธ์
迁 (qiān) [เชียน]	แปลว่า	ย้าย โยกย้าย
庆 (qìng) [ชิง]	แปลว่า	เฉลิมฉลอง อวยพร

1.1.7 คุณสมบัติ

จากการศึกษาคำศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 2 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 2.38 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

饶 (ráo) [หราว]	แปลว่า	อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วย
肥 (féi) [เฟย]	แปลว่า	(ที่ดิน) อุดมสมบูรณ์

1.1.8 วัตถุธรรมชาติและแร่ธาตุ

จากการศึกษาคำศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับวัตถุธรรมชาติและแร่ธาตุ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 2 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 2.38 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

锡 (xī) [ซี]	แปลว่า	ดีบุก
余 ⁸ (yú) [หยู]	แปลว่า	เกลือ

⁸ คำว่า “余” (yú) [หยู] เป็นคำที่มาจากภาษาเขมรโบราณของชนเผ่าปายเย่ว

1.1.9 เวลา

จากการศึกษาศัพท์หลักของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเวลา ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.19 ของจำนวนศัพท์หลักทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

春(chūn) [ชุน] แปลว่า ฤดูใบไม้ผลิ

1.2 ความหมายของศัพท์ขยาย

จากการพิจารณาความหมายของศัพท์ขยาย หรือศัพท์คำแรกของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ซึ่งมีจำนวนคำศัพท์ทั้งหมด คือ 85 ศัพท์⁹ ผู้วิจัยพบว่าศัพท์ขยายที่ปรากฏในชื่อเมืองสามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 12 กลุ่ม โดยแสดงผลการศึกษาเป็นตารางประกอบคำอธิบาย ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความหมายของศัพท์ขยายที่ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน

กลุ่มทางความหมาย	จำนวนศัพท์ขยาย	ร้อยละ
1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์	21	24.71
1.1 น้ำและแหล่งน้ำ	13	15.29
1.2 พื้นที่ป่า	1	1.18
1.3 พื้นที่สูง	4	4.71
1.4 พื้นที่ทำกิน	1	1.18
1.5 พื้นที่ริมน้ำ	1	1.18
1.6 พื้นที่ชายฝั่งและเกาะ	1	1.18
2. คุณสมบัติ	12	14.12
3. ความเป็นสิริมงคล	9	10.59
4. สถานที่และสิ่งก่อสร้าง	8	9.41
5. กิริยาอาการ	7	8.24
6. ตำแหน่งและทิศทาง	6	7.06
7. พืช	5	5.88

⁹ ศัพท์ขยายมีจำนวนคำศัพท์ทั้งสิ้น 85 ศัพท์ เนื่องจากศัพท์ขยายในชื่อเมืองบางชื่อมีโครงสร้างเป็นคำมูลเรียงกันมากกว่า 1 คำ ผู้วิจัยจึงนับเป็นชื่อเมืองที่มีศัพท์ขยาย 2 ศัพท์

กลุ่มทางความหมาย	จำนวนศัพท์ขยาย	ร้อยละ
8. วัตถุประสงค์ธรรมชาติและแร่ธาตุ	4	4.71
9. วัตถุประสงค์และสิ่งของ	3	3.53
10. สัตว์	3	3.53
11. จำนวน	3	3.53
12. อื่น ๆ	4	4.71
รวม	85	100

จากตารางแสดงผลการศึกษาของกลุ่มความหมายของศัพท์ขยายที่ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กลุ่มความหมายที่ปรากฏร้อยละของศัพท์สูงสุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ พบจำนวนทั้งสิ้น 21 ศัพท์ (นับศัพท์ซ้ำ) คิดเป็นร้อยละ 24.71 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยเฉพาะกลุ่มความหมายเกี่ยวกับน้ำและแหล่งน้ำ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 13 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 15.29 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับแหล่งน้ำในพื้นที่ ชื่อเมืองส่วนใหญ่จึงปรากฏคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำมากที่สุด ส่วนกลุ่มความหมายที่พบมารองลงมา คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับคุณสมบัติ และกลุ่มความหมายที่ปรากฏร้อยละทางศัพท์ต่ำที่สุด คือ กลุ่มความหมายวัตถุประสงค์และสิ่งของ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับสัตว์ และกลุ่มความหมายเกี่ยวกับจำนวน

นอกจากนี้ยังมีกลุ่มความหมายประเภทอื่น ๆ ตามที่ปรากฏร้อยละตามตารางข้างต้น ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิจัยกลุ่มความหมายในแต่ละกลุ่มตามลำดับในตาราง และแสดงตัวอย่างคำศัพท์ที่ปรากฏตามกลุ่มความหมายนั้น โดยในกลุ่มความหมายเดียวกันจะแสดงเฉพาะรูปศัพท์ที่ต่างกันเท่านั้น ไม่แสดงรูปศัพท์ซ้ำกัน แม้ว่าปรากฏในชื่อเมืองคนละชื่อกันก็ตาม ในกรณีคำศัพท์ปรากฏซ้ำกับกลุ่มความหมายอื่น ๆ ผู้วิจัยจะถือว่าเป็นคำศัพท์ต่างกัน ดังนั้นจะแสดงซ้ำได้ เนื่องจากจัดอยู่ในกลุ่มความหมายต่างกัน ดังนี้

1.2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จากการศึกษาความหมายของศัพท์ขยายพบคำศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางภูมิศาสตร์มีจำนวนมากที่สุด โดยพบจำนวนทั้งสิ้น 21 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 24.71 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด ผู้วิจัยได้แบ่งประเภทของกลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะภูมิศาสตร์ออกเป็น 6 กลุ่ม ทั้งนี้ผู้วิจัยจะแสดงตัวอย่างรูปศัพท์ที่ปรากฏในกลุ่มความหมายประเภทต่าง ๆ โดยในแต่ละกลุ่มความหมายแสดงเฉพาะรูปศัพท์ที่ต่างกันเท่านั้น ดังนี้

1) **น้ำและแหล่งน้ำ** ศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำและแหล่งน้ำ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 13 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 15.29 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

济 ¹⁰ (jǐ) [จี]	แปลว่า	แม่น้ำจี
淮 ¹¹ (wéi) [เวย]	แปลว่า	แม่น้ำเว่ยเหอ
湖 (hú) [หู]	แปลว่า	ทะเลสาบ
淮 ¹² (huái) [หวย]	แปลว่า	แม่น้ำหวยเหอ
漳 ¹³ (zhāng) [จาง]	แปลว่า	แม่น้ำจางเจียง
泉 (quán) [เฉวียน]	แปลว่า	น้ำพุ
江 (jiāng) [เจียง]	แปลว่า	แม่น้ำ
赣 ¹⁴ (gàn) [ก้าน]	แปลว่า	แม่น้ำก้านเจียง
滁 ¹⁵ (chú) [ฉู]	แปลว่า	แม่น้ำฉูเหอ
池 (chí) [ฉือ]	แปลว่า	บ่อน้ำ หนองน้ำ สระน้ำ ทะเลสาบ

2) **พื้นที่ป่า** ศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ป่า ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

芜 (wú) [อู] แปลว่า พื้นที่รกชัฏ มีหญ้าและพืชเกิดขึ้นมากมาย

¹⁰ คำว่า “济” (jǐ) [จี] มาจากชื่อแม่น้ำจี (济水) เป็นแม่น้ำในสมัยโบราณ

¹¹ คำว่า “淮” (wéi) [เวย] มาจากแม่น้ำเว่ยเหอ (淮河) ในมณฑลซานตง

¹² คำว่า “淮” (huái) [หวย] มาจากชื่อแม่น้ำหวยเหอ (淮河) ในมณฑลเจียงซู

¹³ คำว่า “漳” (zhāng) [จาง] มาจากชื่อแม่น้ำจางเจียง (漳江)

¹⁴ คำว่า “赣” (gàn) [ก้าน] มาจากชื่อแม่น้ำก้านเจียง (赣江)

¹⁵ คำว่า “滁” (chú) [ฉู] มาจากชื่อแม่น้ำฉูเหอ (滁河)

3) **พื้นที่สูง** ศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่สูง ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 4 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 4.71 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

山 (shān) [ซาน]	แปลว่า	ภูเขา
阜 (fù) [ฟู]	แปลว่า	เนินดิน ภูเขาสูงเล็ก ๆ
云 ¹⁶ (yún) [หยุน]	แปลว่า	ภูเขาหยุนไถซาน
苏 ¹⁷ (sū) [ซู]	แปลว่า	ภูเขาซู

4) **พื้นที่ทำกิน** ศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ทำกิน ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

莱 (lái) [หลาย] แปลว่า ที่นานอกเมืองที่หม่นเวียน หยุต และทำสลักกันไปคนละปี

5) **พื้นที่ริมน้ำ** ศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ริมน้ำ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

滨 (bīn) [ปิน] แปลว่า ริมน้ำ

6) **พื้นที่ชายฝั่งและเกาะ** ศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงของจีน ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 1.18 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

连¹⁸ (lián) [เหลียน] แปลว่า เกาะเหลียน

¹⁶ คำว่า “云” (yún) [หยุน] มาจากชื่อภูเขาหยุนไถซาน (云台山)

¹⁷ คำว่า “苏” (sū) [ซู] มาจากชื่อภูเขาซู (姑苏山)

¹⁸ คำว่า “连” (lián) [เหลียน] มาจากชื่อเกาะเหลียน (连岛)

1.2.2 คุณสมบัติ

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับคุณสมบัติ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 12 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 14.12 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

威 (wēi) [เวย]	แปลว่า	อำนาจ ภาพ พลาภาพ
温 (wēn) [เวิน]	แปลว่า	อบอุ่น
丽 ¹⁹ (lì) [หลี่]	แปลว่า	สวยงาม งดงาม
常 (cháng) [ฉาง]	แปลว่า	ธรรมดา สามัญ ทั่วไป
宿 (sù) [ซู่]	แปลว่า	ดั้งเดิม เก่าแก่
新 (xīn) [ซิน]	แปลว่า	ใหม่
宜 (yí) [อี้]	แปลว่า	เหมาะสม
黄 (huáng) [หวาง]	แปลว่า	สีเหลือง
嘉 (jiā) [เจีย]	แปลว่า	ดีงาม งดงาม
浙 (zhè) [เจ้อ]	แปลว่า	บิดเบี้ยว คดโค้ง
徐 (xú) [ซวี]	แปลว่า	อย่างช้า ๆ อย่างเนิบ ๆ
宿 (sù) [ซู่]	แปลว่า	ดั้งเดิม เก่าแก่

1.2.3 ความเป็นสิริมงคล

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับความเป็นสิริมงคล ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 9 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 10.59 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

泰 (tài) [ไท่]	แปลว่า	สงบสุข สันติ
德 (dé) [เต๋อ]	แปลว่า	ศีลธรรม จริยา
宁 (níng) [หนิง]	แปลว่า	สงบสุข
福 (fú) [ฝู]	แปลว่า	ความสุข
吉 (jí) [จี]	แปลว่า	โชคดี สิริมงคล
安 (ān) [อัน]	แปลว่า	สงบสุข จิตใจสงบ

¹⁹ ในชื่อเมืองลี่สู่ย 丽水 (Líshuǐ) คำว่า “丽” (lì) [หลี่] อ่านว่า (lì) [ลี่]

1.2.4 สถานที่และสิ่งก่อสร้าง

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสถานที่และสิ่งก่อสร้าง ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 8 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 9.41 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

淄 ²⁰ (zī) [จื่อ]	แปลว่า	อำเภอจื่อชวน
台 (tái) [ไถ]	แปลว่า	หอสูง หอสังเกตการณ์
江 ²¹ (jiāng) [เจียง]	แปลว่า	จังหวัดเจียงหนิง
厦 (xià) [เซีย]	แปลว่า	คฤหาสน์ ตึกสูงใหญ่
毫 ²² (bó) [ป้อ]	แปลว่า	เมืองป้อ
衢 (qú) [ฉวี]	แปลว่า	ถนนใหญ่
镇 (zhèn) [เจิ้น]	แปลว่า	ฐานที่มั่น, เมือง, ศูนย์กลางการค้า
安 ²³ (ān) [อัน]	แปลว่า	เมืองอันชิ่ง

1.2.5 กิริยาอาการ

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับกิริยาอาการ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 7 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 8.24 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

临 (lín) [หลิน]	แปลว่า	ใกล้กับ ติดกัน ชิด
聊 (liáo) [เหลียว]	แปลว่า	พึงพา อาศัย
绍 (shào) [เส้า]	แปลว่า	สืบทอด รับช่วง
扬 (yáng) [หยาง]	แปลว่า	ยกขึ้น กระจายออก แพร่ออก
抚 (fú) [ฝู]	แปลว่า	ประคับประคอง ช่วยเหลือ
合 (hé) [เหอ]	แปลว่า	ร่วมมือกัน
宣 (xuān) [ชวน]	แปลว่า	ประกาศ

²⁰ คำว่า “淄” (zī) [จื่อ] มาจากชื่ออำเภอจื่อชวน (淄川县) ในมณฑลซานตง

²¹ คำว่า “江” (jiāng) [เจียง] มาจากชื่อจังหวัดเจียงหนิง (江宁府) หรือเมืองหนานจิงในปัจจุบัน

²² คำว่า “毫” (bó) [ป้อ] มาจากเมืองหลวงในสมัยราชวงศ์ซาง

²³ คำว่า “安” (ān) [อัน] มาจากเมืองอันชิ่ง (安庆) เมืองระดับจังหวัดของมณฑลอานฮุย

1.2.6 ตำแหน่งและทิศทาง

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับตำแหน่งและทิศทาง ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 6 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 7.06 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

东 (dōng) [ตง]	แปลว่า	ทิศตะวันออก
南 (nán) [หนาน]	แปลว่า	ทิศใต้
上 (shàng) [ล่าง]	แปลว่า	ด้านบน

1.2.7 พืช

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพืช ได้แก่ ชื่อพันธุ์พืช ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 5 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 5.88 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

枣 (zǎo) [จ่าว]	แปลว่า	ต้นพุทราจีน หรือลูกพุทราจีน
莆 (pú) [ฝู]	แปลว่า	ธูปฤๅษี หรือกกช้าง
萍 (píng) [ผิง]	แปลว่า	จอกแหน
青 (qīng) [ชิง]	แปลว่า	หญ้าสีเขียวหรือพืชไร่ที่ยังไม่สุกงอม
苛 (hé) [เหอ]	แปลว่า	บัว

1.2.8 วัตถุธรรมชาติและแร่ธาตุ

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับวัตถุธรรมชาติและแร่ธาตุปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 4 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 4.71 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

金 (jīn) [จิน]	แปลว่า	ทองคำ
盐 (yán) [เหยียน]	แปลว่า	เกลือ
巢 (cháo) [ฉาว]	แปลว่า	รัง
铜 (tóng) [ตง]	แปลว่า	ทองแดง

1.2.9 วัตถุและสิ่งของ

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับวัตถุและสิ่งของ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 3 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 3.57 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

杭 (háng) [หาง]	แปลว่า	เรือ
舟 (zhōu) [โจว]	แปลว่า	เรือ
马鞍 (mǎān) [หม่าอัน]	แปลว่า	อานม้า

1.2.10 สัตว์

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์ ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 3 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

龙 (lóng) [หลง]	แปลว่า	มังกร
蚌 (bèng) [เบ้ง]	แปลว่า	หอย
鹰 (yīng) [อิง]	แปลว่า	เหยี่ยว อินทรี

1.2.11 จำนวน

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับจำนวน ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 3 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 3.53 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏรูปศัพท์ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

三 (sān) [ซาน]	แปลว่า	สาม
九 (jiǔ) [จิว]	แปลว่า	เก้า
六 ²⁴ (liù) [ลิว]	แปลว่า	หก

---

²⁴ ในชื่อเมืองลู่อัน “六安” (Lù ān) คำว่า “六” (liù) [ลิว] อ่านว่า lù [ลู่]

1.2.12 อื่น ๆ

จากการศึกษาศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบศัพท์ที่มีความหมายอื่น ๆ นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น คือ กลุ่มคำศัพท์ที่ปรากฏน้อยมาก รวมไปถึงกลุ่มที่ไม่ปรากฏความหมาย ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 4 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 4.71 ของจำนวนศัพท์ขยายทั้งหมด โดยปรากฏกลุ่มความหมายและรูปศัพท์ ดังต่อไปนี้

1) ความหมายเกี่ยวกับอากาศ

烟 (yān) [เยียน] แปลว่า ควีน

2) ความหมายเกี่ยวกับดวงดาว

日 (rì) [รื่อ] แปลว่า ดวงอาทิตย์

3) ความหมายเกี่ยวกับเวลา

景德 (jǐngdé) [จิ่งเต๋อ] แปลว่า ชื่อรัชศกในสมัยจักรพรรดิซ่งเจินจง

4) ไม่มีความหมาย

无 (wú) [อู]

1.3 เปรียบเทียบความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยาย

จากผลการวิจัยความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายข้างต้น ผู้วิจัยได้นำศัพท์หลักและศัพท์ขยายมาเปรียบเทียบความถี่ของกลุ่มความหมายที่ปรากฏร่วมกัน เพื่อแสดงให้เห็นถึงกลุ่มความหมายใดที่ปรากฏมากที่สุดในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน เพื่อนำไปสู่การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมที่ปรากฏผ่านชื่อเมืองทางภาคตะวันออก

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน

กลุ่มทางความหมาย	จำนวนศัพท์หลัก	จำนวนศัพท์ขยาย	รวมจำนวนศัพท์	ร้อยละ
1. เขตการปกครอง	23	0	23	13.61
2. ลักษณะทางภูมิศาสตร์	20	21	41	24.26
1.1 น้ำและแหล่งน้ำ	10	13	23	13.61
1.2 พื้นที่ป่า	1	1	2	1.18
1.3 พื้นที่สูง	5	4	9	5.33
1.4 พื้นที่ทำกิน	1	1	2	1.18
1.5 พื้นที่ริมน้ำ	0	1	1	0.59
1.6 พื้นที่ชายฝั่งและเกาะ	3	1	4	2.37
3. สถานที่และสิ่งก่อสร้าง	14	8	22	13.02
4. ความเป็นสิริมงคล	12	9	21	12.43
5. ตำแหน่งและทิศทาง	6	6	12	7.10
6. กิริยาอาการ	4	7	11	6.51
7. คุณสมบัติ	2	12	14	8.28
8. พืช	0	5	5	2.96
9. วัฒนธรรมชาติและแร่ธาตุ	2	4	6	3.55
10. วัตถุและสิ่งของ	0	3	3	1.78
10. สัตว์	0	3	3	1.78
11. จำนวน	0	3	3	1.78
12. อื่น ๆ	1	4	5	2.96
รวม	84	85	169	100

จากข้อมูลในตารางเมื่อนำความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยายมานับความถี่ของการปรากฏร่วมกัน จะเห็นได้ว่า กลุ่มความหมาย “เขตการปกครอง” และ กลุ่มความหมาย “น้ำและแหล่งน้ำ” ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีนมากที่สุด ซึ่งปรากฏความถี่เท่ากันคือ 23 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 13.61 ของคำศัพท์ทั้งหมด รองลงมาคือ กลุ่มความหมาย “สถานที่และสิ่งก่อสร้าง” ซึ่งปรากฏ จำนวน 22 ศัพท์ คิดเป็นร้อยละ 13.02 ของคำศัพท์ทั้งหมด

ผลการวิจัยอาจสรุปได้ว่า กลุ่มความหมาย “เขตการปกครอง” “น้ำและแหล่งน้ำ” และ “สถานที่และสิ่งก่อสร้าง” เป็นกลุ่มความหมายสำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ของคนในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เนื่องจากกลุ่มความหมายทั้ง 3 กลุ่ม ปรากฏความถี่ในชื่อเมืองจำนวนมากที่สุดในศัพท์หลักและศัพท์ขยาย

1.4 เปรียบเทียบรูปศัพท์ที่ปรากฏความถี่สูงสุดในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นอกจากเปรียบเทียบความหมายของศัพท์หลักและศัพท์ขยาย เพื่อหาความหมายร่วมกันแล้ว ผู้วิจัยได้นำรูปศัพท์ที่ปรากฏในชื่อเมืองมาศึกษาเพื่อพิจารณารูปศัพท์ที่ปรากฏความถี่สูงสุด เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปศัพท์และภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของคนในพื้นที่

จากการนำรูปศัพท์ทั้งศัพท์หลักและศัพท์ขยาย จำนวนทั้งสิ้น 169 ศัพท์ มาเปรียบเทียบหาความถี่ที่ปรากฏสูงสุด พบว่ารูปศัพท์ที่ปรากฏความถี่สูงสุด 4 อันดับแรก ได้แก่ อันดับหนึ่ง “州” (zhōu) [โจว] อันดับสอง “安” (ān) [อัน] “南” (nán) [หนาน] อันดับสาม “江” (jiāng) [เจียง] “山” (shān) [ชาน] และอันดับสี่ “城” (chéng) [เฉิง] “湖” (hú) [หู] “淮” (huái) [หวาย] “宁” (níng) [หนิง] ตัวอย่างชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ทั้ง 9 ศัพท์ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “州” (zhōu) [โจว]

รูปศัพท์ “州” (zhōu) [โจว] หมายถึง เขตปกครองในสมัยเก่า ในปัจจุบัน คือ มลรัฐ มณฑล หรือจังหวัด ในที่นี้หมายถึง มณฑล หรือจังหวัด โดยทำหน้าที่เป็นศัพท์หลักของชื่อเมือง จึงมักปรากฏอยู่ด้านหลังคำศัพท์คำอื่น ๆ เช่น ชื่อแม่น้ำ ชื่อภูเขา ชื่อสถานที่ ตำแหน่งและทิศทางการขยาย การคุณสมบัติ ตลอดจนความเป็นสิริมงคล จากการนับความถี่พบจำนวนมากที่สุดถึง 21 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

德州	(dé zhōu) [เต๋อโจว]	เมืองเต๋อโจว
滨州	(bīn zhōu) [ปินโจว]	เมืองปินโจว
杭州	(háng zhōu) [หางโจว]	นครหางโจว
温州	(wēn zhōu) [เวินโจว]	เมืองเวินโจว
湖州	(hú zhōu) [หูโจว]	เมืองหูโจว
衢州	(qú zhōu) [ฉวีโจว]	เมืองฉวีโจว
台州	(tái zhōu) [ไถโจว]	เมืองไถโจว

常州	(cháng zhōu) [ฉางโจว]	เมืองฉางโจว
苏州	(sū zhōu) [ซูโจว]	เมืองซูโจว
扬州	(yáng zhōu) [หยางโจว]	เมืองหยางโจว
泰州	(tài zhōu) [ไทโจว]	เมืองไทโจว
徐州	(xú zhōu) [สวีโจว]	เมืองสวีโจว
福州	(fú zhōu) [ฝูโจว]	นครฝูโจว
漳州	(zhāng zhōu) [จางโจว]	เมืองจางโจว
泉州	(quán zhōu) [เฉวียนโจว]	เมืองเฉวียนโจว
赣州	(gàn zhōu) [ก้านโจว]	เมืองก้านโจว
抚州	(fú zhōu) [ฝูโจว]	เมืองฝูโจว
宿州	(sù zhōu) [ซูโจว]	เมืองซูโจว
亳州	(bó zhōu) [บ้อโจว]	เมืองบ้อโจว
滁州	(chú zhōu) [ฉูโจว]	เมืองฉูโจว
池州	(chí zhōu) [ฉือโจว]	เมืองฉือโจว

1.4.2 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “安” (ān) [อัน]

รูปศัพท์ “安” (ān) [อัน] หมายถึง ความสงบสุข ความร่มเย็น จากการนับความถี่ พบจำนวนมากเป็นอันดับสอง โดยปรากฏความถี่ 6 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

泰安	(tài ān) [ไทอัน]	เมืองไทอัน
淮安	(huái ān) [หวยอัน]	เมืองหวยอัน
吉安	(jí ān) [จีอัน]	เมืองจีอัน
安徽	(ān huī) [อันฮุย]	มณฑลอานฮุย
六安	(lù ān) [ลูอัน]	เมืองลูอัน
安庆	(ān qìng) [อันชิง]	เมืองอันชิง

1.4.3 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “南” (nán) [หนาน]

รูปศัพท์ “南” (nán) [หนาน] หมายถึง ทิศใต้ โดยปรากฏความถี่ 6 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

济南	(jǐ nán) [จีหนาน]	นครจีหนาน
----	-------------------	-----------

南京	(nán jīng) [หนานจิง]	นครหนานจิง
南通	(nán tōng) [หนานทง]	เมืองหนานทง
南平	(nán píng) [หนานผิง]	เมืองหนานผิง
南昌	(nán chāng) [หนานชาง]	นครหนานชาง
淮南	(huái nán) [หวยหนาน]	เมืองหวยหนาน

1.4.4 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “江” (jiāng) [เจียง]

รูปศัพท์ “江” (jiāng) [เจียง] หมายถึง แม่น้ำ จากการนับความถี่พบจำนวนมาก เป็นอันดับสาม โดยปรากฏความถี่ 4 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

浙江	(zhè jiāng) [เจ้อเจียง]	มณฑลเจ้อเจียง
镇江	(zhèn jiāng) [เจิ้นเจียง]	เมืองเจิ้นเจียง
江西	(jiāng xī) [เจียงซี]	มณฑลเจียงซี
九江	(jiǔ jiāng) [จิ่วเจียง]	เมืองจิ่วเจียง

1.4.5 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “山” (shān) [ซาน]

รูปศัพท์ “山” (shān) [ซาน] หมายถึง ภูเขา โดยปรากฏความถี่ 4 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

山东	(shān dōng) [ซานตง]	มณฑลซานตง
舟山	(zhōu shān) [โจวซาน]	เมืองโจวซาน
马鞍山	(mǎān shān) [หม่าอันซาน]	เมืองหม่าอันซาน
黄山	(huáng shān) [หวงซาน]	เมืองหวงซาน

1.4.6 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “城” (chéng) [เฉิง]

รูปศัพท์ “城” (chéng) [เฉิง] หมายถึง เมือง จากการนับความถี่พบจำนวนมาก เป็นอันดับสี่ โดยปรากฏความถี่ 3 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

聊城	(liáo chéng) [เหลียวเฉิง]	เมืองเหลียวเฉิง
盐城	(yán chéng) [เหยียนเฉิง]	เมืองเหยียนเฉิง
宣城	(xuán chéng) [ชวานเฉิง]	เมืองชวานเฉิง

1.4.7 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “湖” (hú) [หู]

รูปศัพท์ “湖” (hú) [หู] หมายถึง ทะเลสาบ โดยปรากฏความถี่ 3 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

湖州	(hú zhōu) [หูโจว]	เมืองหูโจว
巢湖	(cháo hú) [ฉาวหู]	เมืองฉาวหู
芜湖	(wú hú) [อู่หู]	เมืองอู่หู

1.4.8 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “淮” (huái) [หวาย]

รูปศัพท์ “淮” (huái) [หวาย] หมายถึง ชื่อแม่น้ำหวายเหอ ซึ่งเป็นชื่อแม่น้ำสายสำคัญในมณฑลเจียงซู โดยปรากฏความถี่ 3 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

淮安	(huái ān) [หวายอัน]	เมืองหวายอัน
淮南	(huái nán) [หวายหนาน]	เมืองหวายหนาน
淮北	(huái běi) [หวายเป่ย์]	เมืองหวายเป่ย์

1.4.9 ชื่อเมืองที่ปรากฏรูปศัพท์ “宁” (níng) [หนิง]

รูปศัพท์ “宁” (níng) [หนิง] หมายถึง ความสงบสุข ความร่มเย็น โดยปรากฏความถี่ 3 ครั้ง ดังตัวอย่างชื่อเมืองต่อไปนี้

济宁	(jǐ níng) [จีหนิง]	เมืองจีหนิง
宁波	(níng bō) [หนิงโป]	เมืองหนิงโป
宁德	(níng dé) [หนิงเต๋อ]	เมืองหนิงเต๋อ

ผลการศึกษาความหมายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกสะท้อนให้เห็นถึงโลกทัศน์ที่หลากหลายของคนในพื้นที่ ทั้งนี้การศึกษากลุ่มความของศัพท์หลักและศัพท์ขยายจะนำไปสู่การศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมของชื่อเมืองในภาคตะวันออกต่อไป

2. ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

ชื่อสถานที่เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาภาษา ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม อาจกล่าวได้ว่า ภาษาคือ ภาพสะท้อนของวัฒนธรรม และวัฒนธรรม คือ แนวทางของภาษา (Xing Fuyi, 2001, quoted in Qi Hongyan and Xiao Jiugen, 2019: 89) เช่นเดียวกับชื่อบุคคล ชื่อสถานที่สะท้อนให้เห็นถึงปณิธานของคนในยุคนั้น ชื่อสถานที่ส่วนใหญ่แสดงถึงการรับรู้และการแสดงออกถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม และถือเป็นข้อมูลสำคัญในการศึกษากิจกรรมของมนุษย์ในแต่ละยุคสมัย (Liu Baojun, 2016, quoted in Qi Hongyan and Xiao Jiugen, 2019: 87) ชื่อเมืองจัดเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาชื่อสถานที่ ดังนั้นจากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ทำให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ทางสังคม ความคิดทางวัฒนธรรม และค่านิยมของชาวจีน ตลอดจนสภาพแวดล้อมของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน

จากแนวทางการวิเคราะห์ภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมจากชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยตามแนวคิดอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ (Ethnosemantics) ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน ทั้ง 83 ชื่อ พบว่า ชื่อเมืองเหล่านี้สะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีน จำแนกได้เป็น 7 ด้าน ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ พรรณพืชและพรรณสัตว์ วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ลักษณะการปกครอง ความเชื่อและค่านิยม ลักษณะอื่น ๆ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

จากวิเคราะห์ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะภูมิประเทศของภาคตะวันออกเฉียงเหนืออย่างชัดเจน เช่น แม่น้ำสายสำคัญ ภูเขา พื้นที่ชายฝั่ง เกาะ ตลอดจนพื้นที่ป่าอันอุดมสมบูรณ์ ดังปรากฏชื่อเมืองที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์จำนวนทั้งสิ้น 39 ชื่อ ประกอบด้วยลักษณะภูมิศาสตร์แตกต่างกันตามแต่ละพื้นที่ สามารถจำแนกได้เป็น 5 ลักษณะดังต่อไปนี้

2.1.1 ลักษณะภูมิประเทศแบบแหล่งน้ำและพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนมีแหล่งน้ำที่อุดมสมบูรณ์ แม่น้ำสายสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำเหลือง หรือแม่น้ำหวงเหอ (黄河) แม่น้ำหวยเหอ (淮河) แม่น้ำแยงซีเกียง หรือแม่น้ำฉางเจียง (长江) และแม่น้ำเฉียนถ้ง (钱塘江) แม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในแต่ละมณฑล เช่น นครเซี่ยงไฮ้ มณฑลเจียงซู และมณฑลอานฮุย คือ แม่น้ำแยงซีเกียง (长江) แม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลเจียงซี คือ แม่น้ำก้านเจียง

(赣江) แม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลชานตง คือ แม่น้ำเหลือง (黄河) แม่น้ำที่ใหญ่ที่สุดในมณฑลเจ้อเจียง คือ แม่น้ำเฉียนถัง (钱塘江) เป็นต้น (华东地区, 2022)

เนื่องจากมีแม่น้ำสายสำคัญหลายสายไหลผ่าน จึงทำให้พื้นที่ทางภาคตะวันออกมีทะเลสาบกระจายตัวอยู่อย่างหนาแน่น ที่ราบทะเลสาบคิดเป็นร้อยละ 4.4 ของพื้นที่ทั้งหมด ทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ทั้ง 4 แห่งจากทั้งหมด 5 แห่งของจีนอยู่ในภาคตะวันออก ได้แก่ ทะเลสาบผอหยาง (鄱阳湖) ในมณฑลเจียงซี (ทะเลสาบน้ำจืดที่ใหญ่ที่สุดของจีน) ทะเลสาบไท่หู (太湖) และทะเลสาบหงเจ้อหู (洪泽湖) ในมณฑลเจียงซู ทะเลสาบฉวหู (巢湖) ในมณฑลอานฮุย (五大淡水湖保护报告: 洞庭湖最棒巢湖太湖较差, 2011)

จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีนปรากฏคำศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะภูมิประเทศแบบแหล่งน้ำและพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ จำนวนทั้งสิ้น 24 ชื่อ สามารถจำแนกประเภทของแหล่งน้ำและพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

1) ลำน้ำ

ลำน้ำในที่นี้ หมายถึง แม่น้ำ โดยปรากฏคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลำน้ำ จำนวน 2 คำ ได้แก่

江 (jiāng) [เจียง]	แม่น้ำ
水 (shuǐ) [ส่วย]	แม่น้ำ

นอกจากนี้ยังปรากฏคำที่มีความหมายสื่อถึงชื่อแม่น้ำ จำนวน 8 คำ ได้แก่

沂 (yí) [อี]	แม่น้ำอีเหอ
建 (jiàn) [เจี้ยน]	แม่น้ำเจี้ยนเจียง
济 (jì) [จี]	แม่น้ำจี
淮 (wéi) [เว่ย]	แม่น้ำเว่ยเหอ
淮 (huái) [หวาย]	แม่น้ำหวายเหอ
漳 (zhāng) [จาง]	แม่น้ำจางเจียง
赣 (gàn) [ก้าน]	แม่น้ำก้านเจียง
滁 (chú) [ฉู]	แม่น้ำฉูเหอ

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับแม่น้ำจำนวนทั้งสิ้น 16 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 7 รูปแบบ ดังนี้

1.1) ชื่อแม่น้ำ + ตำแหน่งและทิศทาง คือ ชื่อเมืองที่ใช้คำบ่งบอกถึงชื่อแม่น้ำ เช่น 济 (jǐ) [จี] แม่น้ำจี 淮 (huái) [หวาย] แม่น้ำหวายเหอ รวมกับคำที่มีความหมายบอกตำแหน่งและทิศทาง เช่น คำว่า 南 (nán) [หนาน] ทิศใต้ 北 (běi) [เป่ย์] ทิศเหนือ พบจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

济南	(jǐ nán) [จีหนาน]	นครจีหนาน
淮南	(huái nán) [หวายหนาน]	เมืองหวายหนาน
淮北	(huái běi) [หวายเป่ย์]	เมืองหวายเป่ย์

1.2) ชื่อแม่น้ำ + เขตการปกครอง คือ ชื่อเมืองที่ใช้คำบ่งบอกถึงชื่อแม่น้ำ รวมกับคำที่มีความหมายบอกเขตการปกครอง เช่น คำว่า 州 (zhōu) [โจว] มณฑล หรือจังหวัด พบจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

赣州	(gàn zhōu) [ก้านโจว]	เมืองก้านโจว
漳州	(zhāng zhōu) [จางโจว]	เมืองจางโจว
滁州	(chú zhōu) [ฉูโจว]	เมืองฉูโจว

1.3) ชื่อแม่น้ำ + ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง คือ ชื่อเมืองที่ใช้คำบ่งบอกถึงชื่อแม่น้ำ รวมกับคำที่บ่งบอกลักษณะอื่น ๆ ของเมือง เช่น ลักษณะพื้นที่ของเมือง เช่น คำว่า 坊 (fāng) [ฟาง] ตรอก หรือซอย และคำที่มีความหมายแสดงความสงบสุขของเมือง อาทิ คำว่า 宁 (níng) [หนิง] สงบสุข 安 (ān) [อัน] สงบสุข พบจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

潍坊	(wéi fāng) [เว่ยฟาง]	เมืองเว่ยฟาง
济宁	(jǐ níng) [จีหนิง]	เมืองจีหนิง
淮安	(huái ān) [หวายอัน]	เมืองหวายอัน

1.4) ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง + ชื่อแม่น้ำ คือ คำที่มีบ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของเมือง เช่น ลักษณะของพื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ เช่น คำว่า 临沂 (lín) [หลิน] ใกล้กับ ติดกัน และคำที่มีความหมายแสดงความสงบสุขของเมือง เช่น 福 (fú) [ฝู] ความสุข รวมกับชื่อเมืองที่ใช้คำบ่งบอกถึงชื่อแม่น้ำ พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

临沂	(lín yí) [หลินอี]	เมืองหลินอี
福建	(fú jiàn) [ฝูเจี้ยน]	มณฑลฝูเจี้ยน

1.5) 江 (jiāng) [เจียง] + ตำแหน่งและทิศทาง คือ คำที่บ่งบอกว่าเป็นลำน้ำ เช่น คำว่า 江 (jiāng) [เจียง] และคำว่า 水 (shuǐ) [ส่วย] แปลว่า แม่น้ำ รวมกับคำที่มีความหมายบอกตำแหน่งและทิศทาง เช่น คำว่า 西 (xī) [ซี] ทิศตะวันตก พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

江西	(jiāng xī) [เจียงซี]	มณฑลเจียงซี
----	----------------------	-------------

1.6) ลักษณะอื่น ๆ ของลำน้ำ + 江 (jiāng) [เจียง] คือ คำที่บ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของลำน้ำ เช่น ลักษณะการไหลของแม่น้ำมีความคดเคี้ยว เช่น คำว่า 浙 (zhè) [เจ้อ] บิดเบี้ยว คดโค้ง และคำบ่งบอกจำนวน เช่น คำว่า 九 (jiǔ) [จิว] เก้า รวมกับคำที่บ่งบอกว่าเป็นลำน้ำ พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

浙江	(zhè jiāng) [เจ้อเจียง]	มณฑลเจ้อเจียง
九江	(jiǔ jiāng) [จิวเจียง]	เมืองจิวเจียง

1.7) ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง + 江 (jiāng) [เจียง]/ 水 (shuǐ) [ส่วย] คือ คำที่บ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของเมือง เช่น ลักษณะของพื้นที่ สถานที่สำคัญของเมือง เช่น คำว่า 镇 (zhèn) [เจิ้น] ฐานที่มั่น และคำที่มีความหมายแสดงถึงความสวยงามของแม่น้ำ เช่น คำว่า 丽 (lì) [หลี่] สวยงาม งดงาม รวมกับคำที่บ่งบอกว่าเป็นลำน้ำ พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

丽水	(lì shuǐ) [ลี่ส่วย]	เมืองลี่ส่วย
镇江	(zhèn jiāng) [เจิ้นเจียง]	เมืองเจิ้นเจียง

2) ทะเลสาบ

คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับทะเลสาบ จำนวน 4 คำ ได้แก่

湖 (hú) [หู]	ทะเลสาบ
潭 (tán) [ถาน]	ทะเลสาบ
池 (chí) [ฉือ]	ทะเลสาบ
泽 (zé) [เจ้อ]	ทะเลสาบ

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับทะเลสาบจำนวนทั้งสิ้น 6 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 4 รูปแบบ ดังนี้

2.1) 湖 (hú) [หู] / 池 (chí) [ฉือ] + เขตการปกครอง คือ คำที่บ่งบอกว่า เป็นทะเลสาบ รวมกับคำที่มีความหมายบอกเขตการปกครอง เช่น คำว่า 州 (zhōu) [โจว] มณฑล หรือ จังหวัด พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

湖州 (hú zhōu) [หูโจว]	เมืองหูโจว
池州 (chí zhōu) [ฉือโจว]	เมืองฉือโจว

2.2) ลักษณะอื่น ๆ ของทะเลสาบ + 湖 (hú) [หู] คือ คำที่บ่งบอกถึง ลักษณะต่าง ๆ ของทะเลสาบ เช่น ลักษณะพื้นที่และสภาพแวดล้อมโดยรอบทะเลสาบ ตลอดจนถึง รูปร่างของทะเลสาบ เช่น คำว่า 芜 (wú) [อู่] รกช้ำ หรือพื้นที่ที่มีหญ้าเกิดขึ้นมากมาย และคำว่า 巢 (cháo) [ฉาว] รั้ง รวมกับคำที่บ่งบอกว่าเป็นทะเลสาบ พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

巢湖 (cháo hú) [ฉาวหู]	เมืองฉาวหู
芜湖 (wú hú) [อู่หู]	เมืองอู่หู

2.3) พรรณพืช + 泽 (zé) [เจ้อ] คือ คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับ พรรณพืชต่าง ๆ พบปรากฏพืชเพียงชนิดเดียว คือ คำว่า 荷 (hé) [เหอ] บัว รวมกับคำที่บ่งบอกว่าเป็น ทะเลสาบ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

菏泽 (hé zé) [เหอเจ้อ]	เมืองเหอเจ้อ
----------------------	--------------

2.4) พรรณสัตว์ + 潭 (tán) [ถาน] คือ คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวกับ พรรณสัตว์ต่าง ๆ พบปรากฏสัตว์ปีกเพียงชนิดเดียว คือ คำว่า 鷹 (yīng) [อิง] เหยี่ยว อินทรี รวมกับ คำที่บ่งบอกว่าเป็นทะเลสาบ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

鷹潭 (yīng tán) [อิงถาน] เมืองอิงถาน

3) น้ำพุ

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับน้ำพุ จำนวนทั้งสิ้น 1 ชื่อ โดยปรากฏคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับน้ำพุ จำนวน 1 คำ คือ คำว่า 泉 (quán) [เฉวียน] น้ำพุ รวมกับคำที่มีความหมายบอกเขตการปกครอง เช่น คำว่า 州 (zhōu) [โจว] มณฑล หรือจังหวัด ได้แก่

泉州 (quán zhōu) [เฉวียนโจว] เมืองเฉวียนโจว

4) พื้นที่ริมน้ำ

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับพื้นที่ ริมน้ำจำนวนทั้งสิ้น 1 ชื่อ โดยปรากฏคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ริมน้ำ จำนวน 1 คำ คือ คำว่า 滨 (bīn) [ปิน] ริมน้ำ รวมกับคำที่มีความหมายบอกเขตการปกครอง เช่น คำว่า 州 (zhōu) [โจว] มณฑล หรือจังหวัด ได้แก่

滨州 (bīn zhōu) [ปินโจว] เมืองปินโจว

2.1.2 ลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขาและหน้าผา

ภูมิประเทศของภาคตะวันออกของจีนส่วนใหญ่ประกอบด้วย ภูเขา เนินเขา แอ่ง หรือที่ลุ่ม และที่ราบ ภูเขาที่สำคัญ เช่น ภูเขาไท่ซาน (泰山) ภูเขาหวงซาน (黄山) ภูเขาจิวหัวซาน (九华山) ภูเขาอู่อี้ซาน (武夷山) เป็นต้น พื้นที่ภูเขาคิดเป็นประมาณร้อยละ 15.5 ของพื้นที่ทั้งหมด ของมณฑลซานตง ภูเขาและเนินเขามากกว่าร้อยละ 80 ของพื้นที่มณฑลฝูเจี้ยน ภูมิประเทศแบบเนิน ภูเขา ภูเขา และแอ่ง คิดเป็นร้อยละ 70.4 ของพื้นที่มณฑลเจ้อเจียง (华东地区, 2022)

จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีนพบชื่อเมืองที่ปรากฏคำศัพท์ที่ แสดงให้เห็นถึงลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขาและหน้าผา จำนวนทั้งสิ้น 7 ชื่อ โดยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) ภูเขา

คำที่มักปรากฏในชื่อเมืองซึ่งแสดงถึงลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขา จำนวน 1 คำ คือ คำว่า 山 (shān) [ซาน] ภูเขา และการนำชื่อภูเขามาประกอบเป็นชื่อเมือง จำนวน 2 คำ ได้แก่ คำว่า 云 (yún) [หยุน] มาจากชื่อภูเขาหยุนไถซาน (云台山) และ คำว่า 苏 (sū) [ซู] มาจากชื่อภูเขา姑苏山 (姑苏山) พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับภูเขาจำนวนทั้งสิ้น 6 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1.1) ชื่อภูเขา + เขตการปกครอง คือ ชื่อเมืองที่ใช้คำบ่งบอกถึงชื่อภูเขา รวมกับคำที่มีความหมายบอกเขตการปกครอง เช่น คำว่า 州 (zhōu) [โจว] มณฑล หรือจังหวัด พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

苏州 (sū zhōu) [ซูโจว] เมืองซูโจว

1.2) ชื่อภูเขา + ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง คือ ชื่อเมืองที่ใช้คำบ่งบอกถึงชื่อภูเขา รวมกับคำที่บ่งบอกลักษณะอื่น ๆ ของเมืองในที่นี้ คือ สถานที่สำคัญของเมือง เช่น คำว่า 港 (gǎng) [กั่ง] ท่าเรือ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

连云港 (lián yún gǎng) [เหลียนหยุนกั่ง] เมืองเหลียนหยุนกั่ง

1.3) 山 (shān) [ซาน] + ตำแหน่งและทิศทาง คือ คำที่มีความหมายบ่งบอกลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขา รวมกับคำที่มีความหมายบอกตำแหน่งและทิศทาง เช่น คำว่า 东 (dōng) [ตง] ทิศตะวันออก พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

山东 (shān dōng) [ซานตง] มณฑลซานตง

1.4) ลักษณะอื่น ๆ ของภูเขา + 山 (shān) [ซาน] คือ คำที่บ่งบอกลักษณะอื่น ๆ ของภูเขา เช่น ลักษณะพื้นที่ของภูเขา รูปทรงของภูเขา เช่น คำว่า 黄 (huáng) [หวาง] สีเหลือง คำว่า 马鞍 (mǎ'ǎn) [หม่าอัน] อานม้า คำว่า 舟 (zhōu) [โจว] เรือ รวมกับคำศัพท์ที่มีความหมายบ่งบอกลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขา พบจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

黄山 (huáng shān) [หวางซาน] เมืองหวางซาน

马鞍山 (mǎ'ǎn shān) [หม่าอันซาน] เมืองหม่าอันซาน

舟山 (zhōu shān) [โจวซาน] เมืองโจวซาน

2) หน้าผา

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับหน้าผาจำนวนทั้งสิ้น 1 ชื่อ โดยปรากฏคำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับลักษณะภูมิประเทศแบบหน้าผา จำนวน 1 คำ คือ คำว่า คำว่า 岩 (yán) [เหยียน] หน้าผา รวมกับคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับสัตว์มงคล เช่น คำว่า 龙 (lóng) มังกร ได้แก่

龙岩 (lóng yán) [หลงเหยียน] เมืองหลงเหยียน

2.1.3 ลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ

พื้นที่ชายฝั่งทะเลมีความยาวประมาณ 8000 กิโลเมตร วัดจากแหลมเฉิงซานในมณฑลซานตงถึงอ่าวจ้าวอาน ในมณฑลฝูเจี้ยน มณฑลในภาคตะวันออกที่มีอาณาเขตติดกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลทางตะวันออกของจีน ได้แก่ มณฑลซานตง มณฑลเจียงซู มณฑลเจ้อเจียง และมณฑลฝูเจี้ยน หมู่เกาะที่สำคัญที่สุด ได้แก่ หมู่เกาะโจวซาน หมู่เกาะเฉิงหู หมู่เกาะไต้หวัน หมู่เกาะเตี้ยวหยู และเกาะอื่นๆ อีกกว่า 3,000 เกาะ (东部沿海地区, 2022)

จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีนพบชื่อเมืองที่ปรากฏคำศัพท์ที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่ชายฝั่งและเกาะ จำนวนทั้งสิ้น 4 ชื่อ โดยจำแนกออกเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1) พื้นที่ชายฝั่ง

คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่ง จำนวน 2 คำ ได้แก่

海 (hǎi) [ไห่]	ทะเล
波 (bō) [โป]	คลื่น

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อเมืองที่บ่งบอกถึงพื้นที่ชายฝั่งจำนวนทั้งสิ้น 2 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 1 รูปแบบ ดังนี้

1.1) ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง + 海 (hǎi) [ไห่] / 波 (bō) [โป] คือ คำที่บ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของเมือง เช่น ความสำคัญของเมือง เนื่องจากเป็นเมืองที่ตั้งของสถานที่

สำคัญทางยุทธศาสตร์ทางทหาร อาทิ คำว่า 威 (wēi) [เวย] อานุภาพ พลาานุภาพ และเพื่อแสดงถึงความสงบสุขของเมือง อาทิ คำว่า 宁 (níng) [หนิง] สงบสุข รวมกับคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับพื้นที่ชายฝั่ง พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

威海	(wēihǎi) [เวยไห่]	เมืองเวยไห่
宁波	(níng bō) [หนิงโป]	เมืองหนิงโป

2) เกาะ

คำศัพท์ที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเกาะ จำนวน 1 คำ ได้แก่

岛 (dǎo) [ต่าว]	เกาะ
----------------	------

นอกจากนี้ยังปรากฏคำศัพท์ที่มีความหมายสื่อถึงชื่อเกาะ จำนวน 1 คำ ได้แก่

连 (lián) [เหลียน]	เกาะเหลียนต่าว (连岛)
-------------------	---------------------

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อเมืองที่บ่งบอกถึงลักษณะภูมิประเทศแบบเกาะ จำนวนทั้งสิ้น 2 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

2.1) ลักษณะอื่น ๆ ของเกาะ + 岛 (dǎo) [ต่าว] คือ คำที่บ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของเกาะ เช่น สีของพืชพรรณบนเกาะ อาทิ คำว่า คำว่า 青 (qīng) [ชิง] สีเขียว รวมกับคำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับเกาะ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

青岛	(qīng dǎo) [ชิงต่าว]	เมืองชิงต่าว
----	----------------------	--------------

2.2) ชื่อของเกาะ + ลักษณะอื่น ๆ ของเมือง คือ คำที่มีความหมายสื่อถึงชื่อเกาะ รวมกับคำบ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของเมือง เช่น สถานที่สำคัญของเมือง อาทิ คำว่า 港 (gǎng) [กั่ง] ท่าเรือ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

连云港	(lián yún gǎng) [เหลียนหยุนกั่ง]	เมืองเหลียนหยุนกั่ง
-----	----------------------------------	---------------------

2.1.4 ลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่เนิน

ลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขาและเนินเขามีลักษณะคล้ายกัน แต่แตกต่างกันด้วยความสูง พื้นที่เนินกระจายตัวอยู่ทั่วประเทศโดยเฉพาะทางตอนใต้ของแม่น้ำแยงซีเกียง เนินเขาสำคัญในภาคตะวันออกของจีน ได้แก่ เนินเขาเจียงหนาน (江南丘陵) และเนินเขาทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ (东南沿海丘陵) มีรายละเอียดดังนี้

1. เนินเจียงหนาน (江南丘陵) ครอบคลุมพื้นที่ทางตอนใต้แม่น้ำแยงซีเกียง ทางตอนเหนือของเทือกเขาหนานหลิง (南岭山脉) ทางตะวันตกของภูเขาอู่ชาน (武夷山) และภูเขาเทียนมู่ (天目山) ทางตะวันออกของภูเขาเสวียเฟิงซาน (雪峰山) รวมไปถึงทางตอนกลางและทางตอนใต้ของมณฑลหูหนาน และมณฑลเจียงซี ทางตะวันตกของมณฑลเจ้อเจียง พื้นที่ภูเขาเตี้ยและเนินทางตอนใต้ของมณฑลอานฮุย เรียกรวมพื้นที่ดังกล่าวว่า “เนินเจียงหนาน (江南丘陵)” ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ 370000 ตารางกิโลเมตร พื้นที่นี้มีประชากรหนาแน่นและเป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศจีน

2. เนินทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ (东南沿海丘陵) มีลักษณะภูมิประเทศกึ่งเขตร้อนและภูมิทัศน์ตามแนวชายฝั่งทะเล ครอบคลุมพื้นที่ชายฝั่งทางตะวันออกเฉียงใต้ของจีน ตั้งแต่แม่น้ำเฉียนถัง (钱塘江) ถึงอำเภอหุ้ยตงของมณฑลกว่างตุ้ง และทางตะวันออกของเมืองเหอหยวน พรหมแดนทางทิศตะวันออกติดกับทะเลจีนตะวันออกและทะเลจีนใต้ ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือติดกับภูเขาจิวเหลียน (九连山) และเนินทางตอนใต้ของมณฑลอานฮุย รวมไปถึงเขตแดนพื้นที่เนินเจียงหนานกับเทือกเขาหนานหลิง (南岭山脉) มณฑลที่อยู่ในเขตเนินทางชายฝั่งตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ พื้นที่ทั้งหมดของมณฑลฝูเจี้ยน บางส่วนของมณฑลเจ้อเจียงและมณฑลกว่างตุ้ง บริเวณนี้มีลักษณะภูมิประเทศแบบภูเขาและชายฝั่งสลับซับซ้อน มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน หมู่เกาะกระจายตัว และมีป่าไม้เขียวชอุ่มตลอดทั้งปี (中国的丘陵, 2007)

คำศัพท์ที่สะท้อนให้เห็นลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่เนิน ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น

2 คำ ได้แก่

陵 (líng) [หลิง]

เนินภูเขา

阜 (fù) [ฟู]

เนินดิน หรือภูเขาลูกเล็ก ๆ

จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน พบชื่อเมืองที่แสดงลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่เนินจำนวนทั้งสิ้น 2 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) 阜 (fù) [ฟู] + ตำแหน่งและทิศทาง คือ คำศัพท์ที่มีความหมายบ่งบอก ลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่เนิน รวมกับคำที่มีความหมายบอกตำแหน่งและทิศทาง เช่น คำว่า 阳 (57ang) [หยาง] ทิศใต้ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

阜阳 (fù yáng) [ฟูหยาง] เมืองฟูหยาง

2) ลักษณะอื่น ๆ ของพื้นที่เนิน + 陵 (líng) [หลิง] คือ คำที่บ่งบอกลักษณะอื่น ๆ ของเนิน เช่น วัตถุประสงค์และแร่ธาตุที่พบบริเวณพื้นที่เนิน เช่น คำว่า 铜 (tóng) [ถง] ทองแดง รวมกับคำที่มีความหมายบ่งบอกลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่เนิน พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

铜陵 (tóng líng) [ถงหลิง] เมืองถงหลิง

2.1.5 ลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่ป่า

ภาคตะวันออกของจีนตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศแบบมรสุมกึ่งเขตร้อน พื้นที่ป่าครอบคลุมไปด้วยป่าใบกว้างที่เขียวชอุ่มตลอดปี ซึ่งเป็นพืชพันธุ์ที่กระจายอยู่ทั่วไปในเอเชียตะวันออก และพบกระจายมากที่สุดในประเทศจีน (Li Junxiang, Da Liangjun et al., 2005: 436)

ป่าที่พบในภาคตะวันออกของจีน ประกอบด้วย ป่าสนและป่าผสม (针叶林和针阔叶混交林) ป่าใบกว้างเอเวอร์กรีน (常绿阔叶林) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ป่าสนและป่าผสม (针叶林和针阔叶混交林) พบกระจายตัวอยู่ทั่วไปบนพื้นที่ภูเขาทั่วประเทศ สามารถจำแนกได้เป็นป่าสนเขตหนาว ป่าสนเขตอบอุ่น และป่าสนเขตร้อน พืชพันธุ์ในบริเวณป่าสนเขตอบอุ่น ได้แก่ สนเกาหลี สนจีน สนหัวซาน สนไต้หวัน เป็นต้น ป่าผสมพบบนภูเขาที่มีอากาศอบอุ่นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือและภาคตะวันออก พืชพันธุ์หลักที่พบ ได้แก่ สนเกาหลี และพันธุ์ไม้ตระกูลใบกว้างผลัดใบหลายชนิด เช่น ลินเดน เมเปิ้ล เถ้าแมนจูเรีย เป็นต้น

2. ป่าใบกว้างเอเวอร์กรีน (常绿阔叶林) พบในเขตภูมิอากาศกึ่งเขตร้อน กระจายอยู่ในเขตภูเขาระดับกลางและระดับต่ำ รวมไปถึงเนินเขา พืชพันธุ์หลักที่พบ ได้แก่ พืชตระกูลต้นบีช และต้นโอ๊ก พืชตระกูลใบกระวาน พืชตระกูลจำปา ต้นคามิเลีย เป็นต้น นอกจากนี้ป่าไผ่ยังถือเป็นพรรณพืชที่โดดเด่นในป่าไม้กึ่งเขตร้อน (中国植物地理, 2022)

คำศัพท์ที่สะท้อนให้เห็นลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่ป่า ปรากฏคำศัพท์ทั้งสิ้น 1 คำ ได้แก่

芜 (wú) [อู๋] รกชุก มีหญ้าและพืชเกิดขึ้นมากมาย

จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน พบชื่อเมืองที่แสดงลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่ป่า จำนวนทั้งสิ้น 2 ชื่อ โดยจำแนกตามการปรากฏร่วมกับคำอื่นได้ 2 รูปแบบ ดังนี้

1) 茭 (wú) [อู๋] + ลักษณะอื่น ๆ ของพื้นที่ป่า คือ คำศัพท์ที่มีความหมายบ่งบอกลักษณะภูมิประเทศแบบพื้นที่ป่า ร่วมกับคำที่มีบ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของพื้นที่ป่า เช่น ลักษณะพื้นที่ป่าบริเวณโดยรอบของทะเลสาบ อาทิ คำว่า 湖 (hú) [หู] ทะเลสาบ พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

茭湖 (wú hú) [อู๋หู] เมืองอู๋หู

2) ลักษณะอื่น ๆ ของพื้นที่ป่า + 茭 (wú) [อู๋] คือ คำที่มีบ่งบอกถึงลักษณะอื่น ๆ ของพื้นที่ป่า เช่น ลักษณะพื้นที่ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่า เช่น 菜 (lái) [หลาย] ที่นานอกเมืองที่หมุนเวียน หยุต และทำสลับกันไปคนละปี พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

茭菜 (lái wú) [หลายอู๋] เมืองหลายอู๋

2.2 พรรณพืชและพรรณสัตว์

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีนสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะพืชพรรณที่พบเห็นได้ทั่วไปภูมิภาคทางภาคตะวันออก ได้แก่ ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก ไม้ล้มลุก และไม้น้ำ ในส่วนของพรรณสัตว์พบปรากฏลักษณะของพรรณสัตว์ ได้แก่ สัตว์น้ำ และสัตว์ปีก พบจำนวนทั้งสิ้น 7 ชื่อ โดยจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.2.1 พรรณพืช

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับพรรณพืช จำนวนทั้งสิ้น 5 ชื่อ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังต่อไปนี้

1) ไม้ยืนต้นขนาดเล็ก หมายถึง ไม้ยืนต้นที่ความสูงระหว่าง 3 เมตรถึง 10 เมตร ไม้ยืนต้นที่พบมากที่สุด คือ ทับทิม บางชนิดมีใบสีเขียวตลอดทั้งปี และใบไม้ร่วงหล่นก่อนถึงฤดูใบไม้ร่วงและฤดูหนาว มีบางชนิดเหมาะสำหรับปลูกในเขตกึ่งเขตร้อนชื้น และบางชนิดเหมาะสำหรับปลูกในเขตอากาศหนาวเย็นทางภาคเหนือ (乔木的种类, 2020) จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาค

ตะวันออกพบไม้ยืนต้นขนาดเล็กเพียง 1 ชนิด คือ ต้นพุทราจีน (枣树) ในชื่อเมืองมักปรากฏเพียงคำว่า 枣 (zǎo) [จ้าว] แปลว่า ต้นพุทราจีน หรือลูกพุทราจีน

พุทราจีน มีชื่อเรียกหลายชื่อ ได้แก่ 枣子 (zǎozi) [จ้าวจื่อ], 大枣 (dàzǎo) [ต้าจ้าว], 刺枣 (cìzǎo) [ซี้อจ้าว], 贯枣 (guànzǎo) [กวัอันจ้าว] พุทราจีนเป็นไม้ยืนต้นขนาดเล็กลำต้นมีทรงพุ่มทึบ สูงถึง 10 เมตร จัดเป็นไม้เนื้อแข็ง เปลือกสีน้ำตาลหรือสีน้ำตาลอมเทา ก้านใบยาว 1-6 มิลลิเมตร ตามกิ่งก้านมีหนาม ก้านใบเรียวยาว ดอกมีสีเหลืองแกมเขียว ผลมีรูปร่างกลมรี ผลอ่อนมีสีเหลือง เมื่อผลสุกจะเปลี่ยนเป็นสีแดงเข้ม มีรสชาติหวาน เมล็ดมีลักษณะแบนรี (Chen Lin, 2022, Thai-Thai food, 2016) พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

枣庄 (zǎo zhuāng) [จ้าวจวง] เมืองจ้าวจวง

2) ไม้ล้มลุก หมายถึง พืชขนาดเล็กที่ลำต้นอ่อนมีเนื้อเยื่อให้ความแข็งแรงแก่ลำต้นน้อย อายุการเจริญเติบโตสั้น ลำต้นอ่อนนุ่ม จะตายเมื่อหมดฤดูของการเจริญเติบโต แบ่งเป็นพืชที่มีอายุ 1 ปี และพืชอายุหลายปี (มิตรารมณ วัชโรทัย, ปาจารย์ อินทะชูป และนางธัญลักษณ์ สุนทรมีภูมิจุ, 2565)

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกสะท้อนให้เห็นลักษณะของพรรณไม้ล้มลุกเพียง 2 ชนิด คือ กกช้าง หรือธูปฤๅษี และหญ้าสี่เขี้ยว ในชื่อเมืองมักปรากฏคำว่า 蒲 (pú) [ฝู] แปลว่า กกช้าง หรือธูปฤๅษี และคำว่า 青 (qīng) [ชิง] แปลว่า หญ้าสี่เขี้ยว

ธูปฤๅษีหรือต้นกกช้าง จัดเป็นไม้ล้มลุกมีอายุหลายปี เหนียวกลม แทงหน่อขึ้นเป็นระยะสั้น ๆ ลำต้นตั้งตรง มีความสูงประมาณ 1.5-3 เมตร เติบโตได้ดีในพื้นที่ชุ่มน้ำ พบได้ตามหนองน้ำ กลุ่มน้ำทั้งน้ำจืดและน้ำเค็ม (Medthai, 2017) ผู้คนมักมองว่าเป็นวัชพืช ต้นกกช้างสามารถนำมาทำเชือก เสื่อ รองเท้าสาน หรือแม้กระทั่งนำมาทำเรือ (Wikipedia, 2021) พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

青岛 (qīng dǎo) [ชิงต้าว] เมืองชิงต้าว

莆田 (pú tián) [ฝูเถียน] เมืองฝูเถียน

3) ไม้หน้า หมายถึง พืชที่สามารถเติบโตได้ในน้ำ ไม้หน้าสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท เช่น พืชลอยน้ำ พืชในน้ำ และพืชริมน้ำบริเวณที่น้ำท่วมถึง จากการศึกษาคือเมืองทางภาคตะวันออกสะท้อนให้เห็นลักษณะของพรรณไม้หน้าเพียง 2 ชนิด คือ บัว และจอกแหน ในชื่อเมืองมักปรากฏ คำว่า 荷 (hé) [เหอ] แปลว่า บัว และคำว่า 萍 (píng) [ผิง] แปลว่า จอกแหน

บัว ในภาษาจีนเรียกว่า 荷 (hé) [เหอ] หรือ 莲 (lián) [เหลียน] จัดเป็นไม้น้ำ ลักษณะลำต้นมีทั้งลักษณะเป็นเหง้า ไหล หรือหัว ใบเดี่ยวเจริญขึ้นจากลำต้น โดยมีก้านใบส่งขึ้นมา เจริญอยู่ทั้งใต้น้ำและเหนือน้ำ รูปร่างใบมีลักษณะกลม ดอกมีสีแดง ชมพู ขาว ม่วง เป็นต้น (อัมรา สุขสุศรี, 2565)

จอกแหน ในภาษาจีนเรียกว่า 萍 (píng) [ผิง] จัดเป็นไม้น้ำประเภทลอยน้ำ ใบ มีสีเขียว ลักษณะทรงกลม และทรงรี ยาวประมาณ 1.5-5 มิลลิเมตร กว้าง 2-3 มิลลิเมตร พบได้ทั่วไป ในบริเวณทุ่งนา หนองน้ำ หรือน้ำนิ่ง (中国植物志, 1979: 210) พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

荷泽	(hé zé) [เหอเจ้อ]	เมืองเหอเจ้อ
萍乡	(píng xiāng) [ผิงเซียง]	เมืองผิงเซียง

2.2.2 พรรณสัตว์

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับพรรณ สัตว์จำนวนทั้งสิ้น 2 ชื่อ สามารถจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1) สัตว์น้ำ คือ สัตว์ที่อาศัยในน้ำหรือมีวงจรชีวิตส่วนหนึ่งอยู่ในน้ำหรืออาศัย อยู่ในบริเวณที่น้ำท่วมถึง สัตว์น้ำสามารถแบ่งตามแหล่งที่อยู่อาศัยได้ 2 ประเภท คือ สัตว์น้ำจืดและ สัตว์น้ำเค็ม (水生动物, 2022) โดยสัตว์น้ำที่พบปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ได้แก่ หอย ภาษาจีนเรียกว่า 蚌 (bèng) [เบ็ง]

หอย คือ สัตว์น้ำจำพวกไม่มีกระดูกสันหลัง และเป็นสัตว์ที่มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ สามารถดำรงชีวิตได้เกือบทุกบริเวณของโลกทั้งสภาพแวดล้อมทั้ง น้ำเค็ม น้ำกร่อย น้ำจืด แม้กระทั่งบนบก สามารถพบแพร่กระจายอยู่ทั่วไปตั้งแต่ยอดเขาสูง ในป่า สวน ไร่ นา แม่น้ำ และทะเล (กรมประมง, 2565)

หอยที่พบได้ทั่วไปในภาคตะวันออกของจีน เช่น หอยกาน้ำจืด (三角帆蚌) หรือหอยมุกน้ำจืด พบไปทั่วไปในแหล่งน้ำจืด เช่น มณฑลอานฮุย มณฑลเจียงซู มณฑลเจ้อเจียง มณฑลเจียงซี เป็นต้น (河蚌种类图片大全, 2020) จากการศึกษาคือเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

蚌埠	(bèng bù) [เบ็งบู]	เมืองเป็งบู
----	--------------------	-------------

2) สัตว์ปีก คือ สัตว์เลือดอุ่นที่มีกระดูกสัตว์หลัง สามารถแบ่งประเภทของสัตว์ปีกตามลักษณะการบินได้ 2 พวก คือ สัตว์ปีกจำพวกบินได้ เช่น ไก่ เป็ด นกชนิดต่าง ๆ สัตว์ปีกที่บินไม่ได้ เช่น นกกระจอกเทศ นกอีมู นกเพนกวิน เป็นต้น (พจนานุกรม, 2563)

บริเวณประเทศจีนมีนกประจำถิ่นจำนวนน้อย เช่น นกกระจอก (麻雀) นกนางแอ่น (喜鹊) นกฮูกอินทรี (雕) เหยี่ยวเคสเตรล (红隼) นอกจากนี้พบนกอพยพจำนวนมาก เช่น ห่าน (豆雁) เป็ดพม่า (赤麻鸭) เหยี่ยวนกระจอกใหญ่ (雀鹰) เป็นต้น (国家林业和草原局政府网, 2021) โดยสัตว์ปีกที่พบปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ได้แก่ อินทรี ภาษาจีนเรียกว่า 鹰 (yīng) [อิง]

อินทรี ในประเทศจีนอินทรีจัดเป็นสัตว์ป่าคุ้มครองระดับสอง และเป็นสัตว์นักล่าที่มีจะงอยปากแข็งแรง ซึ่งสามารถสังหารและฉีกเหยื่อได้ดี โดยปกติเพศผู้จะมีขนาดเล็กกว่าเพศเมีย ในช่วงฤดูผสมพันธุ์จะอยู่เป็นคู่ ทำรังบนต้นไม้หรือโขดหิน ออกไข่ครั้งละ 1-5 ฟอง ในประเทศจีนมีอินทรีกว่า 51 สายพันธุ์ พบในมณฑลกุ้ยโจว 27 สายพันธุ์ และในนครกุ้ยหยาง 10 สายพันธุ์ อินทรีส่วนใหญ่เป็นนกอพยพ (中国大百科全书出版社, 2021) จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

鹰潭 (yīng tán) [อิงถาน] เมืองอิงถาน

2.3 วิถีชีวิต

ชื่อสถานที่ที่มีความสำคัญต่อการศึกษาและทำความเข้าใจเศรษฐกิจของสังคมจีน เนื่องจากการพัฒนาทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้ชื่อสถานที่หลายแห่งอิงตามลักษณะทางเศรษฐกิจของพื้นที่นั้น ชื่อสถานที่บางแห่งมีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับกิจกรรมทางเศรษฐกิจ อาจกล่าวได้ว่าเป็นบันทึกการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและสะท้อนสังคมในขณะนั้น เช่น ชื่อสถานที่ที่มีความเกี่ยวข้องกับม้าและแกะ เนื่องราชวงศ์หยวนก่อตั้งโดยชาวมองโกล หลังจากเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานทางที่ราบตอนกลาง รูปแบบการเลี้ยงสัตว์ได้พัฒนาขึ้น จากชื่อสถานที่ยังสะท้อนให้เห็นว่าม้าและแกะมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการดำเนินชีวิตของชาวมองโกล

นอกจากนี้ชื่อสถานที่ยังเกี่ยวข้องกับตลาด เห็นได้จากชื่อสถานที่มักปรากฏคำว่า 店 (diàn) [เตี้ยน] 集 (jí) [จี] 市 (shì) [ชือ] 铺 (pù) [พู] ซึ่งคำที่กล่าวมาข้างต้นล้วนหมายถึง ตลาดหรือร้านค้า แสดงให้เห็นถึงลักษณะการซื้อขายสินค้าทั้งในพื้นที่เมืองและพื้นที่ชนบท ส่งผลให้ในปัจจุบันเกิดการจัดตั้งเขตการค้าต่าง ๆ โดยได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดทางวัฒนธรรมดั้งเดิมนี้ ดังนั้นชื่อสถานที่ช่วยให้เข้าใจการพัฒนาด้านการผลิตสินค้า และสภาพชีวิตทางสังคมของแต่ละพื้นที่ได้ (Qi Hongyan and Xiao Jiugen, 2019: 88)

ชื่อเมืองสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของคนที่อยู่ในพื้นที่ ทั้งด้านอาชีพและการคมนาคมขนส่ง จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน ปรากฏชื่อเมืองที่สะท้อนให้เห็นในด้านดังกล่าว พบจำนวนทั้งสิ้น 8 ชื่อ โดยจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.3.1 อาชีพและการทำมาหากิน

จากผลการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับอาชีพและการทำมาหากินจำนวนทั้งสิ้น 5 ชื่อ โดยจำแนกออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) เกษตรกรรม

ความมั่นคงทางด้านอาหารเกี่ยวข้องกับความมั่นคงของชาติและเสถียรภาพทางสังคม ในสังคมกสิกรรมยุคโบราณของจีน ทุกยุคสมัยถือปัญหาการขาดแคลนอาหารเป็นภารกิจสำคัญที่สุดในการบริหารประเทศ รวมทั้งการสร้างมโนทัศน์และค่านิยมในการให้ความสำคัญกับการเกษตรและการเก็บออมผลผลิตทางการเกษตร (หลี่ เหวินเหลียง, 2556: 49)

ประเทศจีนเป็นหนึ่งในประเทศที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมยาวนานที่สุดในโลก อันเนื่องมาจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มนุษย์สร้างขึ้น พื้นที่เพาะปลูกส่วนใหญ่อยู่บริเวณทุ่งหญ้า โดยเฉพาะบริเวณที่ราบทางตะวันออกเฉียงเหนือ และบริเวณที่ราบสูงดินตะกอนสีเหลือง (Teng Ling, Ren Hai and Peng Shaolin, 2000: 7)

พื้นที่เพาะปลูกในประเทศจีนส่วนใหญ่แตกต่างกันตามลักษณะวิธีการเพาะปลูก และปัจจัยเรื่องน้ำ ตลอดจนถึงสภาพภูมิอากาศของพื้นที่ การกระจายตัวของพื้นที่เพาะปลูกในภาคตะวันออกมีความสม่ำเสมอจากเหนือจรดใต้ เขตอากาศหนาวในช่วงฤดูหนาวอากาศหนาวเย็นยาวนาน พืชที่นิยมปลูกในช่วงนี้ เช่น มันฝรั่ง ข้าวสาลี ข้าวบาเลย์ นิยมปลูกปีละครั้งและไม่นิยมปลูกไม้ผล ในเขตอบอุ่นนิยมปลูกพืชที่สามารถปลูกได้ในทุก ๆ ปี หรือ 2 ปีเพาะปลูกได้ 3 ครั้ง และสามารถปลูกพืชได้หลากหลายชนิด โดยเฉพาะฝ้ายและข้าวสาลี (Teng Ling, Ren Hai and Peng Shaolin: 2000: 8)

คำที่แสดงถึงลักษณะการการเพาะปลูกโดยเฉพาะการทำนา ได้แก่ คำว่า 田 (tián) [เถียน] หมายถึง ที่นา และคำว่า 菜 (lái) [หลาย] หมายถึง ที่นานอกเมืองที่หมุนเวียน หยุด และทำสลับกันไปคนละปี พบจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

莱芜	(lái wú) [หลายอู๋]	เมืองหลายอู๋
莆田	(pú tián) [ผู้เถียน]	เมืองผู้เถียน

2) การค้า

เมืองทางภาคตะวันออกของประเทศจีนหลายเมืองเป็นเมืองท่าที่สำคัญ เนื่องจากอยู่ริมฝั่งแม่น้ำและชายฝั่งทะเล อีกทั้งเป็นหนึ่งในภูมิภาคที่มีการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็วที่สุดแห่งหนึ่งของจีน โดยเฉพาะบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเจียง อัตราการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา มณฑลในภาคตะวันออกได้สร้างสรรค์แนวคิดการพัฒนาต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ และยังคงรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจไว้ (华东地区的经济, 2022) ชื่อเมืองทางภาคตะวันออกที่สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการประกอบอาชีพแบบค้าขาย จำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

盐城	(yán chéng) [เหยียนเฉิง]	เมืองเหยียนเฉิง
蚌埠	(bèng bù) [เป่ิงบู]	เมืองเป่ิงบู
铜陵	(tóng líng) [ถงหลิง]	เมืองถงหลิง

เมืองเหยียนเฉิง (盐城) โดดเด่นในด้านการผลิตผ้าฝ้ายเกลือทะเล และการประมงกุ้ง (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน, 2559) จากชื่อเมืองจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่าเป็นแหล่งผลิตเกลือที่สำคัญเมืองหนึ่งของจีน เนื่องจากการนำ คำว่า “盐” หมายถึง เกลือ มาเป็นส่วนประกอบของชื่อเมือง

เมืองเป่ิงบู (蚌埠) เป็นศูนย์กลางการขนส่งที่สำคัญ และมีท่าเรือขนาดใหญ่ที่สุดในบริเวณแม่น้ำฮวยเหอ โดยมีระยะทางหลายพันกิโลเมตร ซึ่งเชื่อมระยะแม่น้ำและทะเล

เมืองถงหลิง (铜陵) ได้รับการขนานนามว่า “เมืองแห่งทองแดงในสมัยโบราณของจีน” เนื่องจากมีประวัติการขุดเหมืองทองแดงและถลุงแร่ทองแดงเป็นเวลายาวนานที่สุดของจีน และถือเป็นเมืองริมแม่น้ำที่มีทรัพยากรสมบูรณ์และมีรากฐานที่มั่นคง ในปัจจุบันเมืองถงหลิงกลายเป็นเมืองอุตสาหกรรมทองแดงและเคมีภัณฑ์ที่สำคัญ

2.3.2 การคมนาคมและการขนส่ง

ภาคตะวันออกของจีนถือเป็นพื้นที่อีกหนึ่งภูมิภาคที่มีความสำคัญในด้านการคมนาคมและการขนส่ง ทั้งทางบกและทางน้ำ ประกอบไปด้วยแม่น้ำสายสำคัญหลายสายที่ใช้เส้นทางน้ำนี้ในการเดินเรือขนส่งสินค้า นอกเหนือจากแม่น้ำยังมีคลองทั้งที่เป็นธรรมชาติและขุดขึ้น ที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำแยงซีเจียง คลองต้าวันเหอหรือคลองใหญ่ เป็นต้น (สุมาลี สุขदानนท์: 2559)

ในปัจจุบันการคมนาคมและการขนส่งทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีหลากหลายประเภททั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ เช่น ถนนสายหลัก รถไฟความเร็วสูง สนามบิน ท่าเรือ เป็นต้น พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งจำนวนทั้งสิ้น 3 ชื่อ ได้แก่

衢州	(qú zhōu) [ฉวีโจว]	เมืองฉวีโจว
杭州	(háng zhōu) [หางโจว]	นครหางโจว
连云港	(lián yún gǎng) [เหลียนหยุนกั่ง]	เมืองเหลียนหยุนกั่ง

2.4 ลักษณะการปกครอง

ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตกและฮั่นตะวันออก จัดตั้งชื่อสถานที่ตามพื้นที่ชุมนุมของผู้คน โดยใช้คำ ดังนี้ “乡” (xiāng) [เซียง] หมายถึง ชนบทหรือหมู่บ้านในชนบท “亭” (tíng) [ติง] หมายถึง ศาลา “聚” (jù) [จู] หมายถึง ชุมนุม เพื่อแสดงให้เห็นถึงระบบการปกครองแบบท้องถิ่นขณะนั้น

คำว่า “州” (zhōu) [โจว] หมายถึง เขตปกครองในสมัยเก่า ในปัจจุบัน คือ มลรัฐ มณฑล หรือจังหวัด ความหมายเดิม คือ เกาะ หรือสันดอนทรายกลางแม่น้ำ ในสมัยราชวงศ์ฉินฮั่นขอบเขตของแต่ละรัฐยังไม่แน่นอน จนกระทั่งปลายราชวงศ์ฮั่นตะวันออก คำว่า “州” เริ่มกลายเป็นหนึ่งในเขตการปกครอง (Ling Dexiang, 2015: 49)

ในปัจจุบันเขตปกครองตนเองของจีน ตามรัฐธรรมนูญจีน แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน โดยแบ่งเขตการปกครองออกเป็น 34 เขต ได้แก่ 23 มณฑล, 5 เขตปกครองตนเอง, 4 มหานคร และ 2 เขตปกครองพิเศษ นอกจากมหานครและเขตปกครองพิเศษ ทุก ๆ มณฑลและเขตปกครองตนเองจะมี 1 อำเภอเมืองในแต่ละมณฑลเรียกว่า “首府” (shǒufǔ) [โศ่วฝู่] หมายถึง เมืองเอก หรือเมืองหลวงของมณฑล เช่น นครหนานจิง เมืองเอกของมณฑลเจียงซู (จรัส ประจันพาณิชย์, 2564: 4-5)

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับลักษณะการปกครองจำนวนทั้งสิ้น 23 ชื่อ โดยจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.4.1 การแสดงถึงรูปแบบเขตการปกครอง

คำที่บ่งบอกถึงลักษณะการปกครองในสมัยโบราณ เช่น คำว่า “乡” (xiāng) [เซียง] หมายถึง ชนบทหรือหมู่บ้านในชนบท

คำที่ใช้บ่งบอกลักษณะรูปแบบการปกครองแบบมณฑล หรือจังหวัด มักปรากฏคำว่า “州” (zhōu) [โจว] หมายถึง เขตปกครองในสมัยเก่า ในปัจจุบัน คือ มลรัฐ มณฑล หรือจังหวัด

ในที่นี้หมายถึง มณฑล หรือจังหวัด โดยชื่อเมืองทางภาคตะวันออกที่ปรากฏคำนี้ส่วนใหญ่เป็นเมืองในระดับเมืองเอก และเมืองในระดับจังหวัด

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับรูปแบบการเขตปกครองจำนวนทั้งสิ้น 22 ชื่อ ได้แก่

萍乡	(píng xiāng) [ผิงเซียง]	เมืองผิงเซียง
德州	(dé zhōu) [เต๋อโจว]	เมืองเต๋อโจว
滨州	(bīn zhōu) [ปินโจว]	เมืองปินโจว
杭州	(háng zhōu) [หางโจว]	นครหางโจว
温州	(wēn zhōu) [เวินโจว]	เมืองเวินโจว
湖州	(hú zhōu) [หูโจว]	เมืองหูโจว
衢州	(qú zhōu) [ฉวีโจว]	เมืองฉวีโจว
台州	(tái zhōu) [ไถโจว]	เมืองไถโจว
常州	(cháng zhōu) [ฉางโจว]	เมืองฉางโจว
苏州	(sū zhōu) [ซูโจว]	เมืองซูโจว
扬州	(yáng zhōu) [หยางโจว]	เมืองหยางโจว
泰州	(tài zhōu) [ไทโจว]	เมืองไทโจว
徐州	(xú zhōu) [สวีโจว]	เมืองสวีโจว
福州	(fú zhōu) [ฝูโจว]	นครฝูโจว
漳州	(zhāng zhōu) [จางโจว]	เมืองจางโจว
泉州	(quán zhōu) [เฉวียนโจว]	เมืองเฉวียนโจว
赣州	(gàn zhōu) [ก้านโจว]	เมืองก้านโจว
抚州	(fú zhōu) [ฝูโจว]	เมืองฝูโจว
宿州	(sù zhōu) [ซูโจว]	เมืองซูโจว
亳州	(bó zhōu) [ป้อโจว]	เมืองป้อโจว
滁州	(chú zhōu) [ฉูโจว]	เมืองฉูโจว
池州	(chí zhōu) [ฉือโจว]	เมืองฉือโจว

2.4.2 การรวมเมือง

ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่สะท้อนให้เห็นถึงการรวมตัวกันของอำเภอ จนเกิดเป็นเมืองใหม่ และเกิดการนำชื่อของอำเภอมาใช้เรียกเป็นชื่อเมืองที่เกิดใหม่ พบปรากฏในชื่อเมืองจำนวน 1 ชื่อ ได้แก่

淄博 (zī bó) [เจ้อป๋ว] เมืองเจ้อป๋ว

จากชื่อเมืองเจ้อป๋ว 淄博 (zī bó) [เจ้อป๋ว] มาจากการการรวมเข้าด้วยกันของอำเภอเจ้อชาน (淄川县) และอำเภอป๋วชาน (博山县) ในปีพ.ศ. 2470 เนื่องจากการพัฒนาของเหมืองถ่านหินของทั้งสองอำเภอ และใช้ชื่อย่อของทั้งสองอำเภอเป็นชื่อเมืองใหม่ว่า “淄博” (เจ้อป๋ว) (Shen Yuge and Ren Jianlan, 2022)

2.5 ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น

ชื่อสถานที่ของจีนในสมัยโบราณถือเป็นบันทึกลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ และเป็นภาพสะท้อนความคิด และศูนย์รวมของวัฒนธรรมของคนในภูมิภาคนั้น การทำความเข้าใจชื่อสถานที่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสืบสานบริบททางประวัติศาสตร์ของหมู่บ้าน เมือง มณฑล และประเทศ (光明日报, 2015) พบจำนวนทั้งสิ้น 15 ชื่อ โดยจำแนกได้เป็น 2 ประเภท ดังต่อไปนี้

2.5.1 สถานที่สำคัญหรือตำแหน่งที่ตั้งของเมือง

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือพบชื่อเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงสถานที่สำคัญหรือตำแหน่งที่ตั้งของเมือง เนื่องจากสถานที่เหล่านั้นมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต นอกจากนี้บางสถานที่ยังมีความสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางทางการปกครอง สังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่นั้นทั้งในอดีตและปัจจุบัน พบจำนวน 8 ชื่อ จำแนกออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

1) สถานที่สำคัญทางยุทธศาสตร์ทางทหาร

ผู้คนในสมัยราชวงศ์ซิงเริ่มเดินทางเข้าสู่ที่ราบทางตอนกลางของประเทศ ผ่านทางด่านชานไห่กวน จวงกวนตง (闯关东) หรือเรียกว่า การอพยพของของชาวจีนเข้าสู่พื้นที่แมนจูเรียผ่านทางด่านชานไห่กวน นอกจากบริเวณนี้จะมีด่านยังมีป้อมปราการทางทหารถูกสร้างขึ้น ในเขตทางภาคใต้ยังสะท้อนให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ซึ่งเคยเป็นสถานที่ประจำการของทหาร หรือพื้นที่ซ้อมรบ

ในสมัยราชวงศ์หมิง หลังจากผนวกมณฑลยูนนานและมณฑลกุ้ยโจวภายใต้การปกครองแล้ว ได้มีการจัดตั้งค่ายทหาร เพื่อปกป้องดินแดน ปรากฏชื่อหมู่บ้านที่ตั้งชื่อตามค่าย

ทหาร สะท้อนให้เห็นถึงร่องรอยว่าเคยมีการจัดตั้งค่ายทหารขึ้นในพื้นที่นั้น โดยชื่อมักประกอบด้วยคำ
 ว่า “营” (yíng) [หยิง] หมายถึง ค่ายทหาร, “铺” (pù) [พู่] หมายถึง จุดพักของเจ้าหน้าที่ส่งข่าวสาร,
 “屯” (tún) [ถุน] หมายถึง (ทหาร) ตั้งมั่นหรือหมู่บ้าน, “庄” (zhuāng) [จวง] หมายถึง หมู่บ้าน,
 “堡” (bǎo) [เป่า] หมายถึง ป้อมปราการ, “寨” (zhài) [จ้าย] หมายถึง ค่ายทหารหรือหมู่บ้านที่มีรั้ว
 ล้อมรอบ เป็นต้น

บางหมู่บ้านอาจตั้งชื่อตามนามสกุลของทหารระดับสูง เช่น หมู่บ้านหลิว
 กวานหยิง (刘官营) ตั้งชื่อตามนามสกุลของนายทหารระดับสูงแซ่หลิว (姓刘), หมู่บ้านจูกวานเป่า (朱
 官堡) ตั้งชื่อตามนามสกุลของนายทหารระดับสูงแซ่จู (姓朱) เป็นต้น (Qi Hongyan and Xiao
 Jiugen, 2019: 88) จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับสถานที่
 สำคัญทางยุทธศาสตร์ทางทหาร จำนวนทั้งสิ้น 3 ชื่อ ดังนี้

东营	(dōng yíng) [ตงหยิง]	เมืองตงหยิง
烟台	(yān tái) [เยียนไถ]	เมืองเยียนไถ
台州	(tái zhōu) [ไถโจว]	เมืองไถโจว

เมืองเยียนไถ (烟台) ในมณฑลซานตง ในสมัยราชวงศ์หมิงโจรสลัดญี่ปุ่นบุก
 รุกพื้นที่ชายฝั่งบริเวณนี้ มณฑลซานตงเป็นด่านหน้าของการป้องกัน และเพื่อป้องกันการรุกราน
 จักรพรรดิหงอู่ได้จัดตั้งกองกำลังเพื่อปกป้องคาบสมุทรเจียวตง และตั้งหอสัญญาณไฟบนภูเขาบริเวณ
 ใกล้ชายฝั่ง เมื่อเจอผู้บุกรุกจะจุดไฟให้ควันลอยขึ้นเพื่อเป็นสัญญาณ (Hua Linfu, 2002, quoted
 in Qi Hongyan and Xiao Jiugen, 2019: 88)

2) เมืองหลวงในสมัยโบราณของจีน

เมืองหลวง หมายถึง เมืองที่เป็นที่ตั้งของรัฐบาลและเป็นศูนย์กลางการ
 ปกครอง หรือความเจริญของประเทศ โดยทั่วไปเมืองหลวงจะมีเพียงแห่งเดียว แต่สำหรับประเทศจีน
 ที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนาน ผ่านการปกครองมาหลายราชวงศ์ ศูนย์กลางการปกครองและศูนย์กลาง
 ความเจริญจึงไม่ได้อยู่ที่เมืองหลวงเท่านั้น จึงมีการตั้งเมืองที่มีความสำคัญรองลงมาจึงปรากฏให้เห็น
 บ่อยครั้งในประวัติศาสตร์จีน เมืองที่ก่อตั้งในลักษณะนี้เรียกว่า “เมืองหลวงสำรอง” หรือ “เมืองหลวง
 แห่งที่สอง” ภาษาจีนเรียกว่า “陪都” (pèidū) [เพย์ตุ] (อาศรมสยาม-จีนวิทยา, 2020) จากการศึกษา
 ชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับเมืองหลวงในสมัยโบราณจำนวนทั้งสิ้น
 2 ชื่อ ดังนี้

南京	(nán jīng) [หนานจิง]	นครหนานจิง
亳州	(bó zhōu) [ป้อโจว]	เมืองป้อโจว

เมืองหนานจิง (南京) มีชื่อย่อว่า “宁” [หนิง] ในสมัยโบราณมีชื่อเดิมว่า “金陵” (jīn líng) [จินหลิง] และ “建康” (jiàn kāng) [เจี้ยนคัง] ปัจจุบันเป็นเมืองเอกของมณฑลเจียงซู และเป็นเมืองที่มีขนาดใหญ่ในบริเวณพื้นที่สามเหลี่ยมปากแม่น้ำแยงซีเจียง เมืองหนานจิงเป็นหนึ่งในเมืองที่มีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมสำคัญของจีน เป็นที่รู้จักในนามของ “เมืองหลวงโบราณของหกราชวงศ์” และ “เมืองหลวงของสิบราชวงศ์”

ในปี พ.ศ. 1911 จูหยวนจางได้สถาปนาราชวงศ์หมิงขึ้น โดยมีเมืองหนานจิงเป็นเมืองหลวง เมืองหนานจิงกลายเป็นศูนย์กลางทางการเมือง เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของจีน และในปี พ.ศ. 1945 จูตีได้เข้ายึดอำนาจและเริ่มต้นรัชศกหย่งเล่อที่ 1 ในปี พ.ศ. 1964 พระองค์ย้ายเมืองหลวงมายังปักกิ่ง และเปลี่ยนเมืองหนานจิง เป็น “เมืองหลวงแห่งที่สอง” พระองค์ใช้ระบบการปกครองแบบ 2 เมืองหลวง ได้แก่ ปักกิ่ง เรียกว่า “顺天府” [สุ่นเทียนฝู่] คือ เมืองหลวงหลัก และหนานจิง เรียกว่า “天府” [เทียนฝู่] คือ เมืองหลวงแห่งที่ 2 เรียกรวมกันว่า “二京府” [เอ๋อร์จิงฝู่] (จรัส ประจันพาณิชย์, 2564: 38)

เมืองป้อโจว (亳州) ชื่อเดิมว่า “ป้อ” (亳) ชื่อเรียกอื่น ๆ เช่น “谯城” (qiáo chéng) [เฉียวเฉิง] และเป็นหนึ่งในแหล่งกำเนิดอารยธรรมโบราณของจีน ในปี พ.ศ. 733 เมืองป้อกลายเป็นเมืองหลวงของราชวงศ์ซาง และในปี พ.ศ. 764 ได้กลายเป็น “เมืองหลวงแห่งที่สอง” ร่วมกับเมืองทั้ง 5 ได้แก่ สู่ซาง (许昌) ฉางอาน (长安) ลั่วหยาง (洛阳) และเย่ (邕) ในปี พ.ศ. 1122 สมัยราชวงศ์โจวเหนือได้เปลี่ยนเมืองเยียนโจวใต้ เป็น “ป้อโจว” ชื่อเมืองป้อโจวจึงปรากฏครั้งแรกในสมัยนี้ ต่อมาในสมัยราชวงศ์หยวน เมืองป้อโจวกลายเป็นเมืองหลวงของจีนอีกครั้ง อาจกล่าวได้ว่าเมืองป้อโจวกลายเป็น “เมืองหลวงของสามราชวงศ์” (安徽省人民政府, 2022)

3) ตลาดหรือแหล่งที่ตั้งถิ่นฐานสำคัญ

หลังจากช่วงกลางของการสถาปนาราชวงศ์ถึงเป็นต้นมา เนื่องจากกิจการการค้าขายภายในพื้นที่เมืองรุ่งเรืองขึ้นมาก โดยเฉพาะเกิดการจัดตั้งย่านการค้า หรือตลาดขึ้นมากมาย ชื่อเมืองส่วนใหญ่จึงเริ่มปรากฏการใช้คำที่เกี่ยวข้องกับตลาดมาเป็นส่วนประกอบของชื่อเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่น คำว่า “镇” (zhèn) [เจิ้น] คำว่า “集” (jí) [จี] คำว่า “市” (shì) [ชือ] เป็นต้น คำที่กล่าวมาข้างต้นมีความหมายเกี่ยวข้องกับศูนย์การทางการค้าและตลาด (Ling Dexiang, 2015: 49) จากการศึกษาชื่อ

เมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับตลาดหรือแหล่งที่ตั้งถิ่นฐานสำคัญ จำนวนทั้งสิ้น 3 ชื่อ ดังนี้

镇江	(zhèn jiāng) [เจิ้นเจียง]	เมืองเจิ้นเจียง
景德镇	(jǐngdé zhèn) [จิ่งเต๋อเจิ้น]	เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น
安徽	(ān huī) [อันฮุย]	มณฑลอานฮุย

เมืองเจิ้นเจียง (镇江) เป็นเมืองสำคัญบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำทางตอนกลางของแม่น้ำแยงซีเจียง ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและเศรษฐกิจ

เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น (景德镇) เป็นเมืองศูนย์กลางการผลิตเครื่องเคลือบดินเผาที่สำคัญและมีชื่อเสียงมาจนถึงปัจจุบัน โดยพัฒนาจากตำบลขนาดเล็ก มาเป็นเมืองที่มีชื่อเสียงทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

มณฑลอานฮุย (安徽) เกิดขึ้นในสมัยจักรพรรดิถังซื่อปี่ที่ 6 ตรงกับปี พ.ศ. 2210 เนื่องจากพื้นที่มณฑลเจียงหนาน ได้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ มณฑลอานฮุยและมณฑลเจียงซู ชื่อเมืองอานฮุยมาจากการนำชื่อย่อของเมืองสำคัญ 2 เมืองมารวมกัน คือ เมืองอันชิ่ง (安庆) และเมืองฮุยโจว (徽州) หรือเมืองหวงซาน (黄山) ในปัจจุบัน เนื่องจากเมืองอันชิ่งในอดีตเป็นเมืองศูนย์กลางการปกครอง และเมืองฮุยโจวเป็นเมืองศูนย์กลางทางเศรษฐกิจที่สำคัญ นอกจากนี้เมืองอานฮุยในอดีตยังเป็นแหล่งกำเนิดอารยธรรมที่สำคัญของจีน อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมโบราณของจีน เช่น วัฒนธรรมหยางเซา (仰韶文化) วัฒนธรรมหลงซาน (龙山文化) วัฒนธรรมชิงเหลียนกั๋ง (青莲岗文化) เป็นต้น (安徽省人民政府, 2021)

2.5.2 เหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน พบชื่อเมืองที่สะท้อนให้เห็นถึงเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ โดยส่วนใหญ่เป็นเหตุการณ์ที่เคยเกิดขึ้นและส่งผลกระทบต่อผู้คนเป็นจำนวนมาก ทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ดังเหตุการณ์ “การขูดคลองต้าหยุนเหอ” เชื่อมระหว่าง ปักกิ่งและหางโจว ส่งผลให้บริเวณที่คลองแห่งนี้ไหลผ่านเกิดเป็นเมืองท่าที่สำคัญ และยังส่งผลต่อการพัฒนาระบบการคมนาคมทางน้ำมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ชื่อเมืองบางชื่อยังสะท้อนร่องรอยการอพยพและการย้ายถิ่นฐานของผู้คนเนื่องจากภัยธรรมชาติและสงคราม

จากการวิเคราะห์ชื่อเมืองทางภาคตะวันออก พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญทางประวัติศาสตร์จำนวนทั้งสิ้น 7 ชื่อ ได้แก่

聊城	(liáo chéng) [เหลียวเฉิง]	เมืองเหลียวเฉิง
宣城	(xuān chéng) [เฉิง]	เมืองชวณเฉิง
无锡	(wú xī) [อู่ซี]	เมืองอู่ซี
新余	(xīn yú) [ซินหยู่]	เมืองซินหยู่
芜湖	(wú hú) [อู่หู]	เมืองอู่หู
宿迁	(sù qiān) [สือเซียน]	เมืองสือเซียน
景德镇	(jǐng dé zhèn) [จิ้งเต๋อเจิ้น]	เมืองจิ้งเต๋อเจิ้น

เมืองเหลียวเฉิง (聊城) รู้จักในนามของ “เมืองทางตอนเหนือของแม่น้ำแยงซีเจียง” และ “เมืองหลวงเก่าของคลองต้าหยุนเหอ” (“江北水城、运河古都”) เมืองเหลียวเฉิงตั้งอยู่บริเวณที่ราบที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน และในสมัยโบราณเมืองเหลียวเฉิงเป็นหนึ่งในเมืองที่ “คลองต้าหยุนเหอ” ไหลผ่าน ซึ่งในสมัยราชวงศ์หมิง-ชิง เริ่มต้นการขุดคลองต้าหยุนเหอบริเวณเมืองเหลียวเฉิง ส่งผลในระบบขนส่งทางน้ำ ตลอดจนเศรษฐกิจเจริญรุ่งเรืองยิ่งขึ้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นเมืองที่มีความสำคัญจนได้รับการยกย่องว่าเป็นเมืองหลวงของพื้นที่ทางตอนเหนือของแม่น้ำแยงซีเจียง

ในปัจจุบันเมืองเหลียวเฉิงกลายเป็นศูนย์กลางการคมนาคมขนส่งที่สำคัญ เช่น รถไฟความเร็วสูงปักกิ่ง-เกาหลิน (วิ่งจากทิศเหนือจรดทิศใต้) และรถไฟความเร็วสูง ฮั่นตาน-จีหนาน (วิ่งจากทิศตะวันออกจรดทิศตะวันตก) และมาบรรจบกันที่เมืองเหลียวเฉิง เป็นต้น (聊城市革命老区建设促进会, 2022)

เมืองชวณเฉิง (宣城) ถือเป็นเมืองที่มีประวัติศาสตร์อันยาวนานและเจริญรุ่งเรืองมานานหลายพันปี ในสมัยราชวงศ์ฮั่นตะวันตกได้จัดตั้งเขตแดนหยางซันซึ่งครอบคลุมพื้นที่เมืองชวณเฉิงในปัจจุบัน เมืองชวณเฉิงมีมรดกทางวัฒนธรรมที่สำคัญ เช่น วัฒนธรรมด้านสี่สมบัติแห่งการศึกษา วัฒนธรรมด้านกวี วัฒนธรรมชาติพันธุ์ วัฒนธรรมอาหาร เป็นต้น ดังคำกล่าวที่ว่า “เมืองชวณเฉิงเป็นเมืองแห่งนักกวีโบราณ” นักกวีจีนผู้ยิ่งใหญ่สมัยราชวงศ์ถัง “หลี่ไป่” (李白) เดินทางมาเมืองชวณเฉิง 7 ครั้งและแต่งบทกวีไว้กว่า 80 บท (宣城市政府 办公室, 2022)

เมืองอู่ซี (无锡) เมืองซินหยู่ (新余) เมืองอู่หู (芜湖) ทั้งสามเมืองมาจากภาษาเย่วโบราณ สืบเนื่องมาจากก่อนสมัยราชวงศ์ฉิน บริเวณพื้นที่ขนาดใหญ่ของมณฑลเจียงซู

มณฑลเจ้อเจียง มณฑลฝูเจี้ยน และมณฑลกวางตุ้งเป็นถิ่นที่อยู่สมัยโบราณของชนเผ่าไปเยว่ (百越族) หลังจากชนเผ่าไปเยว่ อพยพออกจากพื้นที่ พวกเขาได้ทิ้งร่องรอยของภาษาเยว่โบราณไว้ผ่านชื่อสถานที่ต่าง ๆ โดยมีรูปแบบวิธีการอ่านและโครงสร้างทางภาษาเหมือนกับชื่อสถานที่ในมณฑลกวางตุ้งและกวางซีในปัจจุบัน (Qi Hongyan and Xiao Jiugen, 2019:87)

ปรากฏบางคำที่มีความหมายบันทึกไว้ในหนังสือโบราณ กล่าวว่า “盐” (yán) [เหยียน] ในภาษาจีนกลาง แปลว่า เกลือ ชาวไปเยว่ เรียกว่า “余” (yú) [หฺยู] ในปัจจุบันชื่อเมืองที่ปรากฏภาษาเยว่โบราณ เช่น เมืองอู๋ซี (无锡) ในมณฑลเจียงซู เมืองหยู่หาง (余杭) มณฑลเจ้อเจียง เมืองอู่หู (芜湖) ในมณฑลอานฮุย เป็นต้น (Hua Linfu, 2006 อ้างถึงใน Qi Hongyan and Xiao Jiugen , 2019:87-88)

เมืองสฺวีเซียน (宿迁) ในสมัยราชวงศ์ถังอำเภอสฺวี (宿预) ถูกแม่น้ำฮวงเหอ หรือแม่น้ำเหลืองไหลเข้าท่วมจึงต้องย้ายเมือง หลังจากจักรพรรดิถังไต้จง พระนามเดิมว่า หลี่อู๋ (李豫) ขึ้นครองราชย์ ทรงเปลี่ยนชื่อเมือง เป็น “สฺวีเซียน” (宿迁) มีความหมายว่า “การโยกย้ายจากเมืองสฺวีหยู่” (宿预迁徙) ในสมัยต่อมาเมืองสฺวีเซียนถูกย้ายหลายครั้ง เนื่องจากสงครามและน้ำท่วม (Zhu Xiangdong, 2019)

เมืองจิ่งเต๋อเจิ้น (景德镇) เมืองจิ่งเต๋อเจิ้นมีประวัติการผลิตเครื่องเคลือบดินเผา มาอย่างนาน จากหนังสือประวัติศาสตร์บันทึกว่า “การผลิตเครื่องปั้นดินเผาที่ตำบลชินผิง” (ชื่อเดิมของเมืองจิ่งเต๋อเจิ้น) เริ่มขึ้นตั้งแต่ราชวงศ์ฮั่น และในสมัยราชวงศ์เหนือ-ใต้ ได้จัดอยู่ในประเภทเครื่องราชบรรณาการ ในสมัยราชวงศ์ถัง นายเถาหยิวได้นำเครื่องเคลือบดินเผาที่ตนเองผลิตถวายแด่พระราชวัง ในสมัยราชวงศ์ซ่งเครื่องเคลือบดินเผาสีเขียวจากจิ่งเต๋อเจิ้นมีชื่อเสียง เนื่องจากมีความประณีต และงดงาม สีขาวอมเขียวเหมือนหยก เครื่องเคลือบดินเผาสีเขียวจากจิ่งเต๋อเจิ้นได้รับความนิยมในหมู่ราชินิกุล ชนชั้นสูง และปัญญาชนเป็นอย่างมาก โดยในสมัยจักรพรรดิเจินจงแห่งราชวงศ์ซ่ง ทรงพระราชทานชื่อรัชศก “จิ่งเต๋อ” (景德) ให้เป็นชื่อใหม่ของจิ่งเต๋อเจิ้น (สยามรัฐออนไลน์, 2563)

2.6 ความเชื่อและค่านิยม

ชื่อสถานที่ถือเป็นหนึ่งในแหล่งรวบรวมความมั่งคั่งทางความเชื่อที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งเกิดขึ้นและยังคงพัฒนาไปพร้อมกับการพัฒนาของสังคมมนุษย์ อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงการพัฒนาทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมในช่วงเวลานั้น อาจกล่าวได้ว่าชื่อสถานที่นั้นเป็นแบบย่อของประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม (Hou Youlan, 2021)

จากการศึกษาความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนพบว่าชื่อเมืองสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อและค่านิยมที่หลากหลาย อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมจีนได้อย่างลึกซึ้ง โดยมีชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน จำนวนทั้งสิ้น 23 ชื่อ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ค่านิยมเรื่องความเป็นสิริมงคล ความเชื่อเรื่องสัตว์มงคล และความเชื่อเรื่องฤกษ์มงคล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.6.1 ค่านิยมเรื่องความเป็นสิริมงคล

สิริมงคลจีน คือ วัตถุ ระบบสัญลักษณ์ หรือกระบวนการในการสร้างความหมายของชาวจีน เพื่อบันดาลให้เกิดความสุข ความสมหวัง โชคลาภ ความร่ำรวย ความเจริญรุ่งเรือง หรือบันดาลให้เกิดขวัญกำลังใจ โดยมีทั้งตัวอักษร รูปภาพ ลวดลาย และสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น ผู้วิเศษ ผลไม้ ดอกไม้ สัตว์ สำหรับการใช้งมงคลจีน มีการสืบทอดผ่านภาษา วิถีชีวิต ประเพณี เทศกาล และพิธีกรรมต่าง ๆ (พรพรรณ จันทโรนานนท์, 2550: 95-96, อ้างถึงใน สุภัทรา โยธินศิริกุล, 2561: 122)

จากประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 5000 ปีของประเทศไทย บรรพบุรุษชาวจีนได้แสวงหาความเป็นมงคล และปรารถนาชีวิตที่ดี ผ่านการใช้สัญลักษณ์และลวดลายมงคลต่าง ๆ จนสิริมงคลกลายเป็นส่วนสำคัญของชีวิตและเป็นที่ยึดเหนี่ยวใจของชาวจีนตราบจนถึงปัจจุบัน (Sheng Guangdan, 2013)

จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีน สามารถจำแนกประเภทความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคลตามลักษณะของการใช้คำ ออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1) การใช้คำที่แสดงถึงความสุขและความสงบ

ความเป็นสิริมงคลเปรียบเสมือนแม่น้ำสายหลักที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมดั้งเดิมของชาวจีนที่ถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นเป็นเวลายาวนานหลายพันปี แก่นแท้ของความเชื่อเหล่านี้คือ ช่วยให้ผู้คนมีชีวิตที่ดีขึ้นและดำเนินชีวิตอย่างสงบสุข ในช่วงยุคจ้านกั๋วหรือยุครณรัฐ (戦国) ซึ่งเป็นช่วงสงครามระหว่างรัฐต่าง ๆ ของจีน วัฒนธรรมความเป็นมงคลตลอดจนสัญลักษณ์ความเป็นมงคลปรากฏขึ้นอย่างมากมาย สะท้อนให้เห็นว่าผู้คนต้องการชีวิตที่สงบสุข และต้องการหลีกเลี่ยงความชั่วร้ายและแสวงหาความโชคดี (Sheng Guangdan, 2013)

อักษร “福” (ฝู) หมายถึง โชคดีมีสุข เชื่อกันว่าอักษรนี้เป็นมงคล และเป็นสิ่งนำโชคและความสุข สมัยโบราณตามชนบทของจีนนิยมติดอักษรฝูไว้หน้าประตูบ้านในช่วงเทศกาลตรุษจีน ปัจจุบันวัฒนธรรมนี้ได้แพร่กระจายไปทั่วประเทศ (ชยานันต์ ศุกลวนิช, 2561)

มักนำคำที่แสดงถึงความสุขและความสงบมาประกอบในชื่อเมือง ได้แก่ คำว่า 宁 (níng) [หนิง] 安 (ān) [อัน] 泰 (tài) [ไต้] ทั้งสามคำมีความหมายว่า สงบสุข สันติ ส่วนคำว่า

平 (píng) [ผิง] หมายถึง ความร่มรื่น ความราบรื่น และคำว่า 福 (fú) [ฝู] หมายถึง ความสุข จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน พบปรากฏในชื่อเมืองจำนวน 12 ชื่อ ได้แก่

济宁	(jǐ níng) [จีหนิง]	เมืองจีหนิง
宁波	(níng bō) [หนิงโป]	เมืองหนิงโป
宁德	(níng dé) [หนิงเต๋อ]	เมืองหนิงเต๋อ
六安	(líu ān) [ลิวอัน]	เมืองลิวอัน
安庆	(ān qìng) [อันชิง]	เมืองอันชิง
吉安	(jí ān) [จีอัน]	เมืองจีอัน
淮安	(huái ān) [หวายอัน]	เมืองหวายอัน
泰安	(tài ān) [ไท้อาน]	เมืองไท้อาน
泰州	(tài zhōu) [ไท้โจว]	เมืองไท้โจว
南平	(nán píng) [หนานผิง]	เมืองหนานผิง
福建	(fú jiàn) [ฝูเจี้ยน]	มณฑลฝูเจี้ยน
福州	(fú zhōu) [ฝูโจว]	นครฝูโจว

2) การใช้คำที่แสดงถึงความมงคลและมีโชค

การมีโชคนั้น เปรียบเหมือนการได้รับสิ่งที่ดี คำมงคลสื่อถึงความโชคกลางที่ชาวจีนนิยมพูด คือ “大吉大利” (ต้าจีต้าลี่) คำว่า “吉利” (จีลี่) หมายถึง โชคกลาง คำว่า “大” (ต้า) หมายถึง ใหญ่ รวมกันหมายถึง โชคกลางก่อนใหญ่ก่อนโต (กนกพร ศรีญาณลักษณ์, 2554: 37)

มักนำคำที่แสดงถึงความมงคลและมีโชคมาประกอบในชื่อเมือง ได้แก่ คำว่า 德 (dé) [เต๋อ] หมายถึง ศีลธรรม จริยา 吉 (jí) [จี] หมายถึง โชคดี สิริมงคล พบปรากฏในชื่อเมืองจำนวน 3 ชื่อ ได้แก่

德州	(dé zhōu) [เต๋อโจว]	เมืองเต๋อโจว
宁德	(níng dé) [หนิงเต๋อ]	เมืองหนิงเต๋อ
吉安	(jí ān) [จีอัน]	เมืองจีอัน

3) การใช้คำที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์

มักนำคำที่แสดงถึงความอุดมสมบูรณ์มาประกอบในชื่อเมือง ได้แก่ คำว่า 饶 (ráo) [หราว] หมายถึง อุดมสมบูรณ์ เต็มไปด้วย และคำว่า 肥 (féi) [เฟย] หมายถึง ที่ดินอุดมสมบูรณ์ พบปรากฏในชื่อเมืองจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

上饶	(shàng ráo) [สั่งหราว]	เมืองสั่งหราว
合肥	(hé féi) [เหอเฟย]	นครเหอเฟย

4) การใช้คำที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรือง

ในประวัติศาสตร์สงครามและภัยธรรมชาติก่อให้เกิดอันตรายต่อผู้คน ดังนั้น คนทั่วไปจึงแสวงหาความมั่นคงความสงบสุข และหวังว่าธุรกิจจะเจริญรุ่งเรือง สามารถใช้ชีวิตอย่างมีความสุข ปราศจากสงครามและความอดอยาก ดังนั้นคำมงคลจึงมักนำมาตั้งชื่อสถานที่เพื่อแสดงอุดมคติและความปรารถนาของผู้คนในพื้นที่ (Hou Youlan, 2021)

มักนำคำที่แสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองมาประกอบในชื่อเมือง ได้แก่ คำว่า 兴 (xīng) [ชิง] และคำว่า 昌 (chāng) [ชาง] หมายถึง เจริญรุ่งเรือง สว่างไสว คำว่า 华 (huá) [หัว] และ คำว่า 明 (míng) [หมิง] หมายถึง สว่างไสว รุ่งโรจน์ พบปรากฏในชื่อเมืองจำนวน 5 ชื่อ ได้แก่

嘉兴	(jiā xīng) [เจียชิง]	เมืองเจียชิง
绍兴	(shào xīng) [เส้าชิง]	เมืองเส้าชิง
南昌	(nán chāng) [หนานชาง]	นครหนานชาง
金华	(jīn huá) [จินหัว]	เมืองจินหัว
三明	(sān míng) [ซานหมิง]	เมืองซานหมิง

5) การเลี่ยงความไม่เป็นสิริมงคล

ชาวจีนในสมัยโบราณเชื่อว่าการนำชื่อจักรพรรดิมาใช้ในการตั้งชื่อเมือง ถือเป็นข้อห้าม ในภาษาจีนเรียกว่า “避讳” (bìhuì) หมายถึง การเลี่ยงคำต้องห้าม แม้ว่าชื่อเมืองจะไม่ได้ นำชื่อจักรพรรดิมาใช้โดยตรง แต่ชื่อเมืองดังกล่าวจำเป็นต้องเปลี่ยนคำใหม่ หรือเลือกคำที่มีเสียงวรรณยุกต์ใกล้เคียงกับคำเดิม

ตั้งชื่อเมืองในภาคตะวันออกซึ่งปรากฏคำว่า 宜 (yí) [อี] เนื่องจากคำนี้ออกเสียงใกล้เคียงกับพระนามเดิมของจักรพรรดิซ่งไท่จง พระนามเดิมว่า เจ้ากวงอี้ (赵光义)

คำว่า 义 (yì) [อี้] ในชื่อเมืองเดิมจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า 宜 (yí) [อี้] หมายถึง เหมาะสม (อรอนงค์ อินสะอาด, 2560: 8)

นอกจากนี้ยังปรากฏลักษณะเดียวกันในชื่อเดิมของเมืองสุ่เซียน (宿迁) โดยมีชื่อว่า “สู่อวี” (宿预) ซึ่งปรากฏคำว่า 预 (yù) [อวี] เนื่องจากคำนี้ออกเสียงเหมือนกับคำว่า 豫 (yù) [อวี] ในพระนามเดิมของจักรพรรดิถังไต้จง พระนามว่า หลี่อวี (李豫) ในชื่อเมืองเดิมจึงเปลี่ยนมาใช้คำว่า 迁 (qiān) [เซียน] หมายถึง โยกย้าย เพื่อหลีกเลี่ยงข้อห้ามดังกล่าว พบปรากฏในชื่อเมืองจำนวน 2 ชื่อ ได้แก่

宜春	(yí chūn) [อี้ชุน]	เมืองอี้ชุน
宿迁	(sù qiān) [สู่อเซียน]	เมืองสู่อเซียน

2.6.2 ความเชื่อเรื่องสัตว์มงคล

สัญลักษณ์มงคลของจีน แบ่งออกเป็น 8 ประเภท ได้แก่ เทพเจ้ามงคล สัตว์มงคล พืชมงคล ตัวเลขมงคล อักษรมงคล (Sheng Guangdan, 2013) หนึ่งในสัญลักษณ์มงคลที่สะท้อนในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีน คือ สัตว์มงคล ตามความเชื่อของคนจีนสัตว์มงคลมี 4 ชนิด ได้แก่ กิเลน หงส์ เต่า และมังกร ในบรรดาสัตว์มงคลทั้ง 4 ชาวจีนยกย่องให้มังกรเป็นสัตว์มงคลที่ยิ่งใหญ่ที่สุด

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีนสะท้อนให้เห็นความเชื่อเรื่องมังกรของชาวจีน โดยปรากฏการใช้คำว่า 龙 (lóng) [หลง] หมายถึง มังกร พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับมังกรจำนวนทั้งสิ้น 1 ชื่อ ดังนี้

龙岩	(lóng yán) [หลงเหยียน]	เมืองหลงเหยียน
----	------------------------	----------------

จากชื่อเมืองหลงเหยียน (龙岩) เป็นการนำคำว่า 龙 (lóng) [หลง] มารวมกับคำว่า 岩 (yán) [เหยียน] หมายถึง หน้าผา เมืองหลงเหยียนจึงมีความหมายว่า เมืองแห่งหน้าผามังกร จากชื่อเมืองจะเห็นได้ว่าค่านิยมในการเลือกใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับมังกร เนื่องจากตามความเชื่อและค่านิยมของชาวจีน มังกรถือเป็นสัตว์เทพเจ้า ซึ่งเป็นตัวแทนของความเป็นสิริมงคล ความยิ่งใหญ่ คุณธรรมความดี อีกทั้งชาวจีนยังมีความเชื่อว่ามังกรสามารถบันดาลฝนได้ ดังนั้นเกษตรกรจีนมีประเพณีสักการะเทพเจ้ามังกร เพื่อให้ฝนตกตามฤดูกาล เช่น ประเพณีมังกรเซิดเศียร (MGR Online, 2551)

ในสังคมศักดินาของจีน มังกรกลายเป็นสัญลักษณ์ของจักรพรรดิด้วย และชาวจีนเชื่อว่าตน คือ “ลูกหลานมังกร” (龙的传人) จะเห็นได้ว่าความเชื่อเรื่องมังกรฝังรากลึกอยู่ในวัฒนธรรมจีน ทุกแห่งบนแผ่นดินจึงมักปรากฏสัญลักษณ์มังกรให้เห็นอยู่เสมอ

นอกจากเมืองหลงเหยียนยังปรากฏการนำชื่อมังกรมาใช้ตั้งชื่อสถานที่หลายแห่งในประเทศจีน เช่น 黄龙 (huáng lóng) [หวงหลง] อุทยานแห่งชาติหวงหลง ในมณฑลเสฉวน 云龙 (yún lóng) [หยุนหลง] อำเภอหยุนหลง ในเขตปกครองตนเองไป๋ เมืองต้าหลี่ มณฑลยูนนาน 九龙 (jiǔ lóng) [จิวหลง] เขตเกาหลิน ในเขตปกครองพิเศษฮ่องกง เป็นต้น (Hou Youlan, 2021)

2.6.3 ความเชื่อเรื่องฤกษ์มงคล

ประเทศจีนมีฤดูกาลที่หลากหลาย เช่น ฤดูร้อน (夏季) ฤดูใบไม้ร่วง (秋季) ฤดูหนาว (冬季) และฤดูใบไม้ผลิ (春季) ฤดูกาลที่เป็นมงคลที่สุด คือ ฤดูใบไม้ผลิ (春季) จะเห็นได้จากเทศกาลตรุษจีน หรือภาษาจีนเรียกเทศกาลต้อนรับฤดูใบไม้ผลิ “春节” [ชุนเจี๋ย] ซึ่งเป็นเทศกาลที่สำคัญและยิ่งใหญ่ของประเทศจีน สะท้อนให้เห็นถึงความหมายแฝงทางวัฒนธรรมอย่างชัดเจน ในสมัยราชวงศ์ซ่งมีนักประพันธ์กลอนชื่อว่า “หวางอันสือ” (王安石) ได้ประพันธ์กลอนที่กล่าวถึงเทศกาลตรุษจีนไว้ว่า

bào zhú shēng zhōng yī suì chú 爆竹声中一岁除, เป่า จู ชิง จง อี้ สุย ฉู	chūn fēng sòng nuǎn rén tú sū 春风送暖人屠苏。 ชุน เฟิง ซ่ง หวน เหวิน ฉู ซู
เสียงประทัดดังก้องผ่านไปอีกหนึ่งปี	ลมใบไม้ผลิพัดกลิ่นสุราหอมหวาน
qiān mén wàn hù tóng tóng rì 千门万户瞳瞳日, เซียน หมิน ว่าน ฮู่ ถิง ถิง รื่อ	zǒng bǎ xīn táo huàn jiù fú 总把新桃换旧符。 จ่ง ป่า ซิน เต้า คว้าน จิว ฝู
ทุกครัวเรือนขะมักเขม้น	เปลี่ยนยันต์เก่าติดยันต์ใหม่

ในชื่อเมืองปรากฏคำว่า 春 (chūn) [ชุน] หมายถึง ฤดูใบไม้ผลิ จากการศึกษาชื่อเมืองในภาคตะวันออกของจีน พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับฤดูใบไม้ผลิจำนวนทั้งสิ้น 1 ชื่อ ดังนี้

宜春 (yí chūn) [อี้ชุน] เมืองอี้ชุน

2.7. ลักษณะอื่น ๆ

ชื่อเมืองทางภาคตะวันออกของจีนสะท้อนให้เห็นสังคมและวัฒนธรรมของประเทศจีนในหลากหลายแง่มุม นอกจากนี้ยังสะท้อนลักษณะอื่น ๆ โดยเกี่ยวข้องกับความคิดและความปรารถนา

ของผู้คนในพื้นที่ โดยคำที่ปรากฏในชื่อเมืองมักแฝงความหมายอื่น ๆ ไว้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงความคิดที่ปรารถนาจะพัฒนาพื้นที่ให้มีความก้าวหน้าและรุ่งเรือง โดยใช้วิธีการตั้งชื่อเพื่อแสดงนัยยะที่สื่อถึงลักษณะเด่นของเมือง เพื่อให้ชื่อเมืองกลายเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวให้ผู้คนในทุกยุคสมัยรับรู้ถึงความสำคัญ ตลอดจนสามารถจดจำถึงลักษณะโดดเด่นของเมืองได้ จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบชื่อที่มีศัพท์เกี่ยวกับลักษณะดังกล่าวจำนวน 1 ชื่อ ดังนี้

厦门 (xià mén) [เซี่ยเหมิน] เมืองเซี่ยเหมิน

เมืองเซี่ยเหมิน (厦门) ได้ยกระดับขึ้นเป็นเมืองใหญ่ในสมัยรัชศกชิงปีที่ 20 (พ.ศ. 1930) โดยมีสถานะเป็นเมืองท่าที่มีความสำคัญ และเป็นเมืองที่กลายสนามรบหลายต่อหลายครั้งในอดีต ในปีพ.ศ. 2524 เมืองเซี่ยเหมินกลายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งผลให้กลายเป็นหน้าต่างของประเทศจีน ที่เปิดกว้างสู่โลกภายนอก ดังจะเห็นได้จากความหมายแฝงจากชื่อเมืองในภาษาจีนกลาง หมายถึง ประตูกุหาสน์ หรือชื่อสำเนียงฝูเจี้ยน ว่า “อามอย” (Amoy)

เมืองเซี่ยเหมินมีชื่อเสียงที่สุดในมณฑลฝูเจี้ยน และเป็นเมืองที่ขึ้นชื่อเรื่องของความสวยงามและสะอาดที่สุดของประเทศจีน นอกจากนี้ยังได้รับสมญานามว่า “สวนดอกไม้บนทะเล” และ “เกาะแห่งดนตรี”

ในปัจจุบันเมืองเซี่ยเหมินเป็นเมืองที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ เนื่องจากได้รับนโยบายสนับสนุนจากรัฐบาล และมีนักท่องเที่ยวต่างประเทศเข้ามาลงทุนทั้งในด้านต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรม เกษตรกรรม ที่ดิน เป็นต้น (Thaifly Travel Company, 2022)

จากการศึกษาชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือจะเห็นได้ว่าการศึกษาชื่อเมืองมีความสำคัญต่อการศึกษาด้านสังคมและวัฒนธรรม เนื่องจากชื่อเมืองไม่เพียงสะท้อนลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ อีกทั้งยังสะท้อนลักษณะทางวัฒนธรรมของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือได้อย่างชัดเจน ทั้งลักษณะทางภูมิศาสตร์ ความเชื่อและค่านิยม ลักษณะการปกครอง วิถีชีวิต พรรณพืชและพรรณสัตว์ ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ตลอดจนลักษณะอื่น ๆ ซึ่งในการทำความเข้าใจบริบทของสังคมจีนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือผ่านการศึกษาชื่อเมืองนั้น ยังมีประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้ในการศึกษา ทั้งในด้านสังคมและวัฒนธรรมของจีนได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น เนื่องจากการศึกษาในมุมมองของอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์ ข้อมูลจากการศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ต่อไปในอนาคตได้ เช่น ด้านการศึกษา ด้านการท่องเที่ยว เป็นต้น

สรุปผลและอภิปรายผล

จากการศึกษาความหมายของชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย จำนวน 83 ชื่อ ใน 6 มณฑล เมื่อพิจารณาความหมายของศัพท์หลัก พบว่าศัพท์หลักสามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 9 กลุ่ม กลุ่มความหมายที่ปรากฏมากที่สุด คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับเขตการปกครอง รองลงมา คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ สถานที่และสิ่งก่อสร้าง ความเป็นสิริมงคล ตำแหน่งและทิศทาง กิริยาอาการ คุณสมบัติ วัตถุประสงค์และแร่ธาตุ และความหมายที่ปรากฏจำนวนน้อยที่สุด คือ ความหมายเกี่ยวข้องกับเวลา ส่วนความหมายของศัพท์ขยาย พบว่าสามารถจัดกลุ่มความหมายได้ 12 กลุ่ม กลุ่มความที่ปรากฏมากที่สุดของศัพท์ขยาย คือ กลุ่มความหมายเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์ รองลงมาคือ กลุ่มความเกี่ยวกับคุณสมบัติ ความเป็นสิริมงคล สถานที่และสิ่งก่อสร้าง กิริยาอาการ ตำแหน่งและทิศทาง พืช วัตถุประสงค์และแร่ธาตุ ความหมายอื่น ๆ วัตถุประสงค์ และสิ่งของ สัตว์ และจำนวน ตามลำดับ

เมื่อนำศัพท์หลักและศัพท์ขยายมาเปรียบเทียบความถี่ของกลุ่มความหมายที่ปรากฏร่วมกัน จะเห็นได้ว่า กลุ่มความหมาย “เขตการปกครอง” และ กลุ่มความหมาย “น้ำและแหล่งน้ำ” ปรากฏในชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนมากที่สุด รองลงมาคือ กลุ่มความหมาย “สถานที่และสิ่งก่อสร้าง”

จากการศึกษาภาพสะท้อนทางสังคมและวัฒนธรรมพบว่าชื่อเมืองทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของจีนสะท้อนให้เห็นลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของชาวจีน 7 ด้าน ได้แก่ ลักษณะทางภูมิศาสตร์ พรรณพืชและพรรณสัตว์ วิถีชีวิต ลักษณะการปกครอง ประวัติศาสตร์ท้องถิ่น ความเชื่อค่านิยม และลักษณะอื่น ๆ

จากผลการศึกษาทั้งด้านความหมายและภาพสะท้อนทางสังคมวัฒนธรรมของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเห็นได้ว่าไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ผู้วิจัยตั้งไว้ว่าความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทยเกี่ยวข้องกับเรื่องความเป็นสิริมงคลเป็นสำคัญ และชื่อเมืองสะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อเรื่องความเป็นสิริมงคลของชาวจีน แต่ผลการศึกษากลับพบว่าความหมายเกี่ยวกับเขตการปกครองและภาพสะท้อนด้านลักษณะทางภูมิศาสตร์ปรากฏมากที่สุด ความไม่สอดคล้องนี้แสดงให้เห็นว่าแม้ชาวจีนจะให้ความสำคัญกับความเป็นสิริมงคลและมักจะแสดงความเป็นสิริมงคลผ่านทางภาษา แต่สำหรับชื่อเมืองนั้น ความเป็นสิริมงคลไม่สำคัญเท่ากับพื้นที่ทางสังคมและทางธรรมชาติ ได้แก่ เขตการปกครอง และลักษณะทางภูมิศาสตร์ อาจเป็นเพราะคนจีนต้องการให้ชื่อเมืองสะท้อนลักษณะเด่นของพื้นที่มากกว่า เพื่อจะได้จดจำหรืออ้างถึงได้โดยง่าย

อย่างไรก็ตาม แม้ผลการศึกษาจะไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่สอดคล้องกับการศึกษาของ อรอนงค์ อินสะอาด (2560) เรื่อง “ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันตกของจีน” ซึ่งพบว่าทาง

ภาคตะวันตกของประเทศจีนนิยมนำคำที่มีความหมายเกี่ยวกับลักษณะทางภูมิศาสตร์มาตั้งชื่อเมือง ทั้งนี้เพื่อบอกตำแหน่งที่อยู่ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น แต่ผู้วิจัยพบว่าภาษาที่ใช้ในการตั้งชื่อเมืองของภาค ตะวันออกและภาคตะวันตกแตกต่างกัน เนื่องจากชาวจีนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันตกส่วนใหญ่ เป็นชนกลุ่มน้อย ส่งผลให้ชื่อเมืองในภาคตะวันตกมีที่มาจากภาษาอื่น ๆ จำนวนมาก ในขณะที่ชื่อ เมืองทางภาคตะวันออกใช้ภาษาจีนในการตั้งชื่อเป็นหลัก

ผลการศึกษาวิจัยยังสอดคล้องกับการศึกษาภูมินามหรือชื่อบ้านนามเมืองในประเทศไทย ได้แก่ งานของสุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย (2548) โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา (2552) มาโนช ดินลาสกุล (2556) ประพนธ์ เรืองณรงค์ (2558) รัตนตรุณ มณีเนตร บุญ ยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ (2559) งานวิจัยเหล่านี้พบกลุ่มความหมายลักษณะภูมิศาสตร์ มากที่สุด แสดงให้เห็นว่าลักษณะภูมิศาสตร์มีความสำคัญกับมนุษย์ไม่ว่าจะอยู่ในวัฒนธรรมใดก็ตาม

เมื่อพิจารณาจากกลุ่มความหมายทั้งในศัพท์หลักและศัพท์ขยายอาจสรุปถึงความสัมพันธ์ของชื่อ เมืองกับพื้นที่ได้ว่า ชื่อเมืองทั้ง 6 มณฑลทางภาคตะวันออกของประเทศจีนเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อม รอบตัว ทั้งสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสภาพแวดล้อมทางสังคมวัฒนธรรม ดังปรากฏ ความหมายของศัพท์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ ได้แก่ แหล่งน้ำ พื้นที่ใกล้แหล่งน้ำ ภูเขาและหน้าผา พื้นที่ ชายฝั่งทะเลและเกาะ พื้นที่เนิน ตลอดจนพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ด้วยพรรณพืชและพรรณสัตว์ รวมทั้ง ความหมายของศัพท์เกี่ยวกับสังคมวัฒนธรรม ได้แก่ การปกครอง วิถีชีวิต ประวัติศาสตร์ รวมไปถึง ความเชื่อและค่านิยม ผลการศึกษานี้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาชื่อเมืองว่า ไม่ใช่เพียง แค่การศึกษาภาษาเพื่อการสื่อสารเท่านั้น แต่การศึกษาความหมายของชื่อเมืองยังมีส่วนช่วยให้เข้าใจ ผู้คนและพื้นที่ได้มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

การศึกษาในครั้งนี้เป็นเพียงการศึกษาเฉพาะชื่อเมืองในระดับมณฑล และจังหวัด ของภาค ตะวันออกของจีน ทั้ง 6 มณฑล จำนวน 83 ชื่อ เท่านั้น แต่ผู้ศึกษาสังเกตว่าประเทศจีนมีรูปแบบการ แบ่งเขตการปกครองหลายระดับ ซึ่งในปัจจุบันเขตปกครองตนเองของจีน ตามรัฐธรรมนูญจีน แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มณฑล จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน อีกทั้งประเทศจีนถือเป็นประเทศ ที่กว้างใหญ่ ส่งผลให้มีการแบ่งพื้นที่เป็นหลายภูมิภาค ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาชื่อเมืองในระดับอื่น ๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลาย และครอบคลุมยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถศึกษาชื่ออื่น ๆ ที่มีความสำคัญ ในแต่ละเมือง เช่น ชื่อแม่น้ำ ชื่อทะเลสาบ ชื่อภูเขา ชื่อสถานที่ เพื่อช่วยขยายขอบเขตการศึกษาด้านนี้ ให้กว้างยิ่งขึ้น ตลอดจนช่วยให้เข้าใจบริบททางสังคมและวัฒนธรรมของผู้คนในพื้นที่ได้ดียิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กนกพร ศรีญาณลักษณ์. (2554). “การสื่อความหมายภาพมงคลจีน.” **วารสารจีนศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์** 4, 4 (เมษายน), หน้า 22-43.
- กรมประมง. (2565). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับหอย**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม. เข้าถึงได้จาก <https://www.fisheries.go.th/if-center/web2/images/new/1-50.pdf>
- กมลชนก โตสงวน. (2562). “เส้นทางประวัติศาสตร์การปกครองของประเทศจีน.” **วารสารปัญญาภิวัตน์** 11, 1 (มกราคม-เมษายน), หน้า 315-329.
- เขตบริหารระดับมณฑลของจีน**. (2563). เข้าถึงเมื่อ 23 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <http://thai.china.com/baike/6233/20150202/271318.html>
- คณาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2552). **ภาษาศาสตร์เบื้องต้น**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- จรัส ประจันพานิชย์. (2564). “ภูมิศาสตร์และประวัติศาสตร์จีน.” เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 441243 ภาควิชาภาษาจีน คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชยานันต์ ศุภลวงษ์. (2561). **อักษร ๕ หัวใจวัฒนธรรมจีนแพร่หลายทั่วโลก จาก “ซูสีไทเฮา” ถึง “เทเรซา เมย์”**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก https://www.matichon.co.th/article/news_1275663
- ชลธิชา บำรุงรักษ์ และคนอื่น ๆ. (2559). **ภาษาและภาษาศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นพรัตน์ วงศ์วิทยาพานิชย์. (2557). “การปกครองท้องถิ่นจีนในปัจจุบัน.” **วารสารการเมืองการปกครอง** 5, 1 (กันยายน-กุมภาพันธ์), หน้า 219-255.
- บุญมา พรหมสาขา ณ สกลนคร และรัตนา จันทร์เทาว์. (2560). “ชื่อเมืองในประเทศเยอรมนีที่สัมพันธ์กับแม่น้ำ.” **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์** 34, 1 (มกราคม-เมษายน), หน้า 70-89.
- ประพนธ์ เรืองณรงค์. (2558). “ชื่อบ้านนามเมืองภาษามลายูในคาบสมุทรมณฑลใต้ของไทย.” **วารสารรวมบทความทางวิชาการ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร** 14, 1 (มกราคม-มิถุนายน), หน้า 11-32.
- พจนา เพชรคอน. (2563). **สัตว์ปีกน่ารู้**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.scimath.org/lesson-biology/item/9794-2019-02-21-07-00-57>
- พรรณศิริ แจ่มอรุณ วุฒิพงษ์ ทองก้อน และกชพร ขวัญทอง. (2562). “การศึกษาเชิงคติชนวิทยา: การตั้ง ชื่อคลองและชื่อบ้าน ในอำเภอบางเสาธง จังหวัดสมุทรปราการ.” **วารสารศิลปะศาสตร์ปริทัศน์** 14, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), หน้า 26-40.

- มธุรส แพทย์ชีพ. (2560). “ชื่อเมืองในภูมิภาคคันโตของญี่ปุ่น: โครงสร้างคำและความหมาย.” **วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์** 34, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม), หน้า 62-85.
- มาโนช ดินลาสกุล. (2556). “ชื่อบ้านนามเมือง: เรื่องเล่าชีวิตคนและชุมชนลุ่มทะเลสาบสงขลา.” **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ** 13, 1 (มกราคม-มิถุนายน), หน้า 157-173.
- มิตรารภรณ์ วัชรโรทัย, ปาจารย์ อินทะชูป และธัญลักษณ์ สุนทรมัญญ์. (2565). **ไม้ล้มลุก**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.dnp.go.th/botany/BFC/habitat.html>
- รัตนตรุณ มณีเนตร บุญยงค์ เกศเทศ และกัลยา กุลสุวรรณ. (2559). “วัฒนธรรมภาษาในการตั้งชื่อ บ้านนามเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยเขมร และไทยกวย ในตำบลดองกำเม็ด อำเภอชุนันซ์ จังหวัดศรีสะเกษ.” **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ อุบลราชธานี** 7, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), หน้า 57-69.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชันส์.
- วรารัตน์ มหามนตรี. (2560). “ข้อสันนิษฐานเกี่ยวกับชื่อเมือง “พริบพรี” (เพชรบุรี) จากการศึกษาเชิง ประวัติและสัตศาสตร์.” **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 39, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), หน้า 181-212.
- ศิริลักษณ์ ทวีกิจรุ่งทวี. (2547). “การแปลสำนวนจากนวนิยายภาษาไทยของ ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นภาษาอังกฤษ.” **วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา ภาษาศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**.
- ศูนย์ข้อมูลเพื่อธุรกิจไทยในจีน. (2563). **ข้อมูลรายมณฑล**. เข้าถึงเมื่อ 9 กันยายน 2563. เข้าถึงได้จาก <https://thaibizchina.com/figure-publication/county-information/>
- สยามรัฐออนไลน์. (2563). **จิ้งเต๋อเจิ้น เมืองเครื่องเคลือบดินเผาของโลก**. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://siamrath.co.th/n/194484>
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน. (2559). “มณฑลเจียงซู.” เอกสารโครงการที่ปรึกษา ส่งเสริมการลงทุนไทยจีน ประจำปีงบประมาณ 2559.
- สุพล จินตเมฆา พัทธลินจ์ จินนุ่น และปรียาร์ตน์ เขาวลิตประพันธ์. (2563). “ภาษา ประวัติศาสตร์ ท้องถิ่น และสภาพสังคมวัฒนธรรมภาพสะท้อนจากภูมินามหมู่บ้านในจังหวัดสตูล.” **วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ** 10, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม), หน้า 188-198.

- สุพัตรา จิรนนทนาภรณ์ และอัญชลี สิงห์น้อย. (2548). “โครงสร้างทางภาษาภูมิภาคของหมู่บ้านในจังหวัดอุดรดิตต์.” **วารสารมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร** 2, 1 (มกราคม-มิถุนายน), หน้า 29-44.
- สุภัทรา โยธินศิริกุล. (2561). “สริมงคลจีนตามความเชื่อตามศาสตร์ฮวงจุ้ยของชาวไทยเชื้อสายจีนในชุมชนเขาวราช.” **วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร** 38, 1 (กันยายน-ตุลาคม), หน้า 119-143.
- สุมาลี สุขदानนท์. (2559). **การขนส่งทางน้ำของจีน**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <http://www.cuti.chula.ac.th/articles/467/>
- หลี่ เหวินเหลียง. (2556). “มนทัศน์เกี่ยวกับความมั่นคงด้านอาหารของสาธารณรัฐประชาชนจีน.” **วารสารพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์** 15, 2 (ธันวาคม), หน้า 47-57.
- อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2549). **กว่าจะเป็นนักภาษาศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรอนงค์ อินสะอาด. (2560). “ความหมายของชื่อเมืองในภาคตะวันตกของจีน.” **วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์** 34, 3 (กันยายน-ธันวาคม), หน้า 2-19.
- อัญชลี สิงห์น้อย. (2546). “ภาษาและวัฒนธรรม.” เอกสารประกอบการสอนรายวิชา 209353 ภาควิชาภาษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- อาศรม จีนวิทยา. (2563). **เมืองหลวงสำรองในประวัติศาสตร์จีน**. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์ 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.arsomsiam.com/china-temporary-capital/>
- อัมรา สุขสุศรี. (2565). **ลักษณะทั่วไปของดอกบัว**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม. เข้าถึงได้จาก <https://sukseesee.wordpress.com>
- โอฬาร รัตนภักดี และวิมลศิริ กลิ่นบุบผา. (2552). “ภูมิภาคของหมู่บ้านในจังหวัดลำปาง.” **วารสารอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร** 31, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม), หน้า 26-61.
- Boxer, Baruch. (2019). **History of Shandong**. Accessed October 11. Available from <https://www.britannica.com/place/Shandong-province-China/History>
- Chen Lin. (2022). **枣树**. (2022). Accessed January 28, 2022. Available from <https://www.zgbk.com/ecph/words?SiteID=1&ID=59464&Type=bkzyb&SubID=43148>
- Helleland, Botolv. (2002). **The social and cultural value of place names**. Accessed October 19. Available from https://unstats.un.org/unsd/geoinfo/UNGEEN/docs/8th-uncsgn-docs/crp/8th_UNCSGN_econf.94_crp.106.pdf

- Hou Youlan. (2021). **绍兴地名语言符号特点及文化内涵**. Accessed January 28, 2022. Available from <https://dmfw.mca.gov.cn/expertContributePub/editUI1.html?id=395>
- Li Junxiang, Da Liangjun, Wang Yujie and Song Yongchang. (2005). “Vegetation Classification of East China using Multi-Temporal NOAA-AVHRR Data.” **Chinese Journal of Plant Ecology** 29, 3 (May): 436-443.
- Ling Dexiang. (2015). “Geographical and Cultural Characteristics of Chinese Place-Names' Structure.” **China Terminology** 17, 2 (October): 47-51.
- Med Thai. (2560). **18 สรรพคุณและประโยชน์ของต้นรูปฤาษี**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://medthai.com>
- MGR Online. (2551). **กำเนิดพญามังกร สัตว์มงคลของชาวจีน**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://mgronline.com/china/detail/9510000030286>
- Qi Hongyan, and Xiao Jiugen. (2019). “Place Names Are the True Record of Social and Historical Activities.” **Science Innovation** 7, 3 (June): 86-89.
- Shen Yuge and Ren Jianlan. (2022). **淄博市**. Accessed January 28. Available from <https://www.zgbk.com/ecph/words?SiteID=1&ID=149826&Type=bkzyb&SubID=111669>
- Sheng Guangdan. (2013). **中国人的吉祥文化**. Accessed January 28, 2022. Available from <http://www.hwjyw.com/zhwh/content/2013/09/03/28947.shtml>
- Wikipedia. (2022). **蒲草**. Accessed January 28. Available from <https://zh.wikipedia.org>
- Thaifly Travel Company. (2565). **เมืองเข็ยะเหมิน**. เข้าถึงเมื่อ 1 กุมภาพันธ์. เข้าถึงได้จาก <https://thaifly.com>
- Thai-thaifood. (2559). **พุทราจีน**. เข้าถึงเมื่อ 28 มกราคม 2565. เข้าถึงได้จาก <https://www.thaithaifood.com>
- Yancheng Municipal People’s Government. (2020). **History of Yancheng**. Accessed October 11. Available from <http://www.yancheng.gov.cn/col/col1669/index.html>
- Zhu Xiangdong. (2019). **宿迁之“迁”**. Accessed February 1, 2022. Available from http://jssdfz.jiangsu.gov.cn/art/2019/11/4/art_57471_8751550.html

东部沿海地区. (2022). Accessed February 11. Available from <https://baike.baidu.com/item/%E4%B8%9C%E9%83%A8%E6%B2%BF%E6%B5%B7%E5%9C%B0%E5%8C%BA>

光明日报. (2015). **重视地名文化，就是重视我们的历史**. Accessed February 1. Available from <http://opinion.people.com.cn/n/2015/0415/c159301-26845373.html>

国家林业和草原局政府网. (2022). **中国鸟类分布：7个地理区都有哪些鸟儿**. Accessed January 28. Available from <http://www.forestry.gov.cn/main/5462/20210426/170651814964946.html>

河蚌种类图片大全. (2022). Accessed January 28. Available from <https://www.tspweb.com/key/%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E6%B2%B3%E8%9A%8C%E7%A7%8D%E7%B1%BB.html>

华东地区的经济. (2022). Accessed January 28. Available from <https://baike.baidu.com/item/%E5%8D%8E%E4%B8%9C%E5%9C%B0%E5%8C%BA/7596582>

华东地区. (2022). Accessed February 11. Available from [https://baike.baidu.com/item/%E5%8D%8E%E4%B8%9C%E5%9C%B0%E5%8C%BA/7596582#reference-\[21\]-417529-wrap](https://baike.baidu.com/item/%E5%8D%8E%E4%B8%9C%E5%9C%B0%E5%8C%BA/7596582#reference-[21]-417529-wrap)

安徽省人民政府. (2022). **印象安徽：历史沿革**. Accessed February 1. Available from <https://www.ah.gov.cn/hfwy/yxah/lsgy/index.html>

_____. (2020). **蚌埠市**. Accessed February 1. Available from <https://www.ah.gov.cn/zwyw/ztrl/ssyfsqgc/zsyzt/gdjstzn/8305191.html>

_____. (2022). **亳州市**. Accessed February 1. Available from <https://www.ah.gov.cn/hfwy/gsfm/3940451.html>

聊城市革命老区建设促进会.(2022). **聊城概况**. Accessed February 1. Available from http://www.lclch.com/About_lq.asp?ClassID=19

盆景之家. (2020). **乔木的种类**. Accessed January 28. Available from <https://www.dapenjing.com/hc/39459.html>

水生动物. (2022). Accessed January 28. Available from <https://baike.baidu.com/item/%E6%B0%B4%E7%94%9F%E5%8A%A8%E7%89%A9/7546713>

铜陵市人民政府网. (2022). **铜陵市情**. Accessed January 28. Available from https://www.tl.gov.cn/mltd/99/101/201509/t20150901_227453.html

- 五大淡水湖保护报告: 洞庭湖最棒巢湖太湖较差. (2011). Accessed February 15, 2022.
Available from <http://news.sohu.com/20111212/n328651398.shtml>
- 宣城人民政府.(2022). **宣城概况**. Accessed February 1. Available from
<https://www.xuancheng.gov.cn/About/show/652042.html>
- 中华人民共和国城市列表. (2020). Accessed September 9. Available from
<https://zh.wikipedia.org>
- 中国大百科全书出版社.(2021). **鹰类**. Accessed January 28, 2022. Available from
<https://www.zgbk.com/ecph/words?SiteID=1&ID=367946&Type=bkzbtb&SubID=187>
- 中国科学院地理科学与资源研究所. (2007). **中国的丘陵**. Accessed February 15, 2022.
Available from http://www.igsnr.cas.cn/cbkx/kpyd/zgdl/cndm/202009/t20200910_5692370.html
- _____. (2022). **中国植物地理**. Accessed February 15. Available from
<http://www.igsnr.cas.cn/cbkx/kpyd/zgdl/cnzw/>
- 中国植物志. (1979). **浮萍**. Accessed January 28. Available from
<http://www.iplant.cn/info/%E6%B5%AE%E8%90%8D?t=z>

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวเวธกา ลิกขไชย
วันเกิด	8 พฤษภาคม พ.ศ. 2542
ที่อยู่	67/2 หมู่ 3 ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190
เบอร์โทรศัพท์	0806478711
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2561	สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี
พ.ศ. 2564	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี คณะอักษรศาสตร์ สาขาเอเชียศึกษา (ภาษาจีน) มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ จังหวัดนครปฐม

แบบโอนลิขสิทธิ์บทความวิจัย
เอเชียศึกษา คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ข้าพเจ้า	นางสาวเวรกา ลิกขไชย
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	วิชาเอกเอเชียศึกษา ภาษาจีน
บทความวิจัย	ชื่อเมืองในภาคตะวันออกเฉียงของจีน:การศึกษาทางอรรถศาสตร์ ชาติพันธุ์
ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาบทความวิจัย	อาจารย์วิมลศิริ กลิ่นบุบผา
ที่อยู่ติดต่อได้ภายหลังสำเร็จการศึกษา	67/2 หมู่ 3 ตำบลคลองฉนวน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84190
หมายเลขโทรศัพท์	0806478711

ลิขสิทธิ์ของบทความวิจัยอันเป็นผลจากการศึกษาเล่าเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรระดับปริญญาบัณฑิต ข้าพเจ้ายินดีโอนลิขสิทธิ์ตามมาตรา 17 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 เป็นของคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร โดยมีกำหนดตลอดอายุการคุ้มครองสิทธิ์

ลงนามผู้โอน.....**เวรกา ลิกขไชย**.....

(นางสาวเวรกา ลิกขไชย)

ลงนามผู้รับโอน.....

(.....)